

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุโรปในปัจจัยการสื่อสาร
ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี

โดย

นางสาวเขมรสนี พูลเกิด

วันที่..... 30 พ.ย. 2552
เลขทะเบียน..... 011747 ๑.2

ภาพ :

๑10.๑21

ข ๒4๑ ๓

ม.เกษตรศาสตร์

สารนิพนธ์เล่มนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง
คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก
พ.ศ. 2552

**A Study of Cultural Tourists Satisfaction with
The Communication Factor of Phra Ram Ratchaniwet Palace,
Petchaburi Province**

BY

Miss Kemaratsanee Poonkert

**A Study Report Submitted in Partial Fulfillment of the
Requirements for the Master Degree of Communication Arts
Departments of Tourism and Entertainment Communication**

Faculty of Communication Arts

KRIRK UNIVERSITY

2009

มหาวิทยาลัยเกริก

บัณฑิตวิทยาลัย

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวเขมรฉวี พูลเกิด

เรื่อง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยุคใหม่ในปัจจัยการสื่อสาร

ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

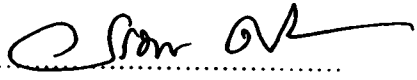
สาขาการสื่อสารท่องเที่ยวและบันเทิง

เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2552

ประธานกรรมการสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ)

กรรมการสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ อรทัย ศรีสันติสุข)

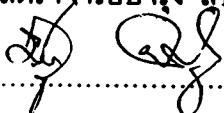
กรรมการสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธ์)

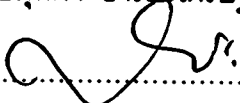
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์บำรุง สขพวรรณ)

กรรมการสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์มูทิตา อารยะเศรษฐากร)

หัวหน้าสาขาวิชา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ)

คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ)

หัวข้อสารนิพนธ์	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันการสื่อสาร ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวเขมรรัตน์ พูลเกิด
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการสื่อสารการท่องเที่ยวและบันเทิง / คณะนิเทศศาสตร์ / มหาวิทยาลัยเกริก
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ บำรุง สุขพรรณ
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านปัจจัยการสื่อสาร (บุคคลากร) ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ผลการวิจัยพบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบุคคลากร นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่นๆ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยอยู่ในระดับมาก
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความเมตตากรุณาและความช่วยเหลือ อนุเคราะห์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ คุณภาพเครื่องมือ เป็นอย่างดียิ่งจากท่าน รองศาสตราจารย์ บำรุง สุขพรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลืออันเป็นประโยชน์ ในการทำสารนิพนธ์ นับตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอขอบคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมควร กวียะ ประธานกรรมการและท่าน คณะกรรมการในการสอบสารนิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอกราบขอขอบคุณคณาจารย์ คณะนิเทศศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาการสื่อสารท่องเที่ยว และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้วิจัย พร้อมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่โครงการปริญญาโททุกท่านที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือมา โดยตลอด รวมทั้งขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ข้อมูลประกอบการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่านและนักท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

เหนือสิ่งเหนือใด ขอขอบพระคุณครอบครัวพูลเกิด และคุณสิวะ ศุภวรรธนางกูร ที่สนับสนุนและเป็นกำลังใจในทุกเรื่อง คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ ผู้วิจัยเป็นคนดี มีคุณธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการประสบผลสำเร็จทางการศึกษา

ประโยชน์อันใดที่ได้จากการวิจัยสารนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา และผู้มีพระคุณทั้งหลายที่คอยอบรมสั่งสอนและให้โอกาสแก่ผู้วิจัยมาจนบัดนี้

เขมรรัตน์ พูลเกิด

มหาวิทยาลัยเกริก

พ.ศ. 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
สารบัญตาราง	(5)
สารบัญแผนภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.5 นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	7
2.2 ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว	17
2.3 ความหมายและองค์ประกอบของวัฒนธรรม	25
2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน)	31
2.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเพชรบุรี	33
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
2.7 กรอบแนวคิด	55
2.8 สมมติฐานการวิจัย	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ผลการวิจัย	57
3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	57
3.2 ตัวแปรในการศึกษา	58
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	59
3.4 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	59
3.5 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	60
3.6 การจัดการกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	60
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	61
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	75
5.1 สรุปผลการศึกษา	75
5.2 การอภิปรายผล	77
5.3 ข้อเสนอแนะ	83
ภาคผนวก	85
ก. แบบสอบถาม	86
ข. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์	90
ค. รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์	108
ง. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	138
บรรณานุกรม	140
ประวัติผู้วิจัย	143

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 จำนวนและคำร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ อาชีพรายได้ต่อเดือน	66
4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีโดยรวมและรายด้าน	67
4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับมาท่องเที่ยว พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีด้านลักษณะทางกายภาพ โดยรวมและรายข้อ	68
4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีด้านบุคลากรโดยรวมและรายข้อ	69
4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยรวมและรายข้อ	70
4.6 ผลการเปรียบเทียบความความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตาม เพศ	71
4.7 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม อายุ	72
4.8 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามอาชีพ	73
4.9 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	74

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
2.1 กระบวนการเกิดความพึงพอใจ	9
2.2 รูปแบบการเกิดความพึงพอใจ	10
2.3 แสดงการกระตุ้น-ตอบสนองของพฤติกรรมบริการของนักท่องเที่ยว	16
2.3 แสดงระบบการท่องเที่ยว (Tourism System)	22
2.5 กรอบแนวคิด	55

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะที่ปัญหาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังเกิดขึ้นและทำให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศเกิดสภาวะวิกฤตขึ้นนั้น จึงเป็นปัญหาที่รอให้รัฐบาลเข้ามาแก้ไขเพื่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจที่มีความเติบโตและแข็งแกร่งขึ้นอีก ทางรัฐบาลได้มีการวางแผนในการพัฒนาศักยภาพทางด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดรายได้เข้าประเทศ เช่นการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เพิ่มประสิทธิภาพการส่งออกจากสินค้าภายในประเทศและอีกหลายวิธี ซึ่งการท่องเที่ยวก็เป็นอีกหนทางหนึ่งที่ทางรัฐบาลพยายามพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติของทุกจังหวัดทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยวและส่งเสริมให้นำสินค้าประจำจังหวัดมาเป็นสินค้า OTOP ระดับประเทศ เพื่อสร้างรายได้และพัฒนาอาชีพให้ประชาชนการเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย อาจจะเป็นประเด็นหลักในการเพิ่มรายได้ของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่กำลังเจริญเติบโตขึ้นมาก การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อจะนำทรัพยากรตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศเพื่อเพิ่มเงินตราต่างประเทศนับแสน ๆ ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นส่วนหนึ่งของการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีของไทยให้มีความมากยิ่งขึ้น เพราะต่างชาติจะให้ความสนใจในวัฒนธรรมเป็นอย่างมาก และการท่องเที่ยวยังเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถกระตุ้นให้ประชาชนและเยาวชนชาวไทยมาสนใจภายในท้องถิ่นของตนเอง เช่น มรดกทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ต่าง ๆ ทำให้เกิดความมีจิตสำนึกที่จะหวงแหนมรดกในทุก ๆ ด้านที่มีอยู่ภายในท้องถิ่นของตนเอง ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อใช้เป็นแผนแม่บท สำหรับพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวในการที่จะนำรายได้มาสู่ประเทศ และส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นกลไกหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่อไป (วาสนา จัตุพร. 2548 : 2)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) โดยได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สำคัญประการหนึ่งคือการส่งเสริมให้คนภายในประเทศหันมาให้ความสนใจการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) ให้มากขึ้น เพราะนอกจากจะมีผลดีทางเศรษฐกิจโดยจะทำให้เงินตราหมุนเวียนอยู่ในประเทศไทยแล้วยังเป็นการให้สวัสดิการสังคมของรัฐต่อประชาชน ช่วยพัฒนาโลกทัศน์ ทำให้คนไทยเกิดจิตสำนึก เกิดความภาคภูมิใจในประเทศและในปัจจุบัน

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนช่วยในการสร้างเสถียรภาพให้กับดุลภาพการชำระเงินทั้งยังมีบทบาทในการสร้างงาน สร้างอาชีพอย่างมาก เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องใช้คนในการทำหน้าที่บริการโดยเฉพาะธุรกิจทางตรง เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ภัตตาคาร บริษัทนำเที่ยว และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-พ.ศ.2549) (การวางแผนการท่องเที่ยว.การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย:2546) ก็มีการวางนโยบายส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมดังเจตนารมณ์ที่รัฐบาลกำหนดไว้

จังหวัดเพชรบุรีก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่ขานรับนโยบายส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของรัฐบาล เพราะจังหวัดเพชรบุรีถือเป็นเมืองที่มีศักยภาพการท่องเที่ยวสูงมาก เนื่องจากมีที่ตั้งจังหวัดไม่ห่างจากกรุงเทพมหานคร มีสถานที่ท่องเที่ยวหลากหลายรูปแบบทั้งสภาพธรรมชาติ ภูมิประเทศที่สวยงาม ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่มนุษย์สร้างขึ้น นอกจากนี้จังหวัดเพชรบุรีก็ยังเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมายาวนานเป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่ง ตั้งแต่ยุคอดีตจนถึงปัจจุบัน แม้กระทั่งพระมหากษัตริย์แห่งราชอาณาจักรไทยหลายพระองค์ ทรงมีความประทับใจและชื่นชอบสภาพภูมิศาสตร์ด้านต่าง ๆ ของจังหวัดเพชรบุรี จนมีพระราชดำริให้จัดสร้างวังที่ประทับในจังหวัดเพชรบุรี 3 พระองค์ คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้ารัชกาลที่ 4 สร้างพระราชวังบนเขามหาสวรรค์ พระราชทานนามว่า พระราชวังพระนครคีรี พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงสร้าง “พระราชวังรามราชนิเวศน์” หรือวังบ้านปืน ดังที่คนเพชรบุรีเรียกขาน สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าให้สร้างพระราชวังมฤคทายวัน ทิศชายทะเลอำเภอชะอำ จึงทำให้จังหวัดเพชรบุรีได้รับการขนานนามว่า “เมืองสามวัง”

“พระรามราชนิเวศน์” หรือที่ประชาชนรู้จักกันดีว่า วังบ้านปืน เป็นพระราชวังที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชประสงค์ที่จะมีพระราชวังนอกพระนครเพื่อใช้เป็นที่พระราชฐานประทับค้างแรมส่วนพระองค์ยามหน้าฝนได้โดยสะดวก โดยได้แบบแผนมาจากตำหนักในพระราชวังของพระเจ้าไกเซอร์แห่งเยอรมันที่ทรงเคยประทับ เน้นความทันสมัย โดยจะไม่มีลายปูนปั้นวิจิตรพิศดารเหมือนอาคารในสมัยเดียวกัน พระตำหนักหลังนี้ในเรื่องของความสูงของหน้าต่าง ความสูงของเพดานซึ่งกว้างเป็นพิเศษ ทำให้พระตำหนักดูใหญ่โต โอ่อ่าสง่างาม และตระการตา ปัจจุบันนี้เป็นสิ่งเชิดหน้าชูตาเป็นศรีสง่าแก่ชาวเพชรบุรี โดยทางจังหวัดเพชรบุรีได้พัฒนาปรับปรุงให้มีความสวยงาม

เป็นแหล่งศึกษาประวัติศาสตร์และเป็นโบราณสถานคู่บ้านคู่เมืองของชาวจังหวัดเพชรบุรี สมดังคำขวัญประจำจังหวัดที่ว่า “เขาวังคู่บ้าน ชมหวานเมืองพระ เลิศล้ำศิลปะ แดนธรรมะ ทะเลงาม” ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นชาวจังหวัดเพชรบุรีจึงมีความสนใจทำการศึกษาวิจัยในหัวข้อเรื่องความ

พึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันการสื่อสารของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จังหวัด เพชรบุรี เพื่อทราบความต้องการของตลาดท่องเที่ยวว่านักท่องเที่ยวต้องการบริการด้านลักษณะ ทางกายภาพด้าน บุคคลกร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวและด้านมูลเหตุจูงใจ ซึ่ง การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อทางจังหวัดและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปเป็นข้อมูลและ แนวทางในการวางแผนและ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวตามที่ได้มี แผนการพัฒนาเอาไว้

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันการสื่อสารของ สถานที่พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน คือด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคคลกร ดั ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันการสื่อสาร ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรีทั้ง 4 ด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ ต่อเดือน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่ พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี จากสถิติการขายตั๋วเข้าชมของที่ทำการพระรามราชนิเวศน์ ในระยะเวลา 3 เดือน พบว่า

- เดือน กุมภาพันธ์ 2552 มีสถิติผู้เข้าชม 112,336 คน
- เดือน มีนาคม 2552 มีสถิติผู้เข้าชม 98,247 คน
- เดือน เมษายน 2552 มีสถิติผู้เข้าชม 121,925 คน

รวมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวชมพระรามราชนิเวศน์ในช่วง 3 เดือน จำนวน 332,508 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2552 : ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว พระรามราชนิเวศน์ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเปรียบเทียบของเครจซี่; และ มอร์แกน (Krejcie ; & Morgan.1970:607 – 610) ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างของประชากรจำนวน

332,508 คน ได้เท่ากับ 200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวพระรามราชนิเวศน์

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการดำเนินการวิจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี มีผลและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังนี้

1. ทราบผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยของการสื่อสาร 4 ด้าน คือด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ
2. ทราบผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของสถานที่พระรามราชนิเวศน์(วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน
3. ทราบผลความความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจัยการสื่อสารของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีโดยงานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและวางแผนการท่องเที่ยวของเพชรบุรีรวมทั้งปรับปรุง ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 นิยามศัพท์

ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีความรู้สึกกับสิ่งที่นักท่องเที่ยวได้รับจริง ในการบริการของเจ้าหน้าที่แสดงถึงกิจกรรมที่ให้คุณค่าในการเรียนรู้ ความรู้สึกปลอดภัย ความงดงามกลมกลืนของสิ่งก่อสร้าง ความพึงพอใจโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่ง ซึ่งก็คือ สถานที่ที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการพักผ่อน หรือเพื่อการใด ๆ ก็ตามที่มีใช่เป็นการหารายได้

นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ที่เดินทางมาท่องเที่ยว พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเที่ยวชมในการแสดงในลักษณะของงาน ประเพณี สิ่งของที่สะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาคนท้องถิ่นและทรัพยากรท่องเที่ยวอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา

ความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยว หมายถึง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทาง มาท่องเที่ยว ในปัจจัยการสื่อสารทั้งด้าน 4 ดังนี้คือ

1. ด้านลักษณะทางกายภาพ หมายถึง ความคิดพึงพอใจที่มีต่อสถานที่และสิ่งปลูกสร้าง ต่างๆ ภายในพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) รวมถึงสถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในบริเวณ พระรามราชนิเวศน์ ของฝากที่ระลึกประจำจังหวัดเพชรบุรี

2. ด้านบุคลากร หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อการมีมิตรไมตรี แนะนำสถานที่ อย่างพอ เพียง เจ้าหน้าที่ให้บริการของพระรามราชนิเวศน์มีความเป็นมิตรไมตรี เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ให้ข้อมูล แก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ เจ้าหน้าที่แต่งเครื่องแบบ แยกได้ชัดเจนจากนักท่องเที่ยว และเจ้าหน้าที่คอยแนะนำความรู้กับนักท่องเที่ยวทุกจุดสำคัญของ พระราชวัง

3. ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อศูนย์บริการข้อมูลให้ ความรู้เรื่องพระรามราชนิเวศน์ เมื่อนักท่องเที่ยวต้องการความช่วยเหลือมีป้ายบอกทางแนะนำ สถานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย มีการจัดสร้างศาลาพักผ่อนพอเพียงตลอดเส้นการเดินทางชมพระราชวัง มี การจัดเจ้าหน้าที่ คอยดูแลรักษาความปลอดภัย มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างดี มีบริการห้องน้ำห้องสุขาอย่างพอเพียง และสะอาดถูก สุขลักษณะ ดังที่รองรับชมะมีปริมาณพอเพียงเหมาะสม มีการจัดระบบการจราจรและที่จอดรถ พอเพียง สะดวก สถานที่ขายของฝากของที่ระลึกมีความเป็นระเบียบ และมีสินค้าของฝากของที่ ระลึกหลากหลายให้เลือกซื้อและราคาเหมาะสม

4. ด้านมูลเหตุจูงใจ หมายถึง ความพึงพอใจที่มีต่อมาท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้มา ท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสัมผัสธรรมชาติ มาท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึกมาท่อง เที่ยวเพื่อช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูง จนเกินไป นโยบายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดมีความชัดเจนน่าสนใจ การเสนอข่าว สารพระรามราชนิเวศน์ ในนิตยสารการท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ การประชาสัมพันธ์ชักชวน

ครอบครัว กลุ่มเพื่อน ให้มาท่องเที่ยว มีความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทางท่องเที่ยวและมีความประทับใจจากการเดินทางมาท่องเที่ยวและตั้งใจจะเดินทางกลับมาอีก

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องศึกษาข้อมูลโดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางและทิศทางในการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีประเด็นหัวข้อที่สำคัญดังนี้

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 2.2 ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว
- 2.3 ความหมายและองค์ประกอบของวัฒนธรรม
- 2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์ (พระราชวังบ้านปืน)
- 2.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเพชรบุรี
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิด
- 2.8 สมมติฐานการวิจัย

2.1 เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

คำว่า "ความพึงพอใจ" มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกัน เช่น Wolman (1973) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกมีความสุข เมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ที่ต้องการหรือความแรงจูงใจ

ปราณี อารยะศาสตร์ (2519) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นท่าที ความรู้สึกหรือทัศนคติ ในทางที่ดีของบุคคล ที่มีต่องานที่ทำอยู่ ถ้าบุคคลใดมีความพึงพอใจในงานมากจะมีการเสียสละ อุทิศร่างกาย แรงใจ แรงปัญญาให้แก่งานมาก ส่วนผู้ที่มีความพึงพอใจในการทำงานน้อย มักทำงานตามหน้าที่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับส่วนประกอบที่เป็นแรงจูงใจที่มีอยู่ในงานนั้น

คณิต ดวงหัตถ์ (2537) ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความรู้สึกชอบ หรือพอใจของบุคคลที่มี ต่อการทำงานและองค์ประกอบหรือสิ่งจูงใจอื่น ๆ ถ้างานที่ทำหรือองค์ประกอบเหล่านั้นตอบสนอง

ความต้องการของบุคคลได้ บุคคลนั้นจะเกิดความพึงพอใจในงานขึ้น จะอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ รวมทั้งสติปัญญาให้แก่งานของตนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

Gillmer (1965, 254-255 อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี 2544, หน้า 6) ได้ให้ความหมายไว้ว่าผลของเจตคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์กร องค์กรประกอบของแรงงาน และมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงานและสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งความพึงพอใจนั้นได้แก่ ความรู้สึกมีความสำเร็จในผลงาน ความรู้สึกที่ได้รับการยกย่องนับถือและความรู้สึกที่มีความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

Morse (1955 อ้างถึงใน สันติ ธรรมชาติ, หน้า 24) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจในงานหมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ลดความตึงเครียดของผู้ทำงานให้น้อยลง ถ้ามีความตึงเครียดมากก็จะเกิดความไม่พึงพอใจในการทำงาน ความตึงเครียดเป็นผลรวมจากความต้องการของมนุษย์ เมื่อคราวใดความต้องการได้รับการตอบสนองก็จะทำให้ความเครียดน้อยลง ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความพึงพอใจ จากคำนิยามของ Morse ทำให้มีนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายไปในทิศทางที่คล้ายคลึงกัน โดยเน้นว่าความพึงพอใจเกิดจากการได้รับการตอบสนอง เช่น Hoy and Miskel กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีต่องานซึ่งมักเกี่ยวข้องกับคุณค่าและความต้องการของบุคคลด้วย Dessler อธิบายความพึงพอใจว่าเป็นระดับความรู้สึกต่องานเพื่อความต้องการที่สำคัญของคนเรา เช่น ความมีสุขภาพดี มีความมั่นคง มีความสมบูรณ์พูนสุข มีพวกพ้อง มีคนยกย่องต่าง ๆ เหล่านี้ได้รับการตอบสนองแล้วทำให้มีผลต่องาน

Silmer (1984, 230 อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา 2544, หน้า 9) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นระดับขั้นตอนความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบของคนที่มีลักษณะต่าง ๆ ของงานรวมทั้งงานที่ได้รับมอบหมาย การจัดระบบงานและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

Strauss (1980 อ้างถึงใน เพ็ญแข ช่อมณี 2544, หน้า 7) ได้ให้ความหมาย ความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกพอใจในงานที่ทำและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คนจะรู้สึกพอใจในงานที่ทำเมื่องานนั้นให้ผลประโยชน์ทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของเขาได้

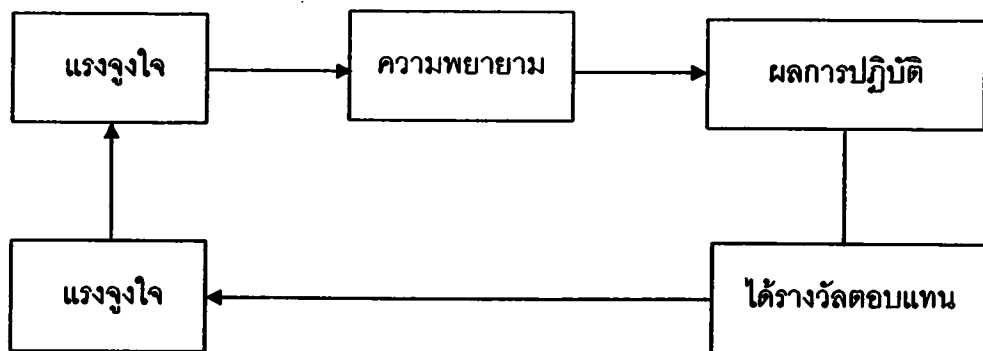
ในการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจนั้น โดยทั่วไปนิยมศึกษากันในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและมิติความพึงพอใจในการรับบริการ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในรูปแบบผู้รับบริการ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Oskamps (1984, อ้างถึงใน ประภาภรณ์ สุรปภา 2544, หน้า 11) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจมีความหมายอยู่ 3 นัย คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง สภาพการณ์ที่ผลการปฏิบัติจริงได้เป็นไปตามที่บุคคลคาดหวังไว้
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับของความสำเร็จที่เป็นไปตามความต้องการ
3. ความพึงพอใจ หมายถึง งานที่ได้ตอบสนองต่อคุณค่าของบุคคล

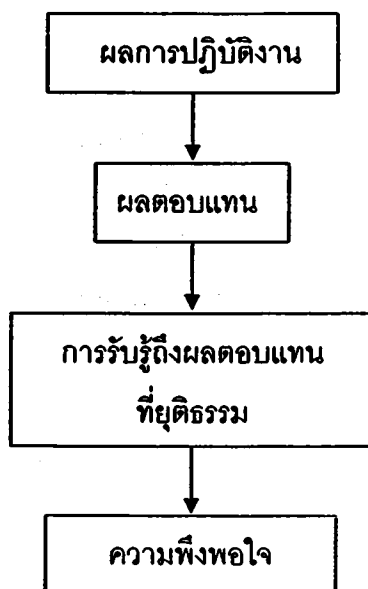
จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า “ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการ และการรับบริการในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยทำให้เกิดความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ

กระบวนการรูปแบบ และปัจจัยทำให้เกิดความพึงพอใจ เช่น Kotler (1994) กล่าวถึงกระบวนการของการสร้างความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานว่าถ้าผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจมากจะมีความพยายาม และถ้ามีความพยายามมากจะปฏิบัติงานได้มาก ทำให้ได้รางวัลมากขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นกระบวนการเกิดความพึงพอใจตามแนวคิดของ Kotler แสดงในแผนภาพที่ 2.1

แผนภาพที่ 2.1 กระบวนการเกิดความพึงพอใจ (ที่มา Kotler, 1994)

Porter และ Lowler (อ้างในสมยศ 2539) เสนอรูปแบบการเกิดความพึงพอใจว่า ผลตอบแทนเป็นสาเหตุทำให้เกิดความพึงพอใจ และการปฏิบัติงานย่อมจะก่อให้เกิดผลตอบแทน ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจและผลการปฏิบัติงานจะถูกเชื่อมโยงด้วยการรับรู้ถึงผลตอบแทนที่ยุติธรรม ดังแสดงในภาพที่ 2.2

แผนภาพที่ 2.2 รูปแบบการเกิดความพึงพอใจ (ที่มา : Porter and Lawler, 1994)

รูปแบบการเกิดความพึงพอใจของ Porter and Lawler แสดงให้เห็นว่า ผลการปฏิบัติงานจะนำไปสู่ผลตอบแทนหรือรางวัลที่ได้รับ โดยผลตอบแทนจะไม่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจโดยตรง แต่ต้องผ่านการรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน ดังนั้น ความพึงพอใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งจึงถูกกำหนดโดยความรู้สึกของแต่ละบุคคลเมื่อได้พิจารณาความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงและผลตอบแทนที่เขามีความรู้สึกว่าเขาควรจะได้รับ หากผลตอบแทนจริงมากกว่าผลตอบแทนที่เขาคาดว่าจะได้รับ ความพึงพอใจย่อมจะเกิดขึ้น ความมากน้อยของความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจจึงขึ้นอยู่กับ การรับรู้เกี่ยวกับความยุติธรรมของผลตอบแทน

Frederick Herzberg (อ้างใน Hodgetts, 1990) เสนอทฤษฎีการจูงใจว่า ปัจจัยทำให้เกิดความพึงพอใจในงาน และปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในงานนั้นแตกต่างกันและไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ปัจจัยปฏิเสธตั้งชื่อว่า Hygiene Factors เป็นองค์ประกอบที่ทำให้บุคคลไม่เกิดความไม่พึงพอใจในงาน อย่างไรก็ตามปัจจัยเหล่านี้ไม่มีผลทำให้ทำที่ ความรู้สึก หรือทัศนคติ

เป็นบวก และไม่มีผลทำให้การปฏิบัติงานมีผลผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย เงิน (Money) การนิเทศงาน (Supervision) สถานภาพทางสังคม (Social status) ความมั่นคง (Security) สภาพการทำงาน (Working condition) นโยบายและการบริหารงาน (Policy and administration) และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal relation) อีกปัจจัยหนึ่งคือปัจจัยกระตุ้นหรือปัจจัยจูงใจตั้งชื่อว่า Motivation Factors เป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติ มีผลต่อความพึงพอใจในงานโดยตรง และมีผลต่อการเพิ่มหรือลดผลผลิตของงานด้วย ได้แก่ ลักษณะของงาน (The work itself) การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition) ความเจริญก้าวหน้า (Advancement) ความเจริญงอกงาม ที่เป็นไปได้ (Possibility of growth) ความรับผิดชอบ (Responsibility) และ ความสำเร็จ (Achievement)

การวัดความพึงพอใจ

โยธิน อยู่พะเนียด (อ้างใน อมรลักษณ์ ปรีชาหาญ, 2535)กล่าวว่า มาตรการวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความพึงพอใจ ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหาร และการควบคุมงาน และเงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น
2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงได้
3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กิริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคของนักทฤษฎีเชิงวัฒนธรรม

ผู้บริโภค (Consumer) หมายถึง บุคคลหนึ่งหรือหลายคนที่แสดงออกซึ่งสิทธิที่จะต้องการและบริโภคผลิตภัณฑ์ ที่เสนอขายในตลาดผู้บริโภคอาจซื้อผลิตภัณฑ์ที่จะตอบสนองความต้องการของตนเอง ครอบครัว หรือเพื่อสร้างความพอใจให้กับกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ แต่อย่างไรก็ตามในแง่ของนักการตลาดไม่สามารถสรุปว่าทุกคนคือผู้บริโภคของกิจการ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องกำหนดองค์ประกอบของผู้บริโภคที่จะเลือกกลุ่มตลาดเป้าหมาย 4 ประการ คือ (ยุทธนา ธรรมเจริญ, 2541:5)

- ผู้บริโภคต้องเป็นผู้มีความต้องการ (Needs)
- ผู้บริโภคต้องเป็นผู้มีอำนาจซื้อ (Purchasing Power)
- ผู้บริโภคต้องเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการซื้อ (Purchasing Behavior)
- ผู้บริโภคต้องเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการบริโภค (Consumption Behavior)

ในการวิเคราะห์พฤติกรรมของนิสิต/นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการท่องเที่ยว (ศิริวรรณ และคณะ. 2537 : 29) สามารถใช้คำถามในการศึกษาพฤติกรรมได้ ดังนี้

1. ใครอยู่ในตลาดเป้าหมาย (Who) คำตอบที่ได้จะทราบถึงลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย (Occupants) ทางด้าน ประชากรศาสตร์ เช่น เพศ รายได้ สถาบันการศึกษา ภูมิศาสตร์จิตวิทยา และพฤติกรรมการบริโภค
2. ผู้บริโภคซื้ออะไร (What) คำตอบที่ได้จะทราบถึงสิ่งที่ผู้บริโภคต้องการซื้อ ในงานวิจัยนี้หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ทะเล น้ำตก ภูเขา ป่าไม้ เป็นต้น
3. ทำไมผู้บริโภคจึงซื้อ (Why) คำตอบที่ได้ จะทราบถึงวัตถุประสงค์ในการซื้อบริการการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน สนุกสนาน และศึกษาหาความรู้ เป็นประสบการณ์
4. ใครมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซื้อ (Who Participates) คำตอบที่ได้จะทราบถึงบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ ประกอบด้วย ผู้ริเริ่ม ผู้มีอิทธิพล ผู้ตัดสินใจซื้อ ผู้ซื้อ และผู้ใช้
5. ผู้บริโภคซื้อเมื่อใด (When) คำตอบที่ได้จะทราบถึงโอกาสในการซื้อ เช่น ช่วงวันหยุด เทศกาลต่าง ๆ หรือไม่แน่นอนแล้วแต่ความสะดวก
6. ผู้บริโภคซื้อที่ ไหน (Where) คำตอบที่ได้จะทราบว่านักท่องเที่ยวต้องการท่องเที่ยวที่ ไหน ในบรรยากาศใด
7. ผู้บริโภคซื้ออย่างไร (How) คำตอบที่ได้จะทราบถึงขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อสินค้า

รูปแบบการดำรงชีวิตขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ชั้นของสังคม และกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคล

การเลือกบริโภคขึ้นอยู่กับรูปแบบการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล รูปแบบการดำรงชีพจะควบคู่ไปกับค่านิยมของสังคม กลุ่มผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพจะนิยมพักในโรงแรมความนิยมเยี่ยงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปในทิศทางที่สม่ำเสมอ ทักษะคติเป็นพลังที่สำคัญและมีอิทธิพล

ลักษณะของตลาดการท่องเที่ยว

ตลาดการท่องเที่ยวเป็นตลาดบริการที่ลูกค้ามีอิสระในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการ

มากที่สุด องค์ประกอบของตลาดมีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. ผู้ซื้อ ได้แก่ นักท่องเที่ยว นักทัศนอาจร ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ความต้องการเดินทางท่องเที่ยว และบริโภคสินค้าการท่องเที่ยวมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงสูงมาก เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ราคาการท่องเที่ยว ฤดูกาล สมัยนิยม รสนิยม ทศนคติ ประสบการณ์ ส่วนตัวของนักท่องเที่ยว และเหตุการณ์สำคัญอื่นๆ ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ แต่อาจสามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าว่าจะมีผลกระทบอะไรบ้างต่อตลาดการท่องเที่ยว และทำให้การวางแผนการตลาดมีความลำบากมากขึ้น ผู้วางแผนจำเป็นต้องศึกษา ความต้องการของตลาด (Market Demand) และเตรียมกิจกรรมทางการตลาด เพื่อแก้ไขสถานการณ์ทางการตลาดที่อาจเปลี่ยนแปลงไป ความต้องการการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (Mathieson ; & Wall. 1996 : 16-17)

1.1 ความต้องการปัจจุบัน (Actual Demand) หมายถึง ความต้องการเดินทางท่องเที่ยว มีความพร้อม และเต็มใจที่ บริการ และเดินทางทันที

1.2 ความต้องการที่มีแนวโน้ม (Potential Demand) หมายถึง นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเดินทางเพราะมีความต้องการอยู่แล้ว แต่ขาดองค์ประกอบอื่น เช่น เงิน เวลา และการจัดการเพื่อเดินทาง ซึ่งความต้องการแบบนี้สามารถโน้มน้าวให้เป็น Actual Demand ได้โดยอาศัยการพัฒนาการให้บริการและระบบการตลาดของธุรกิจนำเที่ยว

1.3 ความต้องการที่อาจเกิดขึ้นได้ (Deferred Demand) ความต้องการเดินทางท่องเที่ยวอยู่ในส่วนลึกของจิตใจทุกคน แต่ไม่มีความรู้ หรือไม่มีข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่น่าสนใจ ความต้องการแบบนี้ อาจชักจูงให้เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เทคนิคการขาย การอำนวยความสะดวกในการติดต่อต่างๆ ตลอดจนพัฒนาระบบข้อมูล ก็อาจกระตุ้นให้เกิดความต้องการท่องเที่ยวได้โดยไม่ยากนัก นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มการเดินทางที่เป็นส่วนตัวมากขึ้น ต้องการที่พักที่สะดวกสบาย เรียบง่าย และสะอาด สนใจกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น เช่น การล่องแพ ไต่เขา ความต้องการการท่องเที่ยวและพักผ่อน มีมากมายหลายรูปแบบและมีความต้องการการใช้จ่ายเงินเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น

2. ผู้ขาย ได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจจัดหาสินค้าและบริการการท่องเที่ยว (Travel Suppliers) ผลิตว์ตฤติบในลักษณะการแปรรูปสินค้าและบริการ เช่นที่พักในโรงแรม การเดินทางโดยเครื่องบิน การบริการอาหารและเครื่องดื่ม การเข้าชมการแสดงในสถานที่และแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ สินค้าและบริการอื่น ๆ ในสายของสินค้าเดียวกัน และขายสินค้าให้แก่กลุ่มผู้ซื้อ ดังนี้

- ขายตรงให้แก่นักท่องเที่ยว (Direct sales)
- ขายให้แก่ผู้ผลิตรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย (Tour Operator)

- ขายให้แก่บริษัทตัวแทนจำหน่าย (Travel Agent)

ผู้ผลิตรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย และบริษัทตัวแทนจำหน่ายจะเป็นทั้งผู้ซื้อและผู้ขายในเวลาเดียวกันจึงจำเป็นต้องศึกษาและวิจัยเพื่อทำความเข้าใจความต้องการของนักท่องเที่ยวและลูกค้ากลุ่มเป้าหมายเป็นอย่างดี ในเชิงเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และจิตวิทยา ในทางบริบท มีความรู้ถึงลักษณะและรูปแบบที่แตกต่างกันของการเดินทางท่องเที่ยว และสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ความร่วมมือกันระหว่างธุรกิจเนื่องจากธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่ผสมสินค้าและบริการสายเดียวกันและต่างประเภทเข้าด้วยกัน ความร่วมมือกันระหว่างธุรกิจจะสร้างความมั่นคงให้แก่ ธุรกิจในการลงทุน อำนาจการต่อรอง การปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการ และการเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกันในรายละเอียดส่วนย่อยอื่นๆ เช่น การกันที่นั่งของสายการบินไว้ให้แก่ลูกค้าของบริษัทของสายการบินที่ร่วมมืออยู่ หรือการให้ห้องพักแก่ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมที่มีความร่วมมือกัน ซึ่งจะทำให้ตลาดการท่องเที่ยวเจริญเติบโต ผู้ซื้อได้รับสินค้าและบริการที่ถูกต้องและยุติธรรม

3. สินค้าและบริการ สินค้าในตลาดการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

3.1 สินค้าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติต่างๆ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล เขตรักษาพันธุ์พืช และสัตว์ป่า ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ฯลฯ

3.2 สินค้าที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกเป็นหลายชนิด ได้แก่

3.2.1 สิ่งก่อสร้างที่สำคัญ เช่น อนุสาวรีย์ ทางประวัติน ศาสตร์ วัด โบสถ์ สถานที่สำคัญทางศาสนา ศิลปะ สถาปัตยกรรม พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ สวนสนุก ท่าเรือ โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกทางการคมนาคมขนส่ง ฯลฯ

3.2.2 สิ่งดึงดูดใจทางวัฒนธรรมและสังคม ทั้งรูปธรรมและนามธรรม เช่น ศาสนา ภาษา เทศกาล ประเพณี ศิลปหัตถกรรม สิ่งบันเทิงต่างๆ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม อาหาร การแต่งกาย ทักษะคติ ความเชื่อ ฯลฯ

3.2.3 สินค้าและบริการที่อำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ สายการบินและการขนส่ง ที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม การจ้ดนำเที่ยวสินค้าของที่ระลึก กิจกรรมการท่องเที่ยว บ้านพักและพักผ่อน ฯลฯ

กระบวนการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

บทบาทของนักท่องเที่ยวที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจซื้อ (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. 2546:46) มีดังนี้

1. ผู้ริเริ่ม (Initiator) เป็นผู้เสนอ หรือแนะนำความคิดในการซื้อผลิตภัณฑ์เป็น คนแรก

2. ผู้มีอิทธิพล (Influenced) เป็นผู้กระตุ้น หรือชักจูงว่าควรซื้อ หรือไม่ควรซื้อสินค้าและบริการ
3. ผู้ตัดสินใจซื้อ (Decider) เป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าและบริการ เช่น พ่อบ้าน แม่บ้าน
4. ผู้ซื้อ (Buyer) เป็นผู้ไปทำการซื้อ หรือลงมือซื้อโดยนำเงินไปแลกเปลี่ยนกรรมสิทธิ์ในสินค้าและบริการ
5. ผู้ใช้ (User) เป็นผู้บริโภคที่ใช้สินค้าและบริการนั้นๆ

กระบวนการซื้อของนักท่องเที่ยวนั้น ประกอบด้วยขั้นตอนในการตัดสินใจซื้อดังนี้

1. การรับรู้ความต้องการ (Need Awareness) หรือการรับรู้ปัญหา (Problem Recognition) เกิดจากสิ่งกระตุ้นภายในและภายนอก
 - สิ่งกระตุ้นภายใน ได้แก่ ความต้องการทางร่างกายและจิตใจ และการรับรู้ความต้องการของตนเอง ฯลฯ
 - สิ่งกระตุ้นภายนอก ได้แก่ ความต้องการทางสังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ
2. การค้นหาข้อมูลเพื่อสนองความต้องการ (Information Search) ในกรณี ที่ไม่สามารถสนองความต้องการได้ทันที ความต้องการนั้นๆ ก็จะถูกสะสมมากขึ้น พร้อมกับความพยายามหาข้อมูลไปด้วย

แหล่งข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ

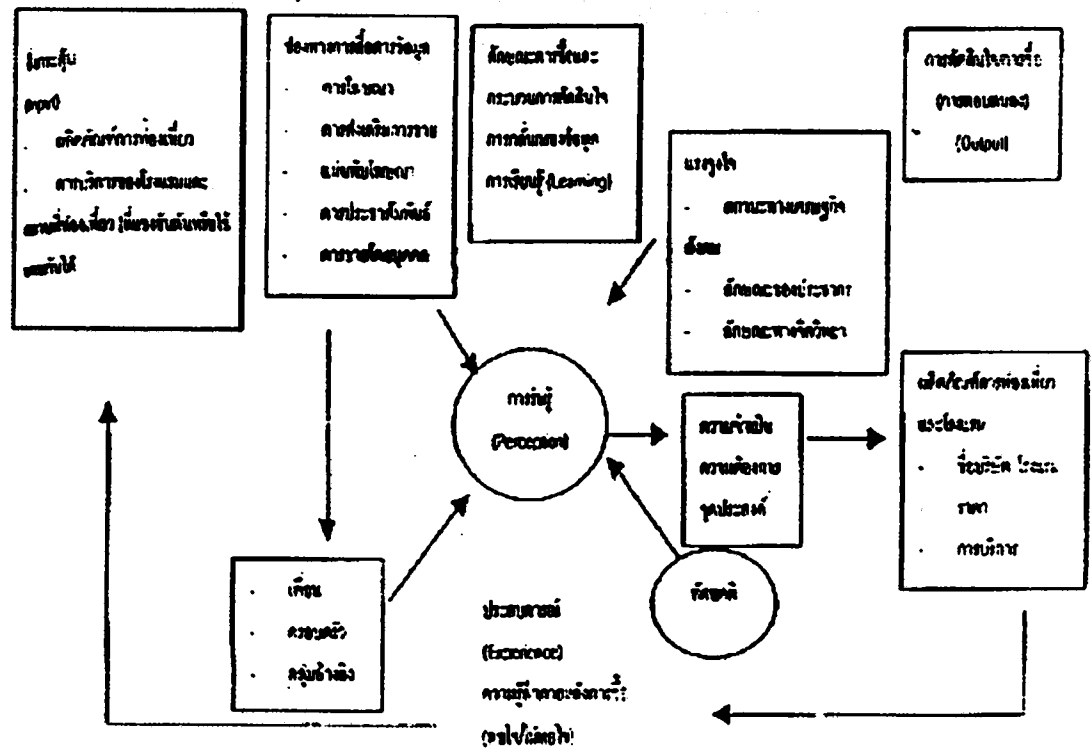
1. แหล่งบุคคล (Personal Sources) ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนบ้าน ญาติ คนรู้จัก
2. แหล่งการค้า (Commercial Sources) ได้แก่ สื่อโฆษณา พนักงานขาย ตัวแทนจำหน่าย การแสดงสินค้าการท่องเที่ยว
3. แหล่งชุมชน (Public Sources) ได้แก่ สื่อมวลชน องค์การคุ้มครองผู้บริโภค
4. แหล่งทดลอง (Experimental Sources) ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และหน่วยวิจัยภาวะตลาดของผลิตภัณฑ์

การประเมินผลทางเลือก (Evaluation of Alternatives) เป็นพฤติกรรมการประเมินผลโดยให้ความสนใจลักษณะและคุณสมบัติของสินค้าและบริการ เช่น ชื่อบริษัท ตราสินค้า สายการบินที่ให้บริการ รวดเร็ว สะอาด ปลอดภัย โรงแรมที่สะอาด บรรยากาศดี ที่ตั้งเหมาะสม และเมื่อดู

คุณสมบัติแล้วก็นำมาจัดลำดับความสำคัญของคุณสมบัติต่างๆ แล้วนำมาเป็นตัวประเมินผลเพื่อพิจารณาเป็นทางเลือกต่อไป

การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) หลังจากรับรู้ความต้องการ ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ตลอดจนเวลา และวิธีการชำระเงินแล้วก็ตัดสินใจซื้อ ซึ่งบางครั้งอาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อในขณะนั้นด้วย เช่น การคาดคะเนภาวะเศรษฐกิจ ทศนคติทั้งบวกและลบของบุคคลอื่นตลอดจนสถานการณ์ที่ไม่ได้คาดคะเนมาก่อน เช่น ความไม่พอใจลักษณะการขายของผู้ขายอาจทำให้การตัดสินใจเปลี่ยนแปลงได้

พฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post Purchase Behaviour) เป็นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจหลังการซื้อ ความพอใจจะมีอิทธิพลต่อการซื้อซ้ำ จงรักภักดีต่อบริษัทหรือชื่อเสียงของถ้าไม่พอใจก็ไม่กลับมาใช้บริการอีก ซึ่งนักการตลาดควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งเพื่อความเจริญเติบโตของธุรกิจต่อไป

แผนภาพที่ 2.4 แสดงการกระตุ้น-ตอบสนองของพฤติกรรมผู้บริโภคของนักท่องเที่ยว

จากรูปแบบแสดงการกระตุ้น-ตอบสนองของพฤติกรรมผู้บริโภคของนักท่องเที่ยวซึ่งกระตุ้น (Input) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวทุกประเภท ตลอดจนการให้บริการของธุรกิจสินค้าและ

บริการเหล่านี้มีการแข่งขันสูง และเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ผลักดันให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ แสวงหาข้อมูลจากสื่อต่างๆ ตลอดจนได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากบุคคลใกล้ชิด เช่น ครอบครัว กลุ่มอ้างอิง ประกอบกับการเรียนรู้ แรงจูงใจ ประสบการณ์ และทัศนคติของตนการกลั่นกรองข้อมูล ซึ่งอยู่ในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้เกิดการรับรู้ (Perception) และนำไปสู่การพยายามหาทางตอบสนองความต้องการและจำเป็นของตน โดยการซื้อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและโรงแรมที่เลือกสรรแล้ว การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการนับว่าเป็นการตอบสนอง (Output) จากสิ่งกระตุ้น และกระบวนการต่างๆ ตั้งแต่ต้น และถ้าสินค้าและบริการนับว่าเป็นการตอบสนองความจำเป็นและความต้องการ นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจ จะเพิ่มประสบการณ์ทางบวกมากขึ้น และทำให้เกิดการซื้อซ้ำ (เดินทางมาเที่ยวและใช้บริการอีก) แต่ถ้าไม่พอใจก็จะกลายเป็นประสบการณ์ลบ จะกระตุ้นให้เกิดความสนใจได้ยากจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้มาก

2.2 ความหมายและองค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่งที่มีจุดหมายถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้น (Motivator) จากความต้องการในด้านศักยภาพด้านวัฒนธรรมด้านการปฏิสัมพันธ์ และด้านสถานะหรือเกียรติคุณ (Mc Intosh, 1972)

การท่องเที่ยว หมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ ต่างๆและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพ และประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูดด้วยการให้การต้อนรับที่อบอุ่นเปี่ยมไมตรีจิตแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน (Mc Intosh ; & Goeldner, 1984)

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราวเดินทางด้วยความสมัครใจ และเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือหารายได้ (ฉลองศรี พิมลสมพงศ์, 2542:4)

เหตุจูงใจที่ทำให้คนท่องเที่ยว

ในการเดินทางท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งนั้นย่อมมีเหตุจูงใจที่ทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทาง ซึ่งเกิดจากเหตุจูงใจดังต่อไปนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง

นักท่องเที่ยวเหล่านี้ใช้เวลาหยุดงานเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ เพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อพบเห็นสิ่งและอุบัติการณ์ใหม่ ๆ เพื่อชมทิวทัศน์อันงดงาม เพื่อพบเห็นขนบธรรมเนียมประเพณี ทัศนียภาพเพื่อสงบอารมณ์กับความสงบของชนบท เพื่อสนุกสนานกับความอึกทึกครึกโครมและตึกกรมใหญ่โตของเมืองใหญ่และเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยว และอื่น ๆ ที่มีผลเป็นความสนุกสนานและความบันเทิง นักท่องเที่ยวบางคนไปเที่ยวเพื่อจะได้เปลี่ยนสถานที่พักอาศัยไปเรื่อย ๆ ก็มีบางคนมีความภาคภูมิใจที่จะส่งรูปไปรษณียบัตรของเมืองที่ไปเที่ยวไปให้เพื่อนฝูงเป็น เริงโอ้อวดว่าได้ไปถึงไหน ๆ ก็มักจะเห็นได้ว่าเหตุที่ทำให้เกิดสุขขารมณ์ของการท่องเที่ยวประเภทนี้มีหลายอย่างหลายประการ และในหลายกรณีผสมกันมากกว่า 2-3 อย่างเสียด้วย ยิ่งถ้าเอาอุปนิสัยใจคอ รสนิยม ภูมิหลัง และฐานะการเงินเข้า ไปเป็นตัวแปรด้วยแล้วการท่องเที่ยวเพื่อสุขขารมณ์ยิ่งแปรผันไปอย่างกว้างขวางซับซ้อนที่สุด เป็นหน้าที่สำคัญของวิสาหกิจท่องเที่ยวที่จะต้องจัดชอยบริการให้เป็นไปตามลักษณะปลีกย่อยของการท่องเที่ยวประเภทนี้ให้ดี

2. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน

นักท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนได้แก่พวกที่ใช้วันหยุดงานเพื่อพักโดยไม่ทำอะไร ทั้งนี้เพื่อความเหนื่อยล้าทั้งหลายทั้งปวง ทั้งทางกายและทางจิตที่เกิดขึ้นในคาบเวลาทำงานให้หมดสิ้นไปและเรียกพละกำลังกลับคืนมาสำหรับเริ่มต้นทำงานในคาบใหม่ บางคนก็อาจไปพักผ่อนเพราะป่วยไข้หรือไม่สบายเล็กน้อย นักท่องเที่ยวพวกนี้มักจะไปพัก ณ ที่ใดที่หนึ่งนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ และมักจะเป็นสถานที่ที่ให้ความมั่นใจได้ว่าสงบจริงๆ เช่น ชายหาดไกลๆ ผู้คน หรือบนเขา บนดอยห่างไกลจากความจอแจอึกทึกครึกโครม นักท่องเที่ยวพวกนี้มักจะเอาภาวะอากาศเป็นเกณฑ์ตัดสินใจว่าจะไปท่องเที่ยวที่ไหน เช่น อากาศหนาวเย็น อากาศแห้งแล้ง ลมพัดเฉื่อยฉิวอยู่เป็นนิจ พวกเจ็บไข้ โดยโรคบางอย่างอาจเลือกไปเที่ยวพักผ่อนที่ ศูนย์บำบัดโรคบางอย่างโดยเฉพาะ เช่น พวกที่เป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินของลมหายใจจะเลือกไปพักผ่อน ณ ที่ที่มีความชื้นน้อยๆ พวกโรคผิวหนังไปพักผ่อนใกล้ๆ บริเวณบ่อน้ำร้อน เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

นักท่องเที่ยวที่ปรารถนาจะเรียนรู้ศิลปวิทยาการที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ ในสถาบันหรือสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง หรือในประเทศที่มีวัฒนธรรมที่น่าสนใจของเขาก็จะท่องเที่ยวไปยังประเทศนั้น ๆ เพื่อศึกษาพิจารณาชีวิตความเป็นอยู่ในแง่มนุษยวิทยาและสังคมวิทยา เพื่อชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เพื่อติดตามความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีปัจจุบัน เพื่อชมสิ่งศิลปนานาพรรณในหอศิลป์ เพื่อนมัสการศูนย์ศาสนาที่สำคัญๆ เพื่อร่วมปฏิบัติในงานมหกรรมและงานฉลองเพื่อชมการแสดงทางศิลปะครั้งสำคัญ ๆ

เช่น ดนตรี ละคร ฯลฯ การเดินทางโดยมี เหตุจูงใจดังกล่าวเรียกว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และนักธุรกิจท่องเที่ยวมักจะฉวยโอกาสเพื่อขายทัวร์เป็นพิเศษ เหตุจูงใจอย่างเดียวกันนี้ก็จูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศมากมายเช่นกัน

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา

การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ชนิดที่หนึ่งได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อไปชมการแข่งขันกีฬารั้งใหญ่ๆ ของโลก เช่น กีฬาโอลิมปิก กีฬาเอเชียนเกมส์ กีฬาแหลมทอง การแข่งขันฟุตบอล มวย กอล์ฟ เทนนิส ฯลฯ ซึ่งแชมป์เปียนโลกหรือแชมป์เปียนภาค ฯลฯ การแข่งขันกีฬาเหล่านี้ นอกจากจะดึงดูดพวกนักกีฬาที่เกี่ยวข้องให้ไปชม บางทีผู้ติดตามและผู้สนใจยังตามไปชมกันมากกว่านักกีฬาที่ไปแข่งขันเสียอีก การแข่งขันกีฬาประจำปีในประเทศไทย ซึ่งย้ายสถานที่แข่งขันไปตามเมืองใหญ่ ๆ นับเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างสำคัญ โดยผู้จัดกีฬาเซตอาจไม่รู้ตัวหรือไม่ตั้งใจและไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันในประเทศหรือระหว่างประเทศมักจะมีการแย่งชิงกันเป็นเจ้าของ เพราะได้เล็งเห็นประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จะได้จากการที่คนจำนวนมากไปร่วมเล่นกีฬาและไปชมกีฬาอีกชนิดหนึ่งได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬายังถิ่นที่มีการเล่นกีฬาชนิดนั้น ๆ เช่นในฤดูหนาวซึ่งมีหิมะตกมากก็ไปเล่นสกีพันธุกรรม ก็เป็นเทศกาลเล่นเรือใบในหน้าร้อนก็เป็นฤดูปีนเขา และในฤดูกาลอื่นๆ ที่เหมาะสมนักท่องเที่ยวก็น่าจะเข้าไปยังสัตว์ ตกปลา ซิม้า แม้แต่ขับรถเที่ยวเล่นโดยไม่มีจุดหมายปลายทาง จะเห็นได้ว่าประเทศที่มีภูมิประเทศที่เหมาะสมสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้ไปเล่นกีฬาเหล่านี้ได้เปรียบในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ดังที่จะได้เห็นว่าคุณภาพพัฒนาขึ้นเป็นแหล่งเล่นเรือใบ เป็นต้น

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ

ที่จริงการท่องเที่ยวเพื่อประกอบธุรกิจไม่น่าจะนับเข้าเป็นการท่องเที่ยว เพราะขาดปัจจัยที่กล่าวว่าการท่องเที่ยวต้องเป็นการกระทำอย่างเสรี และมีความตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ถ้าถือเคร่งตามก็น่าจะเป็นเช่นนั้น แต่ที่เป็นข้อเท็จจริงอยู่นั้นนักท่องเที่ยวก็น่าจะหาเวลาได้เสียดและจัดเวลาให้เหลือไว้สำหรับการท่องเที่ยวแท้ ๆ ด้วย ซึ่งอาจเป็นเวลาว่างจากการปฏิบัติธุรกิจประจำวัน หรือถือโอกาสอยู่ท่องเที่ยวต่ออีก 2-3 วัน เมื่อสิ้นคาบปฏิบัติธุรกิจแล้วแต่ในด้านเศรษฐกิจของวิสาหกิจการท่องเที่ยวแล้วนักท่องเที่ยวก็น่าจะนำเงินตราต่างประเทศมาทิ้งไว้ในประเทศเจ้าบ้านมากเท่าๆ กับนักท่องเที่ยวก่อนหน้านั้นถ้าเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเจรจาซื้อขายสินค้า การขนนิทรรศการสินค้า หรือเทคโนโลยี ก็เรียกว่าเป็นการส่งเสริมกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจของประเทศเจ้าบ้านโดยตรง

ประเภทของนักท่องเที่ยว

การจัดประเภทนักท่องเที่ยวที่จะกล่าวต่อไปนี้ จัดตามเกณฑ์ต่างๆ หลายเกณฑ์ละกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวส่วนบุคคล ได้แก่ การท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศหรือต่างประเทศที่นักท่องเที่ยวจัดขึ้นสำหรับตัวเองกับครอบครัวหรือสำหรับตัวเองกับกลุ่มเพื่อนฝูงโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวหรือเช่ารถขับไปกันเองโดยกำหนดเอาว่าจะไปไหนบ้างไปเมื่อใดหยุดท่องเที่ยวที่ไหนบ้างหรือจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ได้ตามที่ปรารถนาบริการต่างๆ ระหว่างทางและปลายทางก็จัดหาเอาเองโดยไม่ต้องพึ่งผู้ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว หรือพึ่งเพียงในบางเรื่อง

2. การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือแบบนำเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวของคนหนึ่งหรือก็คนก็ตาม ซึ่งมีได้นัดกันไปเสียเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยว ผู้จัดการบริษัทนำเที่ยวก็จะจัดการเรื่องยานพาหนะ โรงแรม และบริการอื่นๆ ให้ โดยกำหนดไว้เป็นรายการแน่นอน นักท่องเที่ยวไม่ต้องจัดอะไรอีกเลย ตั้งหน้าตั้งตาท่องเที่ยวตามที่บริษัทนำเที่ยวได้กำหนดไว้ในรายการเท่านั้น การท่องเที่ยวแบบนี้นักท่องเที่ยวมักเสียเงินน้อยกว่าแต่ก็ขาดอิสระเสรีไปบ้าง ในเรื่องสถานที่ที่อยากจะไปเที่ยวและต้องกระทำการต่างๆ ตามกำหนดเวลา ซึ่งสำหรับบุคคลบางจำพวกอาจรู้สึกว่าเป็นการเร่งรัด

ปัจจุบันนี้นิยมเรียกการท่องเที่ยวประเภทนี้ว่า group tour อย่างไม่ดีบริษัทหรือตัวแทนนำเที่ยวอาจรับจัดแผนการท่องเที่ยวให้แก่กลุ่มนักท่องเที่ยวเล็กๆ 2-3 คน หรือ 1 ครอบครัว โดยจัดซื้อตั๋วโดยสาร จองที่พักโรงแรม หามัคคุเทศก์ไว้ให้ ฯลฯ โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กๆ นั้นเสียเงินเหมาจำนวนหนึ่งให้แก่บริษัทหรือตัวแทนนำเที่ยว

3. การท่องเที่ยวตามคาบเวลาการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวตามเวลายาว การท่องเที่ยวตามเวลาสั้น และการท่องเที่ยวแบบเข้าไปเยือนกลับอย่างที WTO เรียกว่า excursion หรือทัศนอาจร

3.1 การท่องเที่ยวตามเวลายาว ซึ่งถ้าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมหรือการศึกษา ก็หมายถึง การพักอยู่ ณ ที่หนึ่งทีใดเป็นคาบเวลายาวเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน ถ้าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อความสนุกคาบเวลาอาจยาวนานเหมือนกัน แต่สถานที่ท่องเที่ยวเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เช่น อาจใช้เวลา

3.2 การท่องเที่ยวแบบทัศนอาจรหรือที่ WTO เรียกว่า excursion ได้กำหนดบทนิยามว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ใช้เวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง และไม่มีการพักค้างคืน การทัศนอาจรมีความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับผู้มีถิ่นที่อยู่ใกล้ๆ พรมแดน โดยเฉพาะเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนหรืออัตราภาษีให้ความได้เปรียบแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก็จะมีการทัศนอาจรข้ามพรมแดนเพียงเพื่อซื้อสินค้า

สำหรับใช้ส่วนตัว การท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับเป็นส่วนสำคัญยิ่งของการท่องเที่ยวภายในประเทศ

4. การท่องเที่ยวจัดจำพวกตามพาหนะที่ใช้ท่องเที่ยว หมายถึง การท่องเที่ยวแบบใช้อากาศยาน เรือ รถไฟ รถยนต์ ส่วนบุคคล และรถยนต์โดยสารในประเทศที่มีพรมแดนติดกัน การท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์เป็นพาหนะ เป็นการกระทำกันอย่างเป็นปกติธรรมดาที่เดียว การท่องเที่ยวแบบคาราวานซึ่งประกอบด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลหลายสิบกัคน แต่ละคันบรรทุกนักท่องเที่ยวกลุ่มละ 3-4 คน ซึ่งอาจเป็นเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัว ก็เป็นที่นิยมกันมากในประเทศที่มีพรมแดนติดกันการเดินทางท่องเที่ยวข้ามประเทศที่ใกล้ๆ กับประเทศของนักท่องเที่ยวก็กระทำกันไม่น้อย

5. การท่องเที่ยวแบบเหมาจ่าย (Package Tour) ปัจจุบันนี้นักท่องเที่ยวนิยมการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่ายกันมากพอที่ผู้ดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวจะต้องเอาใจใส่ การท่องเที่ยวแบบเหมาจ่ายหมายถึง การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่บริษัทนำเที่ยวให้พอเพียง อย่างน้อยที่สุดสำหรับค่าเดินทาง ค่าที่พักแรม และค่าอาหาร อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่ายที่จะเรียกเช่นนั้นได้อย่างเต็มภาคภูมิ “ ควรจะรวมค่าใช้จ่ายสำหรับรายการพิเศษอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ ด้วย เช่น การพาชมโบราณสถานหรือสิ่งน่าดู การพาเข้าไนท์คลับ การเช่าเรือใบ ตั๋วละคร หรือโอเปร่า หรืออย่างใดอย่างหนึ่งที่นอกเหนือไปจากปัจจัยแท้ๆ ของการท่องเที่ยว อันได้แก่การเดินทางการพักแรมและการกิน การคิดราคาสำหรับการท่องเที่ยวแบบนี้ มักจะคิดเป็นรายบุคคลหรือคิดเป็นคูนักท่องเที่ยวแบบนี้ มักจะเป็นคู่บ่าวสาวที่ไปฮันนีมูนหรือสามีภรรยาที่จะไปฮันนีมูนครั้งที่สองคณะไปเล่นกอล์ฟ คณะไปท่องเที่ยวในวันสุดสัปดาห์หรือกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มไม่ใหญ่นักที่จะไปสนุกสนานประเภทเดียวกัน ณ จุดท่องเที่ยวปลายทางการท่องเที่ยวแบบเหมาจ่ายแทบทั้งสิ้นเป็นงานของบริษัทนำเที่ยว”

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

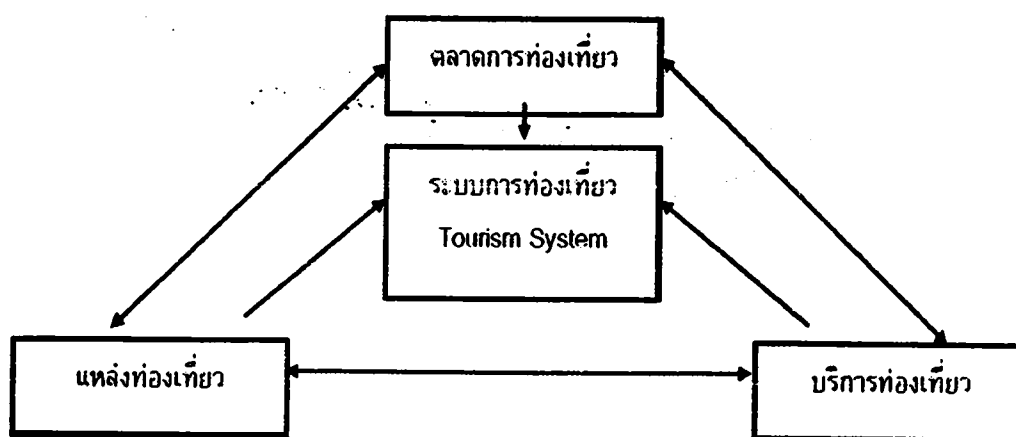
การท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลักสามด้านคือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market of Tourist) แต่ละองค์ประกอบย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อยและความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยทั้งสามเกิดขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการหรือทัศนศึกษา ซึ่งอาจเป็นการใช้ประโยชน์โดยตรงและ

วันที่..... 30 พ.ย. 2552
เลขทะเบียน..... 011747 ๑๕

ภาพ .
๑๑๐.๑๕๑
๖๒๔๑๓
๕.๑๕.๕๕๓๓

จากการบริการที่เกี่ยวข้องโดยปกติทรัพยากรการท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่ใช้ ไม่มีวันหมด เพราะรูปแบบการใช้มักเป็นการสัมผัสแต่ภายนอกโดยไม่มีการเคลื่อนย้ายทรัพยากรใด ๆ หรืออาจมีการขุดเขยได้ยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม ในการท่องเที่ยวที่เป็นจริงนั้นการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรมักมีการแปรรูปทรัพยากร และอาจไม่มีการคำนึงถึงการสูญเสีย หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับระบบย่อยต่างๆ รวมทั้งผลต่อสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ในทางกลับกันสิ่งแวดล้อมที่เป็นระบบอื่น ๆ เช่น ระบบชุมชน ระบบอุตสาหกรรม ฯลฯ อาจมีผลกระทบมาสู่ระบบท่องเที่ยวด้วย ดังนั้นการท่องเที่ยวที่ขาดระบบการจัดการที่ดีเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ประสบความสำเร็จได้เลย นอกจากองค์ประกอบภายในระบบแล้ว การท่องเที่ยวยังมีสิ่งแวดล้อมสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอีกหลายประการ เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐานเศรษฐกิจ และการลงทุน สังคมและวัฒนธรรมองค์กรและกฎหมาย เป็นต้น ดังแสดงในรูปภาพประกอบ

แผนภาพที่ 2.3 แสดงระบบการท่องเที่ยว (Tourism System)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว 3 ด้าน ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่สำคัญจัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว ซึ่ง Peter (1969) ได้จัดหมวดหมู่ของแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้คือ

1.1 แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีลักษณะเด่น แปลก สวยงาม มีคุณค่าต่อการเข้าไปพักผ่อนหย่อนใจหรือแสวงหาความรู้ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อาจจัดแบ่งย่อยออกตามประเภทของแหล่งทรัพยากรธรรมชาติได้ 2 อย่าง คือ (สมพร อิศวิลานนท์. 2538 : 3-8)

1.1.1 ทรัพยากรที่เสริมสร้างขึ้นมาได้ตามขบวนการธรรมชาติ (Renewable) ทรัพยากรประเภทนี้เมื่อใช้แล้ว ก็สร้างเสริมขึ้นมาใหม่ได้ โดยการคืนรูปตามขบวนการธรรมชาติแต่อาจสูญสิ้นได้ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า หน้าผา ถ้ำ น้ำตก หาดทราย เกาะ ฯลฯ

1.1.2 ทรัพยากรที่เสริมสร้างขึ้นมาใหม่ได้ และไม่มีการสูญเสีย เช่น แสงแดด อากาศ กระแสน้ำ พลังงานจากแสงอาทิตย์ พลังงานลม ฯลฯ

1.2 แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มนุษย์สร้างขึ้นด้วยเหตุผลต่างๆ กัน เช่น เพื่อการกีฬา การพักผ่อน การรักษาสุขภาพ ศาสนสถาน ระลึกถึงเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ หรือด้านศิลปวัฒนธรรมอื่นๆ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างแบ่งได้เป็น 2 อย่างคือ

1.2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ซึ่งเป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตชุมชนนั้นๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ พิธีกรรมต่างๆ ที่เกิดจากความเชื่อของบุคคลในชุมชน

1.2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติ ศาสตร์โบราณ วัตถุโบราณสถาน และศาสนสถาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาในอดีตหรือเพื่อระลึกถึงเหตุการณ์ในอดีตของสังคมมนุษย์ในสมัยนั้นๆ ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ได้แก่ เมืองโบราณ เจดีย์ วัด สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์อนุสาวรีย์ ฯลฯ

2. บริการการท่องเที่ยว บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักของนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบาย และความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยวซึ่งในบางโอกาสอาจเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรม และบริการอื่นๆ ทั้งนี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่น ๆ ด้วย

3. ตลาดการท่องเที่ยวตลาดการท่องเที่ยวเป็นการแสดงออกของอุปสงค์ (Tourism Demand) ซึ่งมีความปรารถนาในการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งในกระบวนการจัดการได้หมายรวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาการขาย และการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry) ประกอบด้วยธุรกิจหลายประเภท ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง ได้แก่ ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านที่พักและอาหาร ธุรกิจนำเที่ยว และธุรกิจการค้าของที่ระลึก ธุรกิจเหล่านี้จะขายบริการแก่นักท่องเที่ยวโดยตรง และยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรกรรม การผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น โดยแบ่งความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศมีดังนี้

1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศเป็นจำนวนมาก การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าอื่นๆ นอกจากนี้ รายรับสุทธิในรูปของเงินตราต่างประเทศจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังมีส่วนช่วยให้ดุลชำระเงินของประเทศดีขึ้น

1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลกระทบต่อคุณในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่าสองเท่าตัว

1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียน และการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบทการพัฒนาความเจริญก็จะไปถึงภูมินาณันๆ ก่อให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ๆ ในท้องถิ่น เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีผู้ลงทุนในหลายรูปแบบ ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ อย่างกว้างขวาง เป็นการสร้างรายได้สู่ประชาชนอย่างแท้จริง

1.4 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศโดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง ในรูปของการผลิตสินค้าพื้นเมือง และสินค้าของที่ระลึก ตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้นๆ

1.5 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ตลอดเวลาสุดแล้วแต่ความเหมาะสมและความสามารถของผู้ขาย

1.6 การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิตเป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการลดการว่างงานลง ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปของภาษีอากรประเภทต่างๆ

2. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคม มีดังนี้

2.1 การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพ ความเป็นมิตรไมตรีและความเข้าใจอันดี ระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน

2.2 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาสร้างสรรค์ ความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น ทำให้การก่อสร้างสิ่งใหม่ ๆ มีการลงทุนทางด้านการผลิตเพื่อรองรับการบริการแก่ผู้มาเยือนท้องถิ่น ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการมีงานทำ จึงทำให้อยู่ดีกินดีมีความสุขโดยทั่วกัน

2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึก และตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาเอกลักษณ์ของชาติ ก่อให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนและรักผืนแผ่นดินที่อยู่อาศัยของตน

2.4 การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยขจัดปัญหาการล้นไหลและเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

2.5 การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในรูปของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกไว้สำหรับขายผู้มาเยือน เป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง มีดังนี้

3.1 การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความมั่นคงปลอดภัย เพราะการที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเยือนที่ใด ที่นั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

3.2 การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคมจะได้พบปะรู้จักทำความเข้าใจกันการเดินทางไปมาหาสู่กันภายในประเทศทำให้ได้รู้จัก คู่แข่ง รู้ปัญหา พึ่งพาอาศัยกันเป็นการสร้างความรักสามัคคีสามานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้าใจอันดี ที่จะนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลกที่จะช่วยสร้างสรรค์สัมพันธไมตรี และความสงบสันติสุขในโลก

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว

การจัดวางการตลาดจำเป็นต้องกำหนดงบประมาณในการตลาด เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางการตลาด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดอัตราส่วนของงบประมาณการตลาดต่อยอดขาย (Marketing Budget To Sales Ratio) และจะต้องแบ่งงบประมาณการตลาดที่ใช้ในด้านต่างๆ ซึ่งเรียกกันว่า ส่วนผสมการตลาด (Marketing Mix) ส่วนผสมที่สำคัญที่สุดของการตลาด ก็คือผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product) ซึ่งจะต้องมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค และราคา (Price) เป็นเครื่องมือของส่วนผสมทางการตลาดที่จะกำหนดการขายทั้งผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Product) และราคา (Price) จะถูกเสนอผ่านช่องทางการจำหน่าย (Place) และการส่งเสริมการขาย (Promotion) ไปยังลูกค้า

2.3 วัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือผลิตขึ้นสร้างขึ้น เพื่อความเจริญอกงามในวิถีของส่วนรวม ถ้ายทอดกันไว้ เอาอย่างกันไว้ รวมทั้งผลิตผลของส่วนรวมที่มนุษย์ได้เรียนรู้มาจากคนแต่ก่อนสืบต่อเป็นประเพณีกันมา ตลอดจนความรู้สึก ความคิดเห็น และกิริยาอาการหรือการกระทำใดๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาได้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อ ระเบียบประเพณี เป็นต้น (พระยาอนุมานราชธน, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรม คือ เครื่องแสดงความจริงและเอกลักษณ์ของชาติ ประชาชนในชาติที่เจริญแล้วทั้งหลาย จึงมีความภาคภูมิใจช่วยปกป้องรักษาวัฒนธรรมของชาติตน เพื่อให้เอกลักษณ์ของชาติดำรงอยู่ (สมาน แสงมะลิ, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตโดยส่วนรวมของประชาชนกลุ่มหนึ่ง (A TOTAL WAY OF A PEOPLE) (สนิท สมัครการ, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรม คือ วิถีดำเนินชีวิตทุกด้านของคนทั้งมวลในสังคม ซึ่งหมายถึงวิธีการกระทำสิ่งต่างๆ ทุกอย่าง ทั้งหมดทั้งสิ้น นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถีแต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจราจร และขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ตลอดจนวิถีแสดงทางความสุขทางใจและหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิตทั้ง เครื่องใช้ หรือวัตถุสิ่งของต่างๆ ที่นำมาใช้เพื่อการเหล่านั้น ก็ถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไม่ว่าสิ่งของ เหล่านั้นจะเป็นสิ่งของที่นำมาจากธรรมชาติหรือคิดค้นประดิษฐ์ขึ้นมาใหม่ก็ตาม (เจลิยว บุรีภักดี, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรม คือ แนวทางแห่งการแสดงออกวิถีชีวิตทั้งปวงซึ่งอาจเริ่มจากเอกชนหรือคณะบุคคลคิดขึ้น หรือกระทำขึ้นเป็นต้นแบบ แล้วต่อมามีคนส่วนใหญ่ของกลุ่มชนยอมรับมา สืบทอดจนกระทั่งสิ่งนั้นๆ ส่งผล ให้เกิดเป็นนิสัยในการคิด การเชื่อถือ และการกระทำของคนส่วนใหญ่แห่งกลุ่มชนนั้นๆ (สุทธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรม คือ สิ่งทั้งหมดที่มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งได้รวมเอาความรู้ ความเชื่อ จริยธรรม กฎหมาย สมรรถภาพ และนิสัยที่บุคคลได้ไว้ฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม (Akcuft, Allen and Taylor, 1973)

วัฒนธรรม หมายถึง พฤติกรรมทั้งหมดของมนุษย์อันเกิดจากการเรียนรู้ และพฤติกรรมนั้นถูกกำหนดจากประเพณี (Herkovits, 1952)

วัฒนธรรม หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมอันเกิดจากการเรียนรู้ (Linton, 1945)

วัฒนธรรม หมายถึงวิถีชีวิตของบุคคลกลุ่มหนึ่งเป็นลักษณะรวมของพฤติกรรม พฤติกรรมเหล่านั้นเกิดจาก การเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง (Barnouw, 1964)

วัฒนธรรม หมายถึงวิถีชีวิตที่คนในสังคมดำเนินตาม (Valentine, 1968)

ความหมายของ"วัฒนธรรม" ตามแนวทางในการรักษาส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรม พ.ศ. 2529

วัฒนธรรม คือ วิถีชีวิตมนุษย์

1. วัฒนธรรมเป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคม เป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่างๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถแก้ไขและซาบซึ่งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทย คือวิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรร ปรับปรุง แก้ไข จนถือ

ว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหานในสังคม

2. วัฒนธรรม คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมปรับปรุงและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม วัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการ ประพฤติปฏิบัติร่วมกันเป็นแนวเดียวกันอย่างต่อเนื่องของสมาชิกในสังคมสืบทอดเป็นมรดกทางสังคมต่อกันมาจากอดีต หรืออาจเป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ หรืออาจรับเอาสิ่งที่เผยแพร่มาจากสังคมอื่นๆ ทั้งหมดนี้หากสมาชิกยอมรับและยึดถือเป็นแบบแผนประพฤติกปฏิบัติร่วมกัน ก็ย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมของ สังคมนั้น

3. วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือสร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงาม วัฒนธรรม ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา เมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิธีใหม่ ที่ใช้แก้ไข้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ย่อมทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม การจะรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้ได้จึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือ พัฒนาวัฒนธรรมนั้นให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพตามยุคสมัย (อ้างใน นิคม มูลิกะคามะ, 2539)

วัฒนธรรม เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนการประพฤติปฏิบัติและการแสดงออกซึ่ง ความรู้สึกนึกคิดในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สมาชิกในสังคมเดียวกันสามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน ดังนั้น วัฒนธรรมไทยคือ วิถีชีวิตที่คนไทยได้สั่งสม เลือกรสร ปรับปรุง แก้ไข จนถือกันว่าเป็นสิ่งดีงามเหมาะสม กับสภาพแวดล้อม และได้ใช้เป็นเครื่องมือหรือเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานในสังคม

วัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการประพฤติปฏิบัติร่วมกัน เป็นแนวเดียวกันอย่างต่อเนื่องของสมาชิกในสังคม มีการสืบทอดเป็นมรดกทางสังคมต่อกันมาจากอดีตหรืออาจเป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ หรืออาจรับเอาสิ่งที่เผยแพร่มาจากสังคมอื่น ทั้งหมดนี้หากสมาชิกยอมรับและยึดถือเป็นแบบแผนประพฤติกปฏิบัติร่วมกันก็ย่อมถือว่าเป็นวัฒนธรรมของสังคมนั้นวัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา เมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิธีใหม่ ที่ใช้แก้้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของสังคมได้ดีกว่า ย่อมทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม การจะรักษาวัฒนธรรมเดิมไว้จึงต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาวัฒนธรรมนั้นให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชนในสังคมใหญ่ ย่อมมีเนื้อหา รูปแบบ บทบาท และหน้าที่แตกต่างกันไป หากว่า ความแตกต่างนั้นไม่ก่อให้เกิดผลเสียหายต่อสังคมโดยรวมแล้ว ก็สมควรให้กลุ่มชนทั้งหลายมีโอกาส เรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกัน สภาพความแตกต่างเช่นนี้เป็นธรรมชาติของวัฒนธรรม

วัฒนธรรม คือ สิ่งที่มีมนุษย์เปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือผลิตสร้างขึ้น เพื่อความเจริญงอกงาม ในวิถีแห่งชีวิต ของส่วนรวม วัฒนธรรม คือ วิถีแห่งชีวิตของมนุษย์ในส่วนรวมที่ถ่ายทอดกันได้ เรียนกันได้เอาอย่างกันได้

วัฒนธรรม คือ ความคิดเห็นความรู้สึกความประพฤติและกิริยาอาการหรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ในส่วนรวมลงรูปเป็นพิมพ์เดียวกัน และสำแดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษาศิลปะ ความ เชื่อถือ ระเบียบประเพณี เป็นต้น

วัฒนธรรม คือ มรดกแห่งสังคม ซึ่งสังคมรับและรักษาไว้ให้เจริญงอกงาม (สำนักงาน คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2531)

วัฒนธรรม หมายถึง ความดี ความงามและความจริงในชีวิตมนุษย์ซึ่งปรากฏในรูปแบบ ต่าง ๆ และได้ตกทอดมาถึงเราในสมัยปัจจุบัน หรือว่าที่เราได้ปรับปรุงและสร้างสรรค์ขึ้นในสมัย ของเรา

ที่ว่าปรากฏในรูปแบบต่าง ๆ นั้น หมายถึงที่ปรากฏในรูปแบบของศิลปกรรมมนุษยศาสตร์ การช่างฝีมือ การกีฬา และนันทนาการ และคหกรรมศาสตร์ รวม 5 ประการ แต่จะตีความหมายให้ กว้างขวางออกไปกว่านี้อีก เช่น รวมเอาที่ปรากฏอยู่ในวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามาไว้ด้วย ก็ คงจะทำได้เพราะทั้งสองอย่างนี้ มีความสำคัญอย่างมากในชีวิตมนุษย์ในสมัยปัจจุบัน(สาโรช บัว ศรี, 2531)

วัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีของประชาชนทางวิทยาการ หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งที่คนในหมู่ผลิตสร้างขึ้น ด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่พวก ของตน

โดย สรุป วัฒนธรรม หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิต (The way of life) ของคนในสังคม นับตั้งแต่วิถีกิน วิถีอยู่ วิถี แต่งกาย วิถีทำงาน วิถีพักผ่อน วิถีแสดงอารมณ์ วิถีสื่อความ วิถีจราจร และขนส่ง วิถีอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ วิถี แสดงความสุซทางใจ และหลักเกณฑ์การดำเนินชีวิต โดย แนวทางการแสดงออกถึงวิถีชีวิตนั้นอาจเริ่มมาจาก เอกชนหรือคณะบุคคลทำเป็นตัวแบบ แล้ว ต่อมาคนส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติสืบต่อกันมา วัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลง ไปตามเงื่อนไขและกาลเวลา เมื่อมีการประดิษฐ์หรือค้นพบสิ่งใหม่ วิถีใหม่ที่ไขแก้ปัญหาคและตอบสนองความ ต้องการของสังคม ได้ดีกว่า ซึ่งอาจทำให้สมาชิกของสังคมเกิดความนิยม และในที่สุดอาจเลิกใช้วัฒนธรรมเดิม ดังนั้น การรักษาหรือธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมเดิมจึงต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาวัฒนธรรมให้ เหมาะสมมีประสิทธิภาพตามยุคสมัย

การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมไทยพ.ศ. 2496

เมื่อ พ.ศ. 2496 กองวัฒนธรรมได้แบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. คติธรรม คือ วัฒนธรรมเกี่ยวกับหลักการดำรงชีวิตในด้านศีลธรรม จิตใจ ช่วยสร้างเสริม ปรับปรุง ทศนคติ ค่านิยม ความคิดริเริ่ม ตลอดจนการแก้ปัญหาต่างๆ ให้ดีขึ้น เช่น ความมีวินัย กล้าหาญ รักชาติ ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร สุขภาพอ่อนโยน ความตรงเวลา และความสามัคคี เป็นต้น

การปฏิบัติที่มอบน้อมต่อผู้สูงอาวุโสเป็นวัฒนธรรมพื้นฐานในสังคมไทย

2. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย เกี่ยวกับกฎระเบียบหรือข้อบังคับกฎหมายที่จำเป็นต่อคนส่วนใหญ่ นอกจากนี้ยังรวมถึงประเพณีที่คนส่วนใหญ่ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นระเบียบแบบแผนที่เห็นว่าถูกต้อง หรือเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ เช่น ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด การหมั้น การแต่งงาน การปลูกบ้าน และการตาย เป็นต้น

3. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ หมายถึง สิ่งที่มีมนุษย์สามารถสัมผัสและตั้งได้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสุขทางกายเพื่อให้ได้อยู่ดีกินดี มีความสะดวกสบายในการครองชีพ เช่น ที่อยู่อาศัย เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ พระพุทธรูป เป็นต้น

4. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางคุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข หมายถึง มารยาทและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติ เช่น มารยาทในการแสดงความเคารพ การเดิน การนั่ง การยืน การใช้ถนน การรอตตามลำดับก่อนหลัง การร่วมกิจกรรมต่างๆ กับบุคคลอื่น ๆ และการรับประทานอาหาร เป็นต้น

ประเภทของวัฒนธรรม

วัฒนธรรมจัดแบ่งออกได้เป็นหมวดใหญ่ 2 หมวด คือ

1. วัฒนธรรมที่เป็นรูปร่างตัวตนเรียกว่า
2. วัฒนธรรมทางวัตถุ (material culture) และวัฒนธรรมที่ไม่มีรูปร่างตัวตนและเป็นนามธรรม เรียกว่า วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ หรือวัฒนธรรมทางจิตใจ (non-material culture)

ระบบวัฒนธรรมสากล

1. ภาษา
2. วัฒนธรรมประเพณีธรรม(material culture)ฯ
3. ศิลปะ
4. ระบบและรูปแบบของศาสนา

5. ระบบครอบครัว ฯ
6. ระบบเศรษฐกิจและทรัพย์สิน
7. ระบบการปกครองและรัฐบาล
8. การศึกษา
9. การกีฬาและการละเล่น(Sports and Games)
10. ระบบ ความรู้ การศึกษาฯ

ภาษา

ทุกสังคมต้องมีภาษาพูด และภาษาเขียน และทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น นิทาน นิยายและภาษาท่าทาง เป็นต้น

วัฒนธรรมประเภทรูปธรรม (material culture)

วัฒนธรรมประเภทรูปธรรม (material culture) ที่เกี่ยวกับการกินอาหาร ที่อยู่อาศัย สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางขนส่ง เสื้อผ้า ภาชนะของใช้ เครื่องไม้เครื่องมือ อาวุธยุทโธปกรณ์ อาชีพ การอุตสาหกรรม ฯลฯ

ศิลปะ

ศิลปะ ได้แก่ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปะ เช่น การแกะสลัก ปั้นรูป วาดรูป (สีน้ำ, สีน้ำมัน) วาดเขียน ดนตรี ขับร้อง ฟ้อนรำ การละเล่นพื้นเมือง การละคร และอื่น ๆ

ระบบและรูปแบบของศาสนา

ได้แก่พิธีกรรมทางศาสนา พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับความขลังและสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ การรักษาโรคภัยไข้เจ็บ และเชื้อโรค พิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกิดและตาย ฯลฯ

ระบบครอบครัว การแต่งงาน และเครือญาติ และระบบทางสังคมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกได้เป็น การแต่งงาน ครอบครัว การนับญาติ การสืบทอดตระกูลและการใช้ศัพท์เรียกเครือญาติ

ระบบเศรษฐกิจและทรัพย์สิน

แบ่งออกได้เป็น ทรัพย์สินส่วนรวมและทรัพย์สินส่วนตัว ทั้งที่เป็นสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ กฎเกณฑ์ และกฎหมาย ตลอดจนมาตรฐานการแลกเปลี่ยนและการค้าขาย ระบบการเงินตรา การผลิต การจำแนก แจกจ่าย และการบริโภคสินค้า ฯลฯ

ระบบการปกครอง และรัฐบาล

ระบบการเมือง ระบบนิติบัญญัติ ระบบตุลาการ และระบบควบคุมสังคม (Social Control) อื่น ๆ ทุก ๆ ประเภท

การศึกษาสงคราม

ทั้งสงครามระหว่างคนต่างสังคม และสงครามที่เกิดในหมู่เครือญาติ (Feuds) หรือสงครามระหว่างคนในสังคมเดียวกัน

การกีฬาและการละเล่น (Sports and Games)

การออกกำลังกายและนันทนาการที่เกี่ยวกับการนี้

ระบบความรู้ การศึกษา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนิทานปรัมปรา (Mythology) ซึ่งให้ความรู้แก่สังคมทางอ้อม

2.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)

พระรามราชนิเวศน์ตั้งอยู่ที่ริมฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเพชรบุรีห่างจากเขาวังประมาณ 3 ก.ม. อยู่ที่ ต. บ้านหม้อ อ. เมือง จ. เพชรบุรี ครอบคลุมพื้นที่ 349 ไร่ 1 งาน 16 ตารางวา พระรามราชนิเวศน์ สร้างขึ้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากบ้านปืนมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมแก่การสร้างพระราชฐานไว้เป็นที่ประทับดังมีลายพระหัตถ์เลขากล่าวถึงเมืองเพชร ในหนังสือเสด็จประพาสต้นว่า "อากาศเมืองเพชรอบอุ่น สบายดีทั้งหน้าแล้งและหน้าฝน เพราะหน้าฝนอากาศในพระนครจะมีความชื้นมากไป" มีการก่อสร้างด้วยรูปแบบสถาปัตยกรรมยุโรปแบบโมเดิร์นสไตล์ หันหน้าไปทางทิศใต้ ซึ่งห่างจากแม่น้ำเพชรบุรีด้านทิศตะวันออกราว 50 เมตร หลังคามีสีน้ำตาลเป็นกระเบื้องที่สั่งมาจากต่างประเทศ แบบเดียวกับพระราชวังของพระเจ้าวิลเฮ็ล์มไกเซอร์ แห่งประเทศเยอรมัน โดยทำแบบสองชั้นมียอดสองยอดคือยอดพระตำหนักและยอดมุข ผู้ที่เป็นสถาปนิกเขียนแบบรูปพระตำหนักตามกระแสพระราชดำริ คือ มิสเตอร์ คาร์ล ดอริงชาวเยอรมัน

โดยมี มิลเตอร์ ไบเยอร์ เป็นวิศวกร แต่การก่อสร้างยังไม่ทันเสร็จสมบูรณ์พระองค์ก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน ครั้นถึงพระสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงโปรดเกล้าฯให้ดำเนินการก่อสร้างต่อจนสำเร็จในปี พ.ศ.2459 และได้พระราชทานนามว่า "พระรามราชนิเวศน์" รวมระยะเวลาก่อสร้างทั้งสิ้นประมาณ 7 ปี นับเป็นพระราชวังที่มีความงดงามและสมบูรณ์แบบที่สุดแห่งหนึ่งของเมืองสยามอาคารภายนอกดูเรียบง่ายแต่เน้นความอลังการของตัวอาคารและความวิจิตรบรรจงของลวดลาย

ศิลปกรรมบนพระรามราชนิเวศน์

พระพระรามราชนิเวศน์หันหน้าไปทางทิศใต้ ห่างจากแม่น้ำทางทิศตะวันออกประมาณ 50 เมตร ด้านหน้าพระรามราชนิเวศน์เป็นลานกว้างประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยรอบสี่ทิศตั้งปืนใหญ่หล่อด้วยสัมฤทธิ์มีชื่อว่า รามสูรขว้างขวาน, ยมบาลขับสัตว์, ลอยชายเซาวัง, และกำลังเพชรหึง อาคารภายนอกของพระราชวังบ้านปืนดู เรียบง่าย หลังคาสีน้ำตาล เน้นความอลังการของตัวอาคารซึ่งทำแบบสองชั้น มียอดสองยอดคือ ยอดพระตำหนักและยอดมุข ความวิจิตรบรรจงของลวดลายบนบานประตูเข้าไปพบกับห้องโถงกลมชั้นล่าง หลังคาเป็นรูโดม ตรงกลางคล้ายหอคอย ความโดดเด่นของห้องนี้คือ รูปแบบการก่อสร้างทรงเลขาคณิต การเล่นสีเส้นของเสาแต่ละต้นกับผนังห้องให้ดูคลาสสิก ถัดจากห้องโถงชั้นล่างมีบันไดคู่วนโค้งสู่ชั้นสองเป็นศิลปะแบบโบรอก รวบันไดแต่ละด้านมีตุ๊กตา เป็นรูปเด็กชาย-หญิง วางไว้บนราวบันได ห้องโถงชั้นบนรวบรวมศิลปะแบบนีโอคลาสสิกไว้ทั้งหมดนอกจากนี้ภายในยังประกอบไปด้วยห้องต่างๆ

ห้องโถงกลมชั้นล่าง ความโดดเด่นของห้องนี้อยู่ที่รูปแบบการก่อสร้างแบบเรขาคณิต และการเล่นสีเส้นของเสาแต่ละต้นกับผนังห้องให้ดูคลาสสิก ถัดจากห้องโถงกลมชั้นล่างมี

บันไดเวียนคู่ ซึ่งมีลักษณะวนเข้าหากันเป็นรูปดอกจิก ซึ่งเป็นศิลปะแบบโบรอกและราวบันไดแต่ละด้านจะมีตุ๊กตาเคลือบเด็กหญิง-ชายวางไว้บนราวบันได

ห้องโถงกลมชั้นบน รวบรวมศิลปะแบบนีโอคลาสสิกไว้ทั้งหมด

ห้องรอเฝ้า "ห้องรอเฝ้า" ใช้สำหรับเป็นที่ข้าราชการและผู้รอคอยก่อนที่จะเข้าเฝ้าพระเจ้าอยู่หัว

ห้องพระโรง "ห้องห้องพระโรง" เป็นห้องว่าราชการงานต่างๆกับข้าราชการ

ห้องสวย "ห้องสวย" เป็นห้องที่รวบรวมศิลปะแบบโมเดิร์นสไตล์ของเยอรมัน และศิลปะแบบอาร์ตนูโวของฝรั่งเศสได้อย่างลงตัว ด้านหน้าของห้องสวยมี "รูปปั้นเทพเจ้าโฟไซดอน" ตั้งอยู่ซึ่งมีความเชื่อกันว่าเป็นเทพเจ้าแห่งท้องทะเลที่มีความศักดิ์สิทธิ์

สนามแบดมินตัน นับเป็นสนามแบดมินตันแห่งแรกของประเทศไทย แต่มีสภาพทรุดโทรม ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นสวนหย่อม

ห้องทรงพระอักษร มีลักษณะที่เห็นเด่นชัดคือมีตู้ฝาผนังห้องกระจกหน้าต่างเป็นกระจกสแตนเลสที่มีการสร้างที่ลดหลังตรงบริเวณประตูทางออกไปนอกระเบียงทำให้ดูกลมกลืนงดงามมาก

ห้องบรรทมพระราชินี พื้นห้องปูด้วยไม้ฝาผนังเป็นไม้เป็นรูปเรขาคณิต มีระเบียงมองเห็นสนามแบดมินตันได้ชัดเจน

ห้องบรรทมพระราชโอรส-พระราชธิดา เป็นห้องสำหรับพระราชโอรส-พระราชธิดาได้บรรทมพักผ่อน รูปแบบการก่อสร้างคล้ายห้องบรรทมพระราชินี และมีชั้นต่างระดับให้ประทับยืนมองเห็นทิวทัศน์ภายนอก

ห้องบรรทมพระเจ้าอยู่หัว ห้องนี้นับเป็นห้องที่สวยงามที่สุด เพราะเป็นห้องที่มองเห็นทัศนียภาพของพระนครศิริได้ชัดเจน ภายในห้องสร้างด้วยเสาที่ทำจากแผ่นทองแดงดุนลายกุ่ม ปัจจุบันห้องนี้เป็นที่ประดิษฐานพระบรมรูปรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 ไว้ให้ประชาชนสักการะ

ห้องทรง รวบรวมศิลปะร่วมสมัย เห็นได้จากสุภภัณฑ์ที่ตกแต่งไว้อำนวยความสะดวกและเป็นห้องที่มีการประดับกระจกเสตนกลาสที่สวยงามที่สุดในพระราชวัง

2.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดเพชรบุรี

เขาวังคู่บ้าน ขนมหวาน เมืองพระ เลิศล้ำศิลปะ แดนธรรมะ ทะเลงาม

เพชรบุรี เป็นเมืองที่เคยรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยโบราณและเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญของไทยในกลุ่มหัวเมืองฝ่ายตะวันตก มีชื่อเรียกปรากฏในหนังสือชาวต่างประเทศ เช่น ชาววิลันดาเรียกว่า "พิพริย์" ชาวฝรั่งเศสเรียกว่า "พิพีล" และ "พิพรี" จึงสันนิษฐานกันว่าชื่อ "เมืองทริบพรี" คงเป็นชื่อเดิมของเมืองเพชรบุรี

ชื่อ "เพชรบุรี" มีปรากฏเป็นหลักฐานมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 ที่มาของชื่อมีที่มาได้ 2 ทาง ทางแรกเป็นการเรียกตามชื่อแม่น้ำเพชรบุรี ส่วนอีกทางหนึ่งเป็นการเรียกตามตำนานที่เล่าสืบกันมาว่าในสมัยโบราณ เคยมีแสงระยิบระยับในเวลากลางคืนที่เขาแด่น ทำให้คนเข้าใจว่ามีเพชรพลอยบนเขานั้น เมืองเพชรบุรีมีศิลปะวัตถุมากมาย เป็นหลักฐานที่แสดงว่าเพชรบุรีเคยเป็นบ้านเมืองที่มีผู้คนอาศัยอยู่เป็นชุมชนถาวรมาตั้งแต่สมัยทวารวดี

เพชรบุรีในสมัยสุโขทัย อาณาจักรสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงแม้จะมีอำนาจครอบคลุมเพชรบุรีแต่เพชรบุรีก็ยังมีอิสระอยู่มาก สามารถส่งทูตไปจีนได้ ต้นวงศ์ของกษัตริย์เพชรบุรีในช่วงสมัยสุโขทัยคือ พระพนมทะเลศิริ ผู้เป็นเชื้อสายของพระเจ้าพรหมแห่งเวียงไชยปราการราชวงศ์นี้ได้ครองเมืองเพชรบุรีมาจนถึงสมัยพระเจ้าอู่ทองจึงได้เสด็จไปสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

เพชรบุรีในสมัยอยุธยา ในสมัยอยุธยาตอนต้นเพชรบุรีขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยาในแบบศักดินา สวามิภักดิ์มีขุนนางควบคุมเป็นชั้น ๆ ขึ้นไป แต่หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในสมัยพระบรมไตรโลกนาถอำนาจในส่วนกลางมีมากขึ้น เพชรบุรียังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกรุงศรีอยุธยา ดังนั้น อำนาจจากส่วนกลางจึงมีส่วนในการปกครองเพชรบุรีมากกว่าเดิม ในสมัยพระมหาธรรมราชา ทางเขมรได้ให้พระยาจันจันตยุกทัพนมาตีเมืองเพชรบุรีแต่ชาวเพชรบุรีป้องกันเมืองไว้ได้ ต่อมาพระยาละแวกได้ยกทัพมาเองมีกำลังประมาณ 7,000 คน เมืองเพชรบุรีจึงตกเป็นของเขมรจนถึงสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงตีเขมรชนะ เพชรบุรีจึงเป็นอิสระและเนื่องจากทรงโปรดปรานเมืองเพชรบุรีเป็นพิเศษจึงได้เสด็จมาประทับที่เมืองเพชรบุรีเป็นเวลาถึง 5 ปีก่อนจะทรงยกทัพใหญ่ไปปราบพม่าและสวรรคตที่เมืองหางเจ้าเมืองเพชรบุรีและชาวเมืองเพชรบุรีได้ร่วมเป็นกำลังสำคัญในการต่อสู้กับข้าศึกหลายครั้ง นับตั้งแต่สมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช สมเด็จพระเชษฐาธิราช และสมัยพระเจ้าเอกทัศ โดยเฉพาะในสมัยพระเทพราชานั้น การปราบปรามเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชซึ่งแข็งเมือง พระยาเพชรบุรีได้เป็นกำลังสำคัญในการส่งเสบียงให้แก่กองทัพฝ่ายราชสำนักอยุธยา อย่างไรก็ดี เมืองเพชรบุรีถูกตีแตกอีกครั้ง เมื่อพม่าโดยมังมหานรธาได้ยกมาตีไทย จนไทยต้องเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าเป็นครั้งที่ 2 นั้นเอง

เพชรบุรีในสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่สมัยพระเจ้าตากสินจนถึงแผ่นดินพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ไทยยังคงทำสงครามกับพม่ามาโดยตลอด ซึ่งเจ้าเมืองและชาวเมืองเพชรบุรีก็ยังคงมีส่วนในการทำสงครามดังกล่าว จนเมื่อพม่าตกเป็นของอังกฤษบทบาทของเมืองเพชรบุรีที่มีต่อเมืองหลวงและราชสำนัก จึงค่อยๆ เปลี่ยนไปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดปรานเมืองเพชรบุรีตั้งแต่ครั้งยังทรงผนวชอยู่ เมื่อขึ้นครองราชย์แล้ว โปรดให้สร้างพระราชวัง วัด และพระเจดีย์ใหญ่ขึ้นบนเขาเตี้ยๆ ใกล้กับตัวเมืองและพระราชทานนามว่า “พระนครคีรี” ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงโปรดให้สร้างพระราชวังอีกแห่งหนึ่งในตัวเมืองเพชรบุรี คือ “พระรามราชนิเวศน์” หรือ “วังบ้านปืน” และด้วยความเชื่อที่ว่าอากาศชายทะเลและน้ำทะเล อาจบรรเทาอาการเจ็บป่วยได้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระราชวัง “พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน” ขึ้น ที่ชายหาดชะอำเพื่อใช้เป็นที่พักรักษาพระองค์

ตราประจำจังหวัดเพชรบุรี

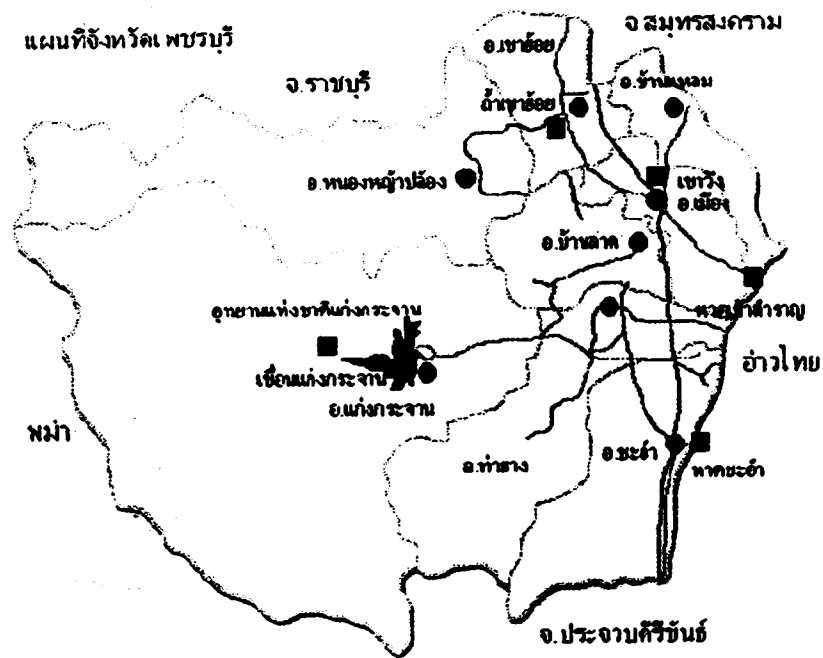
รูปเขาวัง ผืนนา และต้นตาลโตนด

เขาวัง	หมายถึง เขาวังที่ตั้งของพระนครคีรี ซึ่ง ร.4 ทรงสร้างและพระเจดีย์พระ ธาตุจอมเพชร นับเป็นเจดีย์คู่บ้านคู่เมือง
ผืนนา	หมายถึง เมืองเกษตรกรรมและความอุดมสมบูรณ์
ต้นตาลโตนด	หมายถึง ต้นไม้สัญลักษณ์ของจังหวัด

ขนาด ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดเพชรบุรี มีเนื้อที่ประมาณ 6,225.138 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,890,711 ไร่ ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของภาคกลาง มีอาณาเขตติดต่อจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับอำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรีและอำเภออัมพวา และ จังหวัดสมุทรสงคราม
ทิศใต้	ติดกับอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
ทิศตะวันออก	ติดกับอำเภอไทย
ทิศตะวันตก	ติดกับสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งสหภาพเมียนมาร์ (พม่า)

ลักษณะภูมิประเทศ

ทางด้านทิศตะวันตกในเขตอำเภอแก่งกระจานและอำเภอหนองหญ้าปล้อง มีลักษณะเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูงชัน แล้วค่อยๆลาดต่ำมาทางทิศตะวันออกเกิดเป็นสันปันน้ำ แบ่งน้ำส่วนหนึ่งให้ไหลลงสู่ประเทศพม่าและอีกส่วนหนึ่งไหลมาทางทิศตะวันออกเป็นต้นน้ำของแม่น้ำเพชรบุรี และแม่น้ำปราณบุรี สภาพเช่นนี้ทำให้ทางทิศตะวันตกของจังหวัดเพชรบุรีอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ และแร่ธาตุ แต่มีประชากรอาศัยอยู่น้อยเนื่องจากเป็นแดนกันดาร จะมีเพียงชาวกะเหรี่ยงและชาวกระหว่างที่อพยพข้ามแดนมาจากพม่าเข้ามาอาศัยเท่านั้น

ลักษณะภูมิอากาศ (ที่มา : สำนักงานอุตุนิยมวิทยาจังหวัดเพชรบุรี)

จังหวัดเพชรบุรีอยู่ติดกับอ่าวไทยจึงได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน และอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงฤดูหนาว จึงทำให้มีอากาศหนาวเย็นในช่วงเวลาดังกล่าว สำหรับช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ช่วงเดือนธันวาคม - เมษายน แบ่งฤดูกาลออกเป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ - กลางเดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม - กลางเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม - กลางเดือนกุมภาพันธ์

ในปี 2550 อุณหภูมิอากาศสูงที่สุด 37.0 องศาเซลเซียส (วันที่ 19 เมษายน 2550) อุณหภูมิอากาศต่ำที่สุด 16.0 องศาเซลเซียส (วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2550) อุณหภูมิอากาศเฉลี่ยทั้งปี 28.02 องศาเซลเซียส ปริมาณฝนตกรวมทั้งปี 1,113.4 มิลลิเมตรมีจำนวนวันฝนตกวัดได้ตั้งแต่ 0.1 มิลลิเมตร จำนวน 99 วัน จากสถิติปริมาณน้ำฝนตั้งแต่ปี 2537-2550 เฉลี่ยวันฝนตกประมาณปีละ 103 วัน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ในรอบ 12 ปี (ปี 2539 - 2550) 1003.43 มิลลิเมตรต่อปี มีฝนตกมาก ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม

การเดินทาง

รถยนต์ ทางที่สะดวกและใกล้ที่สุดคือ จากกรุงเทพฯ ใช้ทางหลวงหมายเลข 35 (สาย ธนบุรี-ปากท่อ) ผ่านสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และอำเภอปากท่อ แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 4 ไปจังหวัดเพชรบุรี รวมระยะทางประมาณ 123 กิโลเมตร หรือจากกรุงเทพฯ เดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข ๔ ผ่านนครปฐม ราชบุรี ไปยังเพชรบุรี เป็นระยะทาง 166 กิโลเมตร

รถโดยสารประจำทาง จากกรุงเทพฯ มีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศออกจากสถานีขนส่งสายใต้ ถนนบรมราชชนนี สอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. 0 2435 1199, 0 2434 7192, 0 2435 5605 หรือรถโดยสารของบริษัทเอกชน ติดต่อที่เพชรบุรีทัวร์ โทร. 0 2435 7408 นอกจากนี้ยังสามารถโดยสารรถประจำทางสายได้หลายสายที่วิ่งผ่านเพชรบุรี เช่น สายกรุงเทพฯ-ชุมพร สายกรุงเทพฯ-หัวหิน-ปราณบุรี เป็นต้น จากกรุงเทพฯ ยังสามารถเดินทางไปยังอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเพชรบุรีได้ คือ กรุงเทพฯ - ชะอำ, กรุงเทพฯ-ท่ายาง, กรุงเทพฯ-บ้านแหลม อีกด้วย

นอกจากนี้จากตัวเมืองเพชรบุรียังมีรถโดยสารไปหัวหิน ปราณบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และราชบุรี

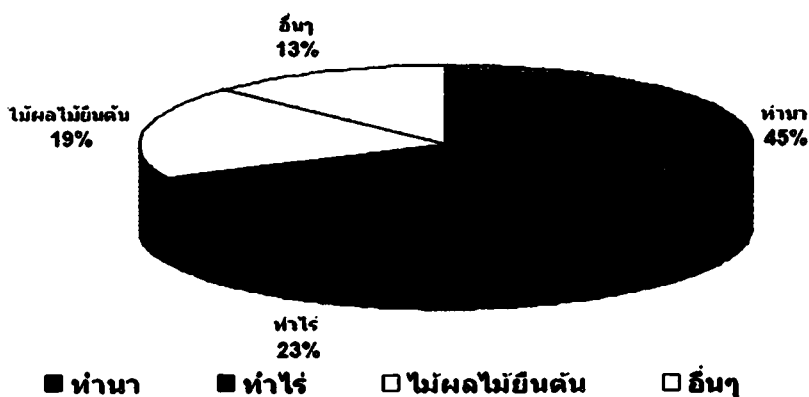
รถไฟ จากกรุงเทพฯ มีบริการรถไฟไปเพชรบุรีและอำเภอชะอำทุกวัน รถไฟออกจากสถานีรถไฟหัวลำโพง สอบถามรายละเอียดติดต่อหน่วยบริการเดินทาง โทร. 0690, 0 2223 7010, 0 2223 7020 หรือ www.railway.co.th และยังมีรถไฟออกจากสถานีรถไฟธนบุรี (บางกอกน้อย) ทุกวัน สอบถามรายละเอียดติดต่อ โทร. 0 2411 3102

การเดินทางจากตัวเมืองเพชรบุรีไปอำเภอต่าง ๆ และจังหวัดใกล้เคียง

อำเภอบ้านลาด	๘	กิโลเมตร
อำเภอบ้านแหลม	๑๒	กิโลเมตร
อำเภอท่ายาง	๑๘	กิโลเมตร
อำเภอเขาย้อย	๒๓	กิโลเมตร
อำเภอหนองหญ้าปล้อง	๓๔	กิโลเมตร
อำเภอชะอำ	๔๐	กิโลเมตร
อำเภอแก่งกระจาน	๕๗	กิโลเมตร
อำเภอหัวหิน	๖๖	กิโลเมตร
อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์	๕๘	กิโลเมตร
จังหวัดราชบุรี	๕๔	กิโลเมตร

ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) จังหวัดเพชรบุรี

กราฟแสดงพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร

หมายเหตุ : อยู่ในระหว่างเก็บข้อมูล ปี 2551 (จะได้ข้อมูลประมาณต้นเดือนธันวาคม 2551)

การปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญในจังหวัดเพชรบุรี แบ่งตามลักษณะและฤดูกาลปลูกพืชเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ข้าว พืชไร่ พืชผัก และไม้ผลไม่ยีนต้น มีดังนี้

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	พื้นที่ไม่ให้เกิดผลผลิต (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	มูลค่ารวม (ล้านบาท)
ข้าว					
ข้าวนาปี	413,062	1,050	412,012	800	
ข้าวนาปรัง	181,428	171,256	10,172	135,852	
พืชไร่					
สับปะรด	48,534	29,562	39,307	159,375	
อ้อยโรงงาน	24,046	23,360	1,130	191,688	
พืชไร่รวม	163,096	74,946	88,150	484,171	
พืชผัก					
พืชผักรวม	57,856	55,554		110,800	

- หมายเหตุ
1. ข้อมูลข้าวนาปี พืชไร่ พืชผัก ตัดยอดข้อมูลเดือนพฤษภาคม - ตุลาคม 2551
 2. ข้อมูลข้าวนาปรัง ตัดยอดข้อมูล พฤศจิกายน 2550 เมษายน - กันยายน 2551
 3. ข้อมูลพืชไร่และพืชผัก ตัดยอดเดือนมกราคม - ตุลาคม 2551
 4. มูลค่ารวมอยู่ในระหว่างการขอข้อมูล

การประมง (ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบุรี)

จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกติดต่อกับอ่าวไทยตั้งแต่อำเภอบ้านแหลมจนถึงอำเภอชะอำ รวมระยะทางประมาณ 82 กิโลเมตร ทำให้อาชีพการประมงเป็นอาชีพที่มีความสำคัญและสร้างรายได้ให้กับจังหวัดสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชายฝั่งอำเภอบ้านแหลมเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหอยแครงที่สำคัญของประเทศปริมาณสัตว์น้ำ ทั้งจากการทำประมงในทะเลและประมงน้ำจืดในปี 2551 มีผลผลิตรวมทั้งสิ้น 2,814.26 ตันมีมูลค่า 619,261.720

การปศุสัตว์ (ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเพชรบุรี)

ผลผลิตทางด้านปศุ สัตว์ของจังหวัดเพชรบุรี ปี 2550 มีมูลค่าประมาณ 1,625 ล้านบาท การเลี้ยงปศุสัตว์ที่เป็นรายได้สำคัญ คือ การเลี้ยงโคนม โคนเนื้อ สุกร และสัตว์ปีก โดยเป็นการเลี้ยงทั้งในรูปแบบรายย่อยและในรูปแบบฟาร์มพื้นที่เลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ ได้แก่

- 1) โคนม มีการเลี้ยงมากในพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง และ ท่ายาง
- 2) โคเนื้อมีการเลี้ยงทั่วไปในทุกอำเภอประกอบด้วย การเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ลูกผสม และโคพื้นเมือง
- 3) สุกร มีเกษตรกรการเลี้ยงทั่วไปทุกอำเภอ
- 4) สัตว์ปีก มีเกษตรกรเลี้ยงในทุกอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงไก่พื้นเมือง ไก่เนื้อ และไก่ไข่ ซึ่งมี ฟาร์มไก่เนื้อมาตรฐานเพื่อการส่งออก จำนวน 63 ฟาร์ม ส่งเนื้อไก่ไปจำหน่ายต่างประเทศ ประมาณปีละ 4 ล้านตัวมูลค่าประมาณ 242.8 ล้านบาท ส่งขายในประเทศปีละประมาณ 88.5 ล้านตัว มูลค่าประมาณ 331.1 ล้านบาท

การอุตสาหกรรม (ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเพชรบุรี)

จังหวัดเพชรบุรีอยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขตที่ 3 เป็นจังหวัดที่มี ศักยภาพเหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอุตสาหกรรมในด้านต่าง ๆ ในภูมิภาคตะวันตก เนื่องจากมีความพร้อมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุดิบแรงงาน และทำเลที่ตั้ง ซึ่งอยู่ใกล้กรุงเทพฯ โดยเฉพาะอำเภอเขาย้อย ซึ่งมีโรงงานอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ มาก และอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 80 กิโลเมตร จังหวัดเพชรบุรีมีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 672 แห่ง จำแนกตามจำพวกโรงงาน ดังนี้

- ในเขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จำนวน 0 โรงงาน
- โรงงานจำพวกที่ 1 (นอกเขตฯ) จำนวน 181 โรงงาน
- โรงงานจำพวกที่ 2 (นอกเขตฯ) จำนวน 90 โรงงาน
- โรงงานจำพวกที่ 3 (นอกเขตฯ) จำนวน 401 โรงงาน

เงินลงทุนรวมทั้งสิ้น 27,817.166 ล้านบาท มีคนงาน 19,617 คน เป็นชาย 10,179 คน หญิง 9,438 คน

การพาณิชย์กรรม (ที่มา : สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเพชรบุรี)

การประกอบธุรกิจการค้าและบริการของจังหวัดเพชรบุรี มีจำนวนผู้จดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้าที่คงอยู่(ไม่รวมบุคคลธรรมดา) 2,088 ราย แบ่งตามประเภทการจดทะเบียนได้ดังนี้ ปี 2551 (มกราคม – พฤศจิกายน 2551)

- จดทะเบียนนิติบุคคลประเภทบริษัท จำนวน 81 ราย
- จดทะเบียนนิติบุคคลประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด จำนวน 79 ราย
- จดทะเบียนพาณิชย์ จำนวน 181 ราย

ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ท้องถิ่น

จังหวัดเพชรบุรี มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นบ้านที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่สำคัญ ดังนี้

ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และการละเล่นพื้นบ้าน

1. งานพระนครคีรีเมืองเพชร
2. ประเพณีวัวลานหรือวัวระดอ
3. วัวเทียมเกวียน
4. ละครชาตรี
5. ไทยทรงดำ
6. การแข่งเรือยาว
7. เหมเรือบก

เอกลักษณ์ของท้องถิ่น

1. เขาวัง ในสมัยโบราณนิยมเรียกกันว่า "เขาสมน" ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของพระนครคีรี ซึ่งเป็นพระราชวังบนเขาสูง นับเป็นเอกลักษณ์ของเมืองเพชรบุรีเช่นเดียวกับต้นตาลโดนด กล่าวได้ว่าหากมีโอกาสมาเมืองเพชรบุรีแล้วไม่ได้ขึ้นเขาวัง ก็ดูเหมือนยังมาไม่ถึงเมืองเพชรบุรีในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จมาที่เมืองเพชรบุรีและทรงพอพระราชหฤทัยกับธรรมชาติบนเขาแห่งนี้ จึงโปรดเกล้าฯให้สร้างพระราชวังขึ้นเพื่อเป็นที่สำหรับแปรพระราชฐานมาประทับพักผ่อน

2. ต้นตาล จังหวัดเพชรบุรีมีต้นตาลมากที่สุดในประเทศไทย ดังปรากฏหลักฐานจาก "นิราศเมืองเพชรบุรี" ของสุนทรภู่ ความตอนหนึ่งว่า "ทุกประเทศเขตแคว้นแดนพริบพรี เหมือนจะซีไปไม่พ้นแต่ต้นตาล" ด้วยเหตุนี้ ต้นตาลจึงกลายเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเพชรบุรีคู่กับเขาวังหรือพระนครคีรี ปรากฏเป็นตราและธงประจำจังหวัดเพชรบุรี สืบมาจนถึงทุกวันนี้

3. ชมพูเพชร เป็นผลไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งชาวเพชรบุรีมีความภาคภูมิใจ โดยเฉพาะรสชาติที่หวานกรอบอร่อยแตกต่างไปจากชมพูพันธุ์อื่น ๆ หรือแม้แต่จะนำพันธุ์ของชมพูเพชรไปปลูกที่อื่นคุณภาพก็จะได้ไม่ดีเท่ากับปลูกที่เมืองเพชรบุรี ดังนั้นการปลูกชมพูเพชรจึงทำรายได้ให้แก่เกษตรกรจำนวนมาก

การคมนาคม

จังหวัดเพชรบุรี เป็นจังหวัดที่มีเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกับภาคใต้และภูมิภาคภาคอื่น ๆ ของประเทศการเดินทางเข้าสู่จังหวัดทำได้หลายทาง ดังนี้
ทางรถยนต์ สามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวได้ 2 เส้นทาง คือ

- เส้นทางกรุงเทพฯ(ปิ่นเกล้า-นครชัยศรี) - นครปฐม - ราชบุรี - เพชรบุรี ระยะทางประมาณ 156 กิโลเมตร

- เส้นทางกรุงเทพฯ (ธนบุรี - ปากท่อ) - สมุทรสาคร - สมุทรสงคราม - เพชรบุรี ระยะทางประมาณ 135 กิโลเมตร

สำหรับการเดินทางโดยรถยนต์โดยสารประจำทาง มีรถปรับอากาศชั้น 1 ให้บริการจากสถานีขนส่งสายใต้ ดังนี้

กรุงเทพฯ - เพชรบุรี เวลา 04.00 - 20.30 น. รถออกทุก 30 นาที ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 56 นาที

กรุงเทพฯ - ชะอำ เวลา 04.20 - 21.45 น. รถออกทุก 40 นาที ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 45 นาที

กรุงเทพฯ - ท่า ยาง เวลา 05.00 - 19.00 น. รถออกทุก 1 ชั่วโมง ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 16 นาที

กรุงเทพฯ - บ้านแหลม วันละ 6 เที่ยว ตั้งแต่ 05.45 - 17.45 น. ใช้เวลา 2 ชั่วโมง 30 นาที

การเดินทางภายในจังหวัด สามารถใช้รถโดยสารธรรมดาจากอำเภอเมืองฯไปยังอำเภอต่าง ๆ ได้ เส้นทางคมนาคมที่สำคัญในจังหวัดที่มีสภาพเป็นถนนลาดยางเชื่อมต่อระหว่างชุมชนต่าง ๆ ของอำเภอใน จังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

หมายเลข	เส้นทาง	ระยะทาง (กิโลเมตร)
3171	เพชรบุรี - เขานันไดอิฐ	8
3172	ทางแยกอำเภอเขาย้อย - สถานีรถไฟเขาย้อย	4
3173	เพชรบุรี - เขานาง	3
3174	เพชรบุรี - บ้านท่า	41
3175	ท่ายาง - เขื่อนเพชร	10
3176	เพชรบุรี - บ้านแหลม (ฝั่งตะวันตก)	15
3177	เพชรบุรี - หาดเจ้าสำราญ	17
3178	เพชรบุรี - บ้านแหลม (ฝั่งตะวันออก)	15
3179	เพชรบุรี - บ้านลาด	6
3187	เพชรบุรี - ปึกเคียน	27
3499	เขื่อนเพชร - แก่งกระจาน	27
3349	แยกหนองควง - หนองหญ้าปล้อง	24

ทางรถไฟ มีขบวนรถขึ้น - ล่องผ่านจังหวัดเพชรบุรีวันละประมาณ 24 ขบวน ระยะทาง 167 กิโลเมตรจากกรุงเทพมหานคร สามารถขึ้นรถไฟได้ที่สถานีรถไฟกรุงเทพฯ (หัวลำโพง) และสถานีธนบุรี (บางกอกน้อย) สถานีรถไฟที่สำคัญในเขตจังหวัดเพชรบุรี คือ สถานีเขาย้อย สถานีเพชรบุรี และสถานีชะอำ

ทางอากาศ มีสนามบินบ่อฝ้าย อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากอำเภอชะอำประมาณ 20 กิโลเมตร หรือประมาณ 60 กิโลเมตรจากตัวจังหวัดเพชรบุรี

ทางน้ำด้วยเรือเดินทะเลจะทำให้สามารถติดต่อกับชายฝั่งทะเลตะวันออก เช่น พัทยาและจังหวัดชลบุรีได้คาดว่าในอนาคตอันใกล้ จะมีบริษัทเอกชนลงทุนในกิจการดังกล่าว ซึ่งจะทำให้จังหวัดเพชรบุรี เป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญอย่างยิ่งในภาคตะวันตก

การท่องเที่ยว

จังหวัดเพชรบุรีมีสภาพทางธรรมชาติ และภูมิประเทศอันสวยงามหลากหลายทั้งภูเขา ป่าทึบ ที่ราบลุ่มแม่น้ำตลอดจนชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย จึงส่งผลให้จังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายและสมบูรณ์กว่าจังหวัดอื่นไม่ว่าจะเป็นชายหาดทะเลอันสวยงาม น้ำตก ป่าเขา ที่

ยังคงธรรมชาติอันงดงาม ตลอดจนทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติของแมกไม้ นอกจากนี้จังหวัดเพชรบุรียังมีแหล่งศึกษางานด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีอีกจำนวนมากด้วย

**ตารางแสดงเครื่องชี้ภาวะด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี
(10เดือนแรกของปีงบประมาณ)**

เครื่องชี้ภาวะการท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี		2550	2551
		10 เดือนแรกปีงบ. ค.ศ.49-ก.ศ.50	10 เดือนแรกปีงบ. ค.ศ.50-ก.ศ.51
การท่องเที่ยว			
จำนวนนักท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	คน	748,606.00	741,062.00
อัตราการขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว	%	-5.36	↑ 11.95
- อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน(อ.แก่งกระจาน)	คน	107,281.00	117,529.00
อัตราการขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว	%	-21.36	↑ 12.35
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนครคีรี(อ.เมือง)	คน	394,042.00	427,797.00
อัตราการขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว	%	0.77	↑ 7.30
- พระราชวังสนามจันทร์(อ.ชะอำ)	คน	247,283.00	241,736.00
อัตราการขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว	%	-6.18	↑ 19.19
อัตราการหักค่านิยม			
- ภาษีบำรุงท้องถิ่นจากโรงแรม	บาท	644,458.00	714,033.00
อัตราการขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว	%	-1.85	↑ 27.86
- ปริมาณการใช้ไฟฟ้าในกิจการโรงแรม	kw/h	27,285.32	35,016.38
อัตราการขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว	%	24.02	↑ 28.33
- รายได้จากกิจการโรงแรม*	ล้านบาท	729.09	781.60
อัตราการขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว	%	na	↑ 7.20

หมายเหตุ : ข้อมูลรายได้จากกิจการโรงแรมเป็นข้อมูลเบื้องต้นจากสำนักงานสรรพากรพื้นที่เพชรบุรี

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี สามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

- สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
- สถานที่ท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม
- สถานที่ท่องเที่ยวทางด้านโบราณคดีและประวัติศาสตร์

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ชายหาดชะอำ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติอยู่ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี 41 กิโลเมตร แต่เดิมเป็นเพียงตำบลหนึ่งแต่ภายหลังจากที่หัวหินมีชื่อเสียง ที่ดินบริเวณชายทะเลถูกจับจองหมด เจ้านายและขุนนางสมัยนั้นจึงหาที่พักผ่อนแห่งใหม่ สมเด็จพระนารายณ์ทรงได้เสด็จมาทรงพบว่าชายหาดชะอำ เป็นชายหาดที่สวยงามไม่แพ้หัวหิน จึงทำให้ ชะอำเป็นที่รู้จักตั้งแต่นั้นมา

หาดเจ้าสำราญ อยู่ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 15 กิโลเมตร ในอดีตเป็นหาดที่มีความสะอาดสวยงามและเป็นสถานที่ที่กษัตริย์ในสมัยอยุธยาหลายพระองค์ รวมทั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสมเด็จพระเอกาทศรถเคยเสด็จมาประทับแรม และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 6 ก็ทรงโปรดปรานที่แห่งนี้มากถึงกับทรงสร้างพระตำหนักเจ้าสำราญขึ้นด้วยเหตุนี้จึงได้ชื่อว่า “หาดเจ้าสำราญ”

หาดปึกเตียน เป็นสถานที่อาจเรียกได้ว่าเป็นเพชรอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี ที่มีความสวยงามของชายหาดและไม่มีผู้คนพลุกพล่าน หาดปึกเตียนตั้งอยู่ในอำเภอท่ายาง ห่างจากหาดเจ้าสำราญ ไปทางทิศใต้ประมาณ 7 กิโลเมตร เป็นหาดที่ชาวสะอาดและกว้างขวางมาก

เขาย้อย อยู่ก่อนถึงตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 15 กิโลเมตรที่มีถ้ำหลายถ้ำ สิ่งสำคัญที่อยู่ในถ้ำคือพระพุทธรูปไสยาสน์และพระพุทธรูปท่าจำลอง ติดกับเขาย้อยคือบ้านดอนทรายซึ่งมีดอกไม้สวยงามน่าชมมาก

เขื่อนแก่งกระจาน อยู่ในเขตอำเภอแก่งกระจาน ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 53 กิโลเมตรเป็นเขื่อนดินแห่งแรกของประเทศไทย สร้างขึ้นกั้นแม่น้ำเพชรบุรี ทำให้เป็นทะเลสาบกว้างใหญ่ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ภายในอุทยานฯ นี้ มีจุดที่น่าสนใจหลายแห่ง ทั้งที่เป็นทะเลสาบกว้างใหญ่ประมาณ 45 ตารางกิโลเมตร และความสงบในท่ามกลาง ความงดงามของหินผา บริเวณป่าสนเขาธรรมชาติเป็นจุดชมวิวที่สร้างความประทับใจสำหรับคนที่รัก ธรรมชาติมานานักค่อนักแล้ว

บึงปรือดา เป็นบึงน้ำขนาดใหญ่ ตกแต่งพื้นที่เป็นรีสอร์ต พร้อมบ้านพักรับรอง สถานที่สะอาด สวยงาม และร่มเย็น พร้อมรับรองการประชุมสัมมนา และจัดกิจกรรมทั้งทางบกและทางน้ำการเดินทางไป – มาสะดวกห่างจากตัวเมืองประมาณ 25 กิโลเมตร

แหล่งศึกษางานด้านศิลปะและวัฒนธรรม

ด้านสถาปัตยกรรม

ศาลาการเปรียญวัดใหญ่สุวรรณาราม ลักษณะเป็นอาคารไม้ที่สร้างในสมัยอยุธยา มีขนาดใหญ่ประมาณ 10 ห้อง มีเสาแปดเหลี่ยมเรียงกัน 4 แถวๆละ 11 ต้น รวม 44 ต้น ในศาลามีธรรมาสันยอศ 2 หลัง หลังหนึ่งเป็นฝีมือช่างปัจจุบันส่วนอีกหลังหนึ่งมีสภาพชำรุดใช้การไม่ได้แล้วสร้างโดยช่างที่เป็นยอดฝีมือครั้งอยุธยา ซึ่งรัชกาลที่ 5 ทรงชมว่างามเหลือพรรณนาเล่ากันว่าศาลานี้เดิมเป็นพระตำหนักของพระเจ้าเสือ แต่ได้พระราชทานให้สมเด็จพระสังฆราชแดงโมนำมาปลูกสร้างเป็นศาลาการเปรียญของวัด และสิ่งหนึ่งไม่สามารถหาชมได้ง่ายนักในปัจจุบัน ก็คือ “หอไตรกลางน้ำ” เป็นหอไตรสามเสา ปลูกลงในสระน้ำ มีลักษณะเป็นเรือนไทย ฝากระดาน 2 ห้อง หลังคามุงกระเบื้องดินเผาไม่มีกันสาดใช้เป็นที่เก็บพระไตรปิฎก พระอุโบสถวัดมหาสมณาราม วัดมหาสมณารามหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “วัดเขาวัง” มีพระอุโบสถเป็นอาคารทรงไทยขนาดกลาง หลังคาซ้อนสองชั้นมุงด้วยกระเบื้องเคลือบ มีช่อฟ้าใบระกาและหางหงส์เป็นทึ่งงดงามยิ่ง เป็นแบบที่นิยมในสมัยรัชกาลที่ 4

สถาปัตยกรรมพระนครคีรี เป็นสถาปัตยกรรมตะวันตกแบบนีโอคลาสสิกผสมกับสถาปัตยกรรมแบบจีน

ด้านประติมากรรม

ปูนปั้นวัดไผ่ล้อม ปูนปั้นหน้าบันโบสถ์วัดไผ่ล้อม มีลวดลายให้ชมด้านเดียวกันสองหน้าบัน ปั้นเป็นภาพปราสาท 7 ชั้น ศาลา เชิงผา ภูเขา ต้นไม้ และภาพพระพุทธรูปปางต่างๆ ฝีมือการปั้นยอดเยี่ยมมาก ภาพปูนปั้นผนังด้านนี้เมื่อต้องแสงจะทำให้เกิดเงาสลับซับซ้อน ดูลุ่มลึกกลมหล่นเป็นชั้นช่อง แสดงถึงความเป็นเลิศในแนวคิดและฝีมือช่างอย่างหาที่เปรียบมิได้

ปูนปั้นวัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นรูปแบบสมัยอยุธยาตอนปลาย สืบเกิดจากลวดลายกนกอ่อนพลิ้วแตกก้านแตกช่อ ออกลายประสานกลมกลืนกัน ภาพประกอบมักนิยมเป็นรูปครุฑ รูปนารายณ์ทรงครุฑและรูปนารายณ์เหยียบบ่าอสูรเป็นส่วนมาก

ด้านจิตรกรรม

จิตรกรรมฝาผนังวัดใหญ่สุวรรณาราม มีลักษณะเป็นภาพเขียนเต็มผนัง ซึ่งบางส่วนลบเลือนเกือบหมดแต่ยังพอเห็นร่องรอยของความงดงามได้ ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี กล่าวว่า “ช่างที่อยู่ ในสมัยที่ภาพเขียนเจริญถึงขีดสุดเท่านั้น จึงจะสามารถวาดภาพจิตรกรรมที่งดงามเช่นนี้ได้”

จิตรกรรมฝาผนังวัดเกาะแก้วสุทธาราม

จิตรกรรมฝาผนังวัดท้ายตลาด ในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมเต็มผนังด้านหน้าพระประธาน ผนังเหนือบานประตูจรดเพดาน เขียนเป็นภาพวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

จิตรกรรมสมุดข่อยวัดพระรูป "สมุดข่อยหรือสมุดไทย" เป็นหนังสือที่ใช้กระดาษแผ่นเดียวยาว ติดต่อกันไปตลอดเล่มด้วยการพันกลับไปกลับมาเป็นเล่ม ซึ่งจะมีความหนากว้าง หรือบางเท่าใดก็ได้แล้วแต่ความต้องการ สามารถเขียนภาพประกอบทั้งที่เป็นลายเส้น และเป็นภาพระบายสีประเภทจิตรกรรมลงไปด้วย

แหล่งศึกษาทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์

พระราชวังบนพระนครคีรี "เขาวัง" เป็นพระราชวังที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้น ตั้งอยู่บนเขาที่มียอดสูงประมาณ 92 เมตร ริมถนนเพชรเกษมในเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี พระนครคีรีมีพระที่นั่งและกลุ่มอาคารตั้งอยู่บนยอดเขาใหญ่ 3 ยอด กรมศิลปากรได้บูรณะปรับปรุงอาคารของพระราชวังด้านทิศตะวันตก และจัดตั้งเป็น "พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนครคีรี" และได้ ประกาศให้พื้นที่ทั้งหมดเป็น "อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี"

พระรามราชนิเวศน์ "วังบ้านปืน" เป็นพระราชวังที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้สร้างขึ้นตามแบบสถาปัตยกรรมยุโรป โดยยืมส่วนมาจากพระราชวังฤดูร้อนของพระเจ้าวิลเฮล์มไกเซอร์ แห่งเยอรมนีการก่อสร้างแล้วเสร็จในสมัยสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้พระราชทานนามว่า "พระที่นั่งศรเพ็ชรปราสาท" ต่อมาทรงเปลี่ยนเป็นพระรามราชนิเวศน์

พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน เป็นพระตำหนักที่ประทับริมทะเล ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้ริ้ว พระตำหนักหาดเจ้าสำราญมาปลูกขึ้นใหม่ที่อำเภอชะอำ มีลักษณะเป็นอาคารไม้ หลังคาทรงปั้นหยา มุงกระเบื้องสีเหลืองใต้ถุนสูง ประกอบด้วยพระที่นั่งใหญ่ 3 องค์ ตัวอาคารเป็นไม้หันหน้าเรียงขนานไปกับชายทะเล มีสะพานเป็นทางเดินเชื่อมระหว่างตำหนักแต่ละหลังและทางเดินไปสู่ทะเลได้ ได้รับขนานนามว่า "พระราชนิเวศน์ แห่งความรักและความหวัง"

วัด

วัดเขabanไดอิฐ อยู่ห่างจากเขาวังประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นสำนักวิปัสสนากรรมฐานที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่สมัยอยุธยา บนเขabanไดอิฐมีถ้ำเล็กใหญ่หลายคูหาอยู่ลึกลงไปใต้เขา ได้แก่ ถ้ำประทุน ถ้ำพระเจ้าเสือ และถ้ำ พระพุทธไสยาสน์ เป็นต้น

วัดกำแพงแลง วัดนี้เดิมเป็นเทวสถานในสมัยขอมสร้างตามลัทธิศาสนาพราหมณ์ เทวสถานี่สร้างขึ้นเดิมมีปราสาท

วัดท่าไชยศิริ เป็นวัดตั้งแต่สมัยอยุธยาเรียกกันว่า "วัดใต้" ตั้งอยู่บนฝั่งแม่น้ำเพชรบุรี ตรงบริเวณทำนน้ำของวัดนี้เชื่อกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์และเป็นน้ำที่นำไปใช้ประกอบพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกของพระมหากษัตริย์ตามโบราณราชประเพณี

วัดมหาธาตุวรวิหาร เป็นวัดเก่าแก่ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเพชรบุรี มีการแบ่งเขตพุทธวาสาออกมวาล ภายในวัดมีพระปรางค์ห้ายอดซึ่งสันนิษฐานว่าคงจะเป็นพระเจดีย์ห้ายอดเช่นเดียวกับที่เมืองนครศรีธรรมราช แล้วมาดัดแปลงเป็นพระปรางค์ในสมัยหลัง ที่น่าสนใจคือมีภาพปูนปั้นซึ่งเป็นฝีมือช่างเมืองเพชรที่หาดูได้ยาก

วัดใหญ่สุวรรณาราม เป็นวัดเก่าแก่มีสาลาการเปรียญเป็นศาลาลังยาวเสาแปดเหลี่ยม ประตูลูกไม้ลายก้านขดปิดทอง ในพระอุโบสถมีรูปหล่อของสมเด็จพระสังฆราช (แดงโม) ซึ่งเป็นผู้ปฏิสังขรณ์วัดนี้ ประดิษฐานไว้ที่หน้าพระประธาน

สินค้าประจำจังหวัดเพชรบุรี

ขนมเมืองเพชร ชาวเมืองเพชรบุรีเป็นผู้มีฝีมือในการทำขนม เพราะวัดอุทิศในการทำขนมที่มีคุณภาพเยี่ยม ล้วนหาได้ในเมืองเพชรบุรี เช่น น้ำตาลโตนดใหม่ ๆ รสชาติ หวานหอมมาจากบ้านลาด แบ่งมาจากข้าวซึ่งมีปลูกทั่วไป ไช้มาจากบ้านแหลมและบริเวณใกล้เคียง ซึ่งเป็นแหล่งเลี้ยงเปิดด้วยเปลือกหอยป่น และปลาเปิด (ปลาเล็กปลาน้อย) จึงได้ไช้แดงที่แดงสวยและมันอร่อย มะพร้าวได้มาจากอำเภออัมพวาหรืออำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งอยู่ไม่ไกล ดังนั้นจึงเป็นธรรมดาที่ในเมืองเพชรบุรีมีวัดอุทิศในการทำขนมอย่างครบครัน ชาวเพชรบุรี จึงยอมที่จะพัฒนาวิธีการทำขนมและพัฒนาสูตรพิเศษจนเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะให้ก้าวหน้าโดยไม่หยุดยั้ง ขนมเมืองเพชรบุรีมีมากมายหลายชนิด สามารถแบ่งออกได้เป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทบดและปั้น ได้แก่ ข้าวตอก และข้าวเม่าบด

2. ประเภทเชื่อม ได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน มันเทศ ฝานบางเชื่อม ข้าวเหนียวแก้ว ฟักเชื่อม พุทราจีนเชื่อม สาเกเชื่อม มะตูมเชื่อม จาวตาลเชื่อมมันลำปะหลังเชื่อม มะยมเชื่อม

3. ประเภทนึ่ง ได้แก่ ขนมหาล ขนมหัหนู ขนมหาลี่ สังขยา ข้าวเกรียบงา ขนมหั่นข้าวเหนียวหน้าต่าง ๆ

4. ประเภทกวน ได้แก่ เผือกกวน ถั่วกวน ตะโก้ชนิดต่างๆ วนชนิดต่างๆ กะละแม พุทรา กวน มะยมกวน กล้วยกวน มะขามกวน ข้าวฟ่างกวน สับปะรดกวน มะม่วงกวน อาลิวและข้าวเหนียวแดง

5. ประเภทอบและผิง ได้แก่ ขนมห้อแกง ขนมห้าบับ ขนมหิง กลีบลำดวน

6. ประเภทต้มและเปียก ได้แก่ กล้วยบวชชี ถั่วดำต้มน้ำตาล เต้าส่วน ขนมหโค

7. ประเภทแช่เย็น ได้แก่ มะดันแช่เย็น มะขามแช่เย็น กระจับแช่เย็น มะม่วง แช่เย็น

8. ประเภทจาบ ได้แก่ กล้วยจาบ มันเทศจาบ เผือกจาบ นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ขนมห้องเพชรที่จัดว่าเป็นขนมหยอดนิยมมีอยู่ 3 อย่าง คือ ขนมหัหนู ข้าวเกรียบงา และขนมห้อแกง อย่างไรก็ตามขนมที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือ “ขนมห้อแกง” เพราะเมื่อพูดถึงขนมห้องเพชร ทุกคนต้องนึกถึงขนมห้อแกง จนขนมหชนิดนี้กลายเป็นสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของเมืองเพชรไปเสียแล้ว

ขนมห้อแกง เป็นขนมพื้นบ้านของเมืองเพชรบุรี ประมาณกว่า 40 ปีมาแล้ว ผู้บุกเบิกขนมห้อแกง คือ นางปิ่น พูลสวัสดิ์ เจ้าของร้านขนมเชื่อมแม่ ปิ่น เดิมเริ่มจากการหาขนมห้อแกงขายเพียงเล็กน้อยก่อน ต่อมาเมื่อผู้ว่าจ้างทำขนมห้อแกงในงานต่างๆ มากขึ้น จึงเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ต่อมาเมื่อคนนิยมบริโภคมากขึ้น จึงขยายกิจการใหญ่โตขึ้นตามลำดับ ปัจจุบันนี้ขนมห้อแกงเป็นขนมที่มีรสหวานมันกลมกล่อมชวนกินจึงมีผู้เรียกว่า “ขนมเค้กไทย” นับเป็นของฝากที่นิยมมากกว่าสินค้าประเภทอื่น เพราะสะดวกเก็บค้างคืนได้ ถาดหนึ่งๆ รับประทานได้หลายคน ราคาประมาณถาดละ 30 บาท ส่วนผสมของขนมห้อแกง ประกอบด้วย ไข่ขาว น้ำตาลโตนด กะทิผสมกับเผือกที่สุกแล้วแล้วยีให้ละเอียด แต่จะใช้ถั่วเขียวหรือเมล็ดบัวแทนก็ได้ การทำขนมห้อแกงนิยมทำควบคู่กับขนมฝอยทองหรือทองหยอด เพราะขนมสองอย่างนี้ใช้ ไข่แดงล้วน ส่วนขนมห้อแกงใช้ ไข่ขาวเพียงอย่างเดียว เมื่อผสมไข่ขาวกับน้ำตาลเข้ากันแล้ว จึงผสมหัวกะทิกับเผือกที่ยีเรียบร้อยแล้วให้เข้ากัน จากนั้นนำไปใส่ถาดผิบบนถ่านไฟจนกระทั่งเนื้อขนมขึ้นเข้ากันแล้ว จึงเติมหัวกะทิบนหน้าขนม พร้อมทั้งลดไฟตอนล่างแล้วใส่ไฟผิงตอนบนแทนใช้ไฟอ่อน ๆ หน้าขนมจึงจะสวย สมัยก่อนนิยมใช้กาบมะพร้าวเป็นเชื้อเพลิง การผิงขนมใช้เวลาประมาณ 45 นาที จึงจะสุก รับประทานได้ขนมห้อแกงในปัจจุบันมีความแตกต่างจากขนมห้อแกงของเดิมอยู่บ้าง เช่น

ของเดิมมีหอมเจียวโรยหน้า เนื้อขนมไม่เป็นชั้น ๆ เพราะตอนผิงไฟใช้ภาชนะขนาดใหญ่ คนทำต้องใช้พายคนอยู่จนได้ที่จึงหยุด ขนมจึงเป็นเนื้อเดียวกัน ต่อมาเมื่อนำขนมหม้อแกงบรรจุในภาชนะขนาดเล็ก และนำเข้าผิงในเตาอบ บางครั้งอาจนึ่งเสียครึ่งหนึ่งก่อนแล้วจึงนำมาผิงในเตาอบ แต่ถึงอย่างไรก็ยังคงอร่อยเหมือนเดิม เพราะมีส่วนผสมแบบเดียวกันเคล็ดลับความอร่อยของขนมหม้อแกงอยู่ที่คุณภาพของส่วนผสม เช่น จะต้องเลือกเปลือกที่สดและใหม่ น้ำตาลและมะพร้าวต้องดีไม่มีกลิ่น กะทิก็ต้องข้นและสดเสมอ การผสมไข่กับน้ำตาลต้องใช้เวลาให้พอเหมาะ มิฉะนั้นเวลาผิงไฟ ไข่จะขึ้นเนื้อขนมรับประทานไม่อร่อย สำหรับไฟที่ผิงก็ต้องปรับความร้อนให้พอเหมาะด้วยเช่นกัน การทำขนมหม้อแกงจึงนับเป็นงานที่ต้องอาศัยทักษะความชำนาญอยู่มาก ปัจจุบันนี้ มีให้เลือกหลายรส ทั้งหม้อแกงไข่ หม้อแกงเปลือก หม้อแกงถั่ว หม้อแกงเมล็ดบัว ฯลฯ

นอกจากขนมหวานเมืองเพชรดังที่กล่าวมาแล้วเพชรบุรียังมีอาหารเลื่องชื่อที่นักท่องเที่ยวส่วนมากอยากลิ้มลอง อาทิ เช่น ข้าวแช่เมืองเพชร ซึ่งเป็นอาหารประจำหน้าร้อนทำจากข้าวเมล็ดสวยต้มจนขาวสะอาด แช่อยู่ในน้ำอบดอกไม้หอม ลอยน้ำแข็งเย็นชื่นใจ รับประทานกับลูกกะปิ ปลาเย็สนหวาน หัวไชโป้วหวาน น้ำตาลปึกปั้นชุบไขทอด ขนมจีน ทอดมัน ซึ่งก็คือ ขนมจีนธรรมดาราดหน้าด้วยทอดมันปลากราย และน้ำจิ้มทอดมัน คนเมือง เพชรนิยมรับประทานเป็นอาหารเช้า หรือทานเล่นก่อนอาหารจานหลักทั่วไป

ชมพูเพชร เป็นผลไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ ของท้องถิ่นซึ่งชาวเพชรบุรีมี ความภาคภูมิใจ โดยเฉพาะรสชาติ ที่หวานกรอบ อร่อย แตกต่างไปจากชมพูพันธุ์อื่นๆหรือแม้แต่นำพันธุ์ของชมพูเพชรไปปลูกที่อื่น คุณภาพก็จะไม่ดีเท่ากับปลูกที่เมืองเพชรบุรี ดังนั้นการปลูกชมพูเพชรจึงทำรายได้ให้แก่เกษตรกรจำนวนมาก ชมพูเพชรนับเป็นผลไม้เศรษฐกิจของเมืองเพชรบุรี ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้บริโภค เพราะมีรสหวานกรอบอร่อยและมีผลโต จึงทำรายได้ให้แก่จังหวัดจำนวนมาก ปัจจุบันหากนำพันธุ์ ชมพูเพชรไปปลูกที่อื่น มักจะกลายพันธุ์รสชาติด้อยกว่าปลูกในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ด้วยเหตุนี้ชมพูเพชรจึงเป็นผลไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองเพชรบุรี ซึ่งยังคงมีความโดดเด่นในรสชาติและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคชมพูเพชรมีราคาค่อนข้างแพง เริ่มให้ผลผลิตในช่วงเดือนธันวาคม - มกราคม จนถึงปลายเดือนพฤษภาคมต่อเข้าฤดูฝน ก่อนเวลาดังกล่าว อาจมีชมพูออกทวายเป็นบางกิ่งจะขายได้ราคาดี ไม่ต่ำกว่ากิโลกรัมละ 200 บาท ชมพูเพชรปลูกมากบริเวณสองฝั่ง แม่น้ำเพชรบุรีตั้งแต่ ตอนใต้ ของตัวเมืองลงมา และยังมี การปลูกกระจายไปอีกหลายแห่งของจังหวัด นอกจากนี้ ยังมีผู้นำพันธุ์กิ่งตอนชมพูเพชรไปปลูกในจังหวัดอื่นด้วย แต่รสชาติอาจด้อยลง ไปบ้าง ซึ่งมักจะขนานนามแตกต่างกันไป เช่น ชมพูหวานพันธุ์เพชร ชมพูเขียวสวย ชมพู สายน้ำผึ้ง ชมพูสายรุ้ง เป็นต้น

ลักษณะของชมพูเพชร เกิดจากการผสมระหว่างชมพูแดงและชมพูเขียว ที่เรียกว่าชมพูกะหลาป่า ซึ่งเป็นพันธุ์ดั้งเดิมของอินโดนีเซีย ด้วยเหตุนี้ชมพูเพชรจึงมีสีส้มสวยงาม คือสีเขียวอมชมพู มีรสหวานจัด เนื้อแข็งกรอบ นับเป็นลักษณะพิเศษเฉพาะที่โดดเด่นเป็นของชมพูเพชร ชมพูเพชรมี ลำต้นใหญ่ สูงประมาณ 15-20 เมตร ลำต้นขรุขระไม่ตรง ใบใหญ่ ดอกเป็นช่อสีขาว ซึ่งเป็นดอกชนิดสมบูรณ์ ผลลักษณะคล้ายระฆังหรือทรงจอมแห เมื่อผลแก่จัดมีเส้นสีแดงและเส้นสีเขียว เนื้อภายในสีขาว แข็งกรอบ มีเมล็ดข้างใน 1 - 3 เมล็ด ถ้ามีรูปทรงเป็นทรงจอมแหจะมีเมล็ดข้างในเพียงเมล็ดเดียว หรืออาจจะไม่มีเมล็ดเลย แต่ถ้าเป็นทรงระฆังจึงจะมีเมล็ดชมพูเพชรแก่จัดจะมีสีเข้ม รสหวาน กรอบอร่อย เนื้อแน่นหากมีเมล็ดข้างในจะมีสีดำจัด กล่าวกันว่าบริเวณชายฝั่งแม่น้ำเพชรบุรี ทั้งสองฝั่งนับตั้งแต่ ได้สะพานรถไฟไปจนถึงได้วัดทองเหนือวัดกุฎีขึ้นมา นับว่าเป็นแหล่งผลิตชมพูเพชรที่ดีที่สุด โดยเฉพาะแถบใกล้วัดขุนตรา วัดชมพูพน และวัดสิงห์

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

โบธา (Botha. 1981:783-784) ได้ทำการศึกษาในเรื่องการบริหารอุทยานและนันทนาการ สำหรับชุมชนในอัฟริกาใต้ โดยสอบถามนักท่องเที่ยวในวนอุทยานในอัฟริกาใต้ โดยสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน พบว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมีปัญหาในด้านของงบประมาณ มีจำกัดในแต่ละอุทยาน และถ้าอุทยานใดมีงบประมาณน้อยก็จะส่งผลให้อุทยานแห่งนั้นมีคุณภาพต่ำไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวควรมีมาตรการในการแก้ไขตามความเหมาะสม เช่น การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับปริมาณของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ การเพิ่มค่าธรรมเนียมต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการลงทุนของเอกชน เป็นต้น

เฮนดี; และคณะ (Hendee : et al. 1984:60-64) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว จำนวน 140 คน ที่ไปท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าแถบตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา 3 แห่ง โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 40 เห็นด้วยกับการจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยวป่า เพื่อจะได้มีเงินไปใช้ในการพัฒนา เพื่อการบริการบำรุงรักษา แต่ในเรื่องการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนเพื่อพัฒนา มีความพึงพอใจน้อย มีประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น และพึงพอใจกับการลดผลกระทบในพื้นที่ โดยกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวมากกว่า

ลาสคูเรน (Lascurain. 1998:111-112) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอ่าวรอคซ์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ประกอบการปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวจำนวน 240 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผล คือ ความรู้เชิงอนุรักษ์ การได้และการให้คุณค่าต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม มีผลต่อความพึงพอใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กระทรวงการท่องเที่ยวสาธารณรัฐมัลดีฟส์ (Ministry of Tourism, Republic of Maldives. 2004:online) ได้ทำการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวประจำปี 2004 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวที่มัลดีฟส์ และศึกษาแบบแผนการท่องเที่ยวและการใช้จ่ายในระหว่างท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจากทั่วโลก ซึ่งผลสำรวจพบว่านักท่องเที่ยวเลือกมัลดีฟส์เป็นจุดหมายปลายทางโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวทางทะเลเป็นหลัก ทั้งนี้ร้อยละ 30 ของกลุ่มที่มี วัตถุประสงค์นี้เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการฮันนีมูน นอกเหนือกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล สปา และกิจกรรมเพื่อสุขภาพเป็นปัจจัยที่ดึงดูดในนักท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับผลการสำรวจในปี 1999

ส่วนผลการสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวพบว่า การให้บริการของสนามบินอยู่ในระดับดี มีความพึงพอใจในระดับมากต่อบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในเมือง Male ซึ่งเป็นเมืองหลวงของมัลดีฟส์และมีความพึงพอใจว่าบริการที่ได้รับมีความคุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่เสียไป โดยร้อยละ 95 จะแนะนำให้คนรู้จักเดินทางมาเที่ยวมัลดีฟส์

งานวิจัยในประเทศ

พัชรภา ลากลิอชัย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยว ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวเพศหญิงมาเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก และตลาดน้ำท่าคา มากกว่าเพศชายส่วนใหญ่อายุระหว่าง 15-24 ปี สถานภาพโสด การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา หรือปวช. อาชีพเป็นพนักงานเอกชน และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 6,500 บาท ลักษณะการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก และตลาดน้ำท่าคา มี

ความคล้ายคลึงกัน โดยพบว่าส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนเป็นแรงจูงใจในการท่องเที่ยวมีโอกาสท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นักท่องเที่ยวจะร่วมเดินทางกับครอบครัวมากที่สุด โดยใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลข่าวสารของตลาดน้ำดำเนินสะดวกมากกว่า ตลาดน้ำท่าคา และแหล่งข้อมูลข่าวสารที่นักท่องเที่ยวได้รับมากที่สุด คือ โทรทัศน์ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกและตลาดน้ำท่าคาอยู่ในระดับมาก โดยด้านการจัดการทรัพยากร พบว่านักท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่นมากที่สุด ส่วนตลาดน้ำท่าคาให้ความสำคัญกับสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนตลาดน้ำมากที่สุด และด้านการจัดการการบริการทางการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกและตลาดน้ำท่าคาให้ความสำคัญในประเด็นเดียวกัน คือ ผู้ขายควรมีธรรมาภิบาลที่ดีและไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว การทดสอบสมมติฐานระดับความพึงพอใจและปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว พบว่า

1. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกและตลาดน้ำท่าคาแตกต่างกัน โดยระดับความพึงพอใจต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าคาสูงกว่าระดับความพึงพอใจต่อการจัดการนักท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวกและให้ความสำคัญกับสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนในตลาดน้ำมากที่สุด
2. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ พาหนะที่ใช้ในการเดินทางที่แตกต่างกัน ส่วนการรับรู้ข่าวสารจากนิตยสาร/วารสาร บุคคลในครอบครัว เพื่อน/เพื่อนบ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำท่าคา ได้แก่ อายุ ที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้มีอายุน้อยจะมีความพึงพอใจมากกว่าผู้มีอายุมาก การรับรู้ข่าวสารจากเพื่อน/เพื่อนบ้าน และความพึงพอใจต่อการจัดการนักท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าคา มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความพึงพอใจ

ไพฑูรย์ ปานทอง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ ศึกษา ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และผลการเปรียบเทียบความความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักท่องเที่ยว

ชาวไทยที่มีระดับอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

เพ็ญลักษณ์ เกตุทัต (2546) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย กลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยส่วนใหญ่ อายุ 15-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.40 รองลงมาคือ อายุ 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.20 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือต่ำกว่าอนุปริญญา ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/รับจ้าง รองลงมาคือ นักเรียน/นักศึกษา ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวไทยกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีรายได้ 24,000 – 37,999 บาท รองลงมาคือระดับรายได้ 10,000-23,999 บาท โดยส่วนใหญ่มีสถานภาพโสด รองลงมาคือ สมรส และพบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศที่ แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด ทุกด้านโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนอายุ ระดับการศึกษา รายได้ และสถานภาพสมรสของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แตกต่างกันมีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ดด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว และด้านความปลอดภัยแตกต่างกัน

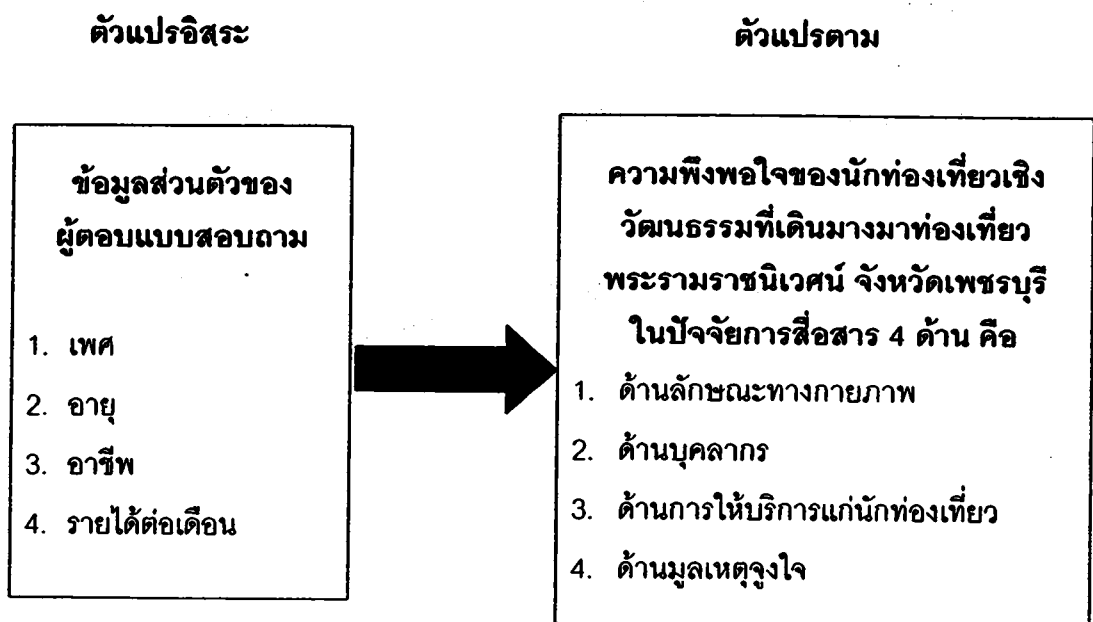
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศ อายุ อาชีพ รายได้ และสถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรม การท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด ในข้อจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายรวมในการเดินทางมาท่องเที่ยว และจำนวนครั้งในการเดินทางมาท่องเที่ยวแตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ดไม่แตกต่างกัน

3. ทัศนคติด้านความปลอดภัย และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และ .01 ตามลำดับ ส่วนทัศนคติด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านโฆษณาประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายของนักท่องเที่ยวชาวไทย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด

จากเอกสารแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในต่างประเทศและในประเทศสรุปได้ว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการจะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติ มีประเพณี วัฒนธรรมตลอดจนมีความเป็นเอกลักษณ์และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของค่าใช้จ่าย ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และความสวยงามของสถานที่

ดังนั้นผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นประโยชน์ และแนวทางในการปรับปรุงการบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวได้กลับมาเดินทางท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์อีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งพัฒนาศักยภาพของสถานที่ท่องเที่ยวให้สามารถรองรับกับการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นต่อไป

2.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.8 สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเดินทางการท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์โดยรวมและรายได้แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3 ผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 ตัวแปรในการศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
- 3.5 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จากสถิติการขายตั๋วเข้าชมของที่ทำการพระรามราชนิเวศน์ในระยะเวลา 3 เดือน พบว่า

- เดือน กุมภาพันธ์ 2552	มีสถิติผู้เข้าชม	112,336 คน
- เดือน มีนาคม 2552	มีสถิติผู้เข้าชม	98,247 คน
- เดือน เมษายน 2552	มีสถิติผู้เข้าชม	121,925 คน

รวมนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาเที่ยวชมพระรามราชนิเวศน์ในช่วง 3 เดือน จำนวน 332,508 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตารางเปรียบเทียบของเครจซี่ ; และ มอร์แกน (Krejcie ; & Morgan.1970:607 – 610) ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างของประชากรจำนวน 332,508 คน ได้เท่ากับ 200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (นิภาพร หนูอักษร. 2548 :51)

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์

1.1 เพศ

1.1.1 ชาย

1.1.2 หญิง

1.2 อายุ

1.2.1 ต่ำกว่า 20 ปี

1.2.2 20 – 29 ปี

1.2.3 30 – 39 ปี

1.2.4 40 – 49 ปี

1.2.5 50 ปีขึ้นไป

1.3 อาชีพ

1.3.1 นักเรียน/นักศึกษา

1.3.2 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

1.3.3 พนักงานเอกชน

1.3.4 ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย

1.4 รายได้ต่อเดือน

1.4.1 ไม่เกิน 10,000 บาท

1.4.2 10,001 – 20,000 บาท

1.4.3 มากกว่า 20,000 บาท

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)

จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้าน คือ

1. ด้านลักษณะทางกายภาพ
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว
4. ด้านมูลเหตุจูงใจ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในปัจจัยการสื่อสารของพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพระรามราชนิเวศน์จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การเลือกตอบและให้คะแนนดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	พึงพอใจมาก
คะแนน 3	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

3.4 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีในการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และ ด้านมูลเหตุจูงใจแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วน (Rating Scale) 5 ระดับ

3.5 วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกริกเพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลของยังนักท่องเที่ยวยุคใหม่ที่มีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือของมหาวิทยาลัยเกริก ไปเก็บข้อมูลจากความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีพร้อมทั้งชี้แจงจุดประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ให้นักท่องเที่ยวทุกท่านได้ทราบ
3. ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีด้วยตนเองพร้อมเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาในเวลานั้นได้แบบสอบถามมาครบ 100% หลังจากนั้นได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อนนำไปประมวลผล

3.6 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บตัวอย่างข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้คืนมา ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาวิเคราะห์ความสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ค่าทางสถิติตามขั้นตอน
2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ และการหาค่าร้อยละ
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแบ่งค่าเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 75)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ ทั้งรายด้านและในภาพรวม โดยการใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - test) จำแนกตามเพศ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) จำแนกตามอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ค่าสถิติของเชฟเฟ (Scheffe)

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1. ค่าร้อยละ

1.2. ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์: 2541 : 40)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ X แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากรทั้งหมด

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ.2541 : 65)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}{n-1}}$$

หรือ

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวมทั้งหมด

2. สถิติสำหรับวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (∞ -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ล้วน ; และอังคณา สายยศ. 2538: 200)

$$\infty = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	∞	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S12 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1. การเปรียบเทียบปัญหาหระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t - test โดย
ใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 173)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\frac{\sqrt{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณา
	x 1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 1
	x 2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่ 2
	S12	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มเป้าหมายที่ 1
	S22	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มเป้าหมายที่ 2
	n1	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย ที่ 1
	n2	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มเป้าหมาย ที่ 2
	df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระของความแปรปรวนร่วม

3.2. เปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม
ขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) โดยใช้
สูตร (ล้วน ; และอังคณา สายยศ. 2538 : 113)

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้แสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม
	MSb	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MSw	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3. ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงใช้ Scheffe' Test for Multiple Comparisons. ทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ (ล้วน; และอันคณา สายยศ.2538 : 115

$$CVD = \sqrt{(K - 1)(F^*) (MS_{\pi} \left(\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right))}$$

- เมื่อ K แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 F* แทน ค่า F ที่เปิดจากตาราง
 MSW แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม
 ni , nj แทน จำนวนหน่วยตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตัวอย่างต่างๆ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูลดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N = จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- X = คะแนนเฉลี่ย
- S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
- F = ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
- Df = ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
- SS = ผลรวมของคะแนนค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
- MS = ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of squares)
- P = ค่าความน่าจะเป็น (Probability) สำหรับบอกนัยสำคัญทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพและรายได้ต่อเดือน โดยวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจโดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและรายข้อ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และ ด้านมูลเหตุจูงใจ ในรายด้านและในภาพรวม โดยการใช้สถิติการทดสอบค่าที (t

- test) จำแนกตาม เพศ และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) จำแนกตาม อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยวิเคราะห์จำนวนและค่าร้อยละ ดังตาราง 1

ตาราง 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1. ชาย	98	49.00
1.2. หญิง	102	51.00
รวม	200	100.00
2. อายุ		
2.1. ต่ำกว่า 20 ปี	55	27.50
2.2. 20 – 29 ปี	53	26.50
2.3. 30 – 39 ปี	44	22.00
2.4. 40 – 49 ปี	33	16.50
2.5. 50 ปีขึ้นไป	15	7.50
รวม	200	100.00
3. อาชีพ		
3.1. นักเรียน / นักศึกษา	79	39.50
3.2. ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	43	21.50
3.3. พนักงานบริษัทเอกชน	27	13.50
3.4. ธุรกิจส่วนตัว / ค้าขาย	51	25.50
รวม	200	100.00
4. รายได้ต่อเดือน		
4.1. ไม่เกิน 10,000 บาท	125	62.50
4.2. 10,001 – 20,000 บาท	48	24.40
4.3. มากกว่า 20,000 บาท	27	13.50
รวม	200	100.00

จากตารางแสดงว่านักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่การเดินทางพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 51.0) ซึ่งอายุต่ำกว่า 20 ปี (ร้อยละ 27.50) อาชีพนักเรียน/นักศึกษา (ร้อยละ 39.50) และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 62.50)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจโดยใช้วิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายด้านและรายข้อดังตาราง 4.2-4.7

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทยที่มีต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.12	0.43	มาก
ด้านบุคลลากร	3.47	0.73	ปานกลาง
ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.57	0.58	มาก
ด้านมูลเหตุจูงใจ	3.87	0.49	มาก
รวม	3.75	0.43	มาก

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านลักษณะทางกายภาพมีความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.12$) ด้านบุคลลากรมีความความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ด้านการให้บริการมีความพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 3.57$) และด้านมูลเหตุจูงใจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีด้านลักษณะทางกายภาพ โดยรวมและรายข้อ

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. พระรามราชนิเวศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง	4.48	0.60	มาก
2. พระรามราชนิเวศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์	4.39	0.59	มาก
3. ได้รับความรู้ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปะแขนงต่างๆจากพระรามราชนิเวศน์	4.11	0.72	มาก
4. พระรามราชนิเวศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง	3.94	0.81	มาก
5. มีการพัฒนา ปรับปรุง ตกแต่ง อาคารต่างๆรวมทั้งพระราชวังได้อย่างสวยงามและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	3.86	0.80	มาก
6. สถานที่ เดินทางเพื่อการศึกษา หรือเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ มีความสะดวกปลอดภัย	3.72	0.80	
7. บริเวณจุดชมวิวนพระรามราชนิเวศน์ สามารถมองเห็นตัวเมืองเพชรบุรีได้อย่างชัดเจน	4.28	0.82	มาก
8. พระรามราชนิเวศน์มีความสงบ อากาศสดชื่น เหมาะแก่การพักผ่อน หย่อนใจ	4.22	0.79	มาก
รวม	4.12	0.43	มาก

จากตารางแสดงว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ด้านลักษณะทางกายภาพโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจต่อความเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์พึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) ความรู้ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปะพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) การพัฒนาปรับปรุง ตกแต่ง อาคารต่างๆสวยงามกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) การเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ มีความสะดวกปลอดภัยพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) จุดชมวิวน

พระรามราชนิเวศน์มองเห็นตัวเมืองเพชรบุรีได้อย่างชัดเจนพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) และมีความสงบ อากาศสดชื่น เหมาะแก่การพักผ่อน หย่อนใจพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ด้านบุคลากรโดยรวมและรายข้อ

ด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
1. มีมัคคุเทศก์แนะนำสถานที่ อย่างพอเพียง	3.35	1.05	ปานกลาง
2. เจ้าหน้าที่ให้บริการของ พระรามราชนิเวศน์มีมิตรไมตรี	3.53	0.89	มาก
3. เจ้าหน้าที่มีความรู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง	3.63	0.99	มาก
4. เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ	3.33	0.95	ปานกลาง
5. เจ้าหน้าที่แต่งเครื่องแบบแยกได้ชัดเจนจากนักท่องเที่ยว	3.33	0.96	ปานกลาง
6. เจ้าหน้าที่คอยแนะนำความรู้แก่นักท่องเที่ยวทุกจุดสำคัญของพระราชวัง	3.70	1.05	มาก
รวม	3.47	0.73	ปานกลาง

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีมัคคุเทศก์แนะนำสถานที่พอเพียงพึงพอใจระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เจ้าหน้าที่ให้บริการมีความเป็นมิตรไมตรีพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เจ้าหน้าที่มีความรู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้องพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการพึงพอใจระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เจ้าหน้าที่แต่งเครื่องแบบแยกได้ชัดเจนพึงพอใจระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) และเจ้าหน้าที่คอยแนะนำความรู้แก่นักท่องเที่ยวทุกจุดสำคัญของพระราชวังพึงพอใจระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยรวมและรายข้อ

ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. มีศูนย์บริการให้ข้อมูลความรู้เรื่องพระรามราชนิเวศน์	3.74	0.94	มาก
2. มีป้ายบอกทางแนะนำสถานที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.78	0.87	มาก
3. มีการจัดศาลาพักผ่อนพอเพียงตลอดเส้นการเดินทาง พระรามราชนิเวศน์	3.75	0.89	มาก
4. มีการจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย	3.39	0.84	ปานกลาง
5. มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถ อำนวยความสะดวกได้อย่างดี	3.41	0.81	ปานกลาง
6. มีบริการห้องน้ำห้องสุขา อย่างพอเพียง และสะอาด ถูกสุขลักษณะ	3.25	0.93	ปานกลาง
7. ถังที่รองรับมีปริมาณพอเพียงเหมาะสม	3.51	0.97	มาก
8. มีการจัดการจราจรและที่จอดรถพอเพียงและสะดวก	3.30	1.03	ปานกลาง
9. สถานที่ขายของที่ระลึกมีความเป็นระเบียบ	3.62	0.93	มาก
10. มีสินค้าของที่ระลึกที่หลากหลายให้เลือกซื้อ และเหมาะสม	3.66	0.88	มาก
รวม	3.54	0.58	มาก

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเฉพาะข้อที่มีการจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.39$) มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างดี ($\bar{X} = 3.41$) มีบริการห้องน้ำ ห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะอย่างพอเพียง ($\bar{X} = 3.25$) และมีการจัดระบบการจราจรที่จอดรถพอเพียงสะดวก ($\bar{X} = 3.30$) นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมีศูนย์บริการให้ข้อมูลความรู้ ($\bar{X} = 3.74$) มีป้ายบอกทางแนะนำสถานที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 3.78$) มีการจัดศาลาพักผ่อนพอเพียง

($\bar{X} = 3.75$) ดังที่รองรับมีประมาณพอเพียงเหมาะสม ($\bar{X} = 3.51$) สถานที่ขายของที่ระลึกมีความเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 3.62$) มีสินค้าของฝากของที่ระลึกให้เลือกซื้อและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.66$) มีความพึงพอใจด้วยอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ ในรายด้านและในภาพรวม โดยการใช้สถิติ การทดสอบค่าที (t - test) จำแนกตาม เพศ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) จำแนกตามอายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ดังตาราง 7 - 10

ตาราง 4.6 ผลการเปรียบเทียบความความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตาม เพศ

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	ชาย (N = 98)		หญิง (N = 102)		t	P
	\bar{X}	S.D	\bar{X}	S.D		
ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.11	0.43	4.13	0.43	-0.28	0.77
ด้านบุคลากร	3.48	0.82	3.47	0.63	0.12	0.90
ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	3.53	0.60	3.55	0.56	-0.24	0.80
ด้านมูลเหตุจูงใจ	3.85	0.46	3.89	0.53	-0.43	0.65
รวม	3.74	0.45	3.76	0.41	-0.22	0.81

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.7 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม อายุ

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านลักษณะทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.60	0.40	2.20	0.70
	ภายในกลุ่ม	195	35.36	0.18		
	รวม	199	36.96			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	4	2.96	0.74	1.38	0.24
	ภายในกลุ่ม	195	104.32	0.53		
	รวม	199	107.29			
ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	4	0.97	0.24	0.71	0.58
	ภายในกลุ่ม	195	66.59	0.34		
	รวม	199	67.57			
ด้านมูลค่าเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	4	1.96	0.49	2.01	0.09
	ภายในกลุ่ม	195	47.50	0.24		
	รวม	199	49.47			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	4	1.56	0.39	2.10	0.08
	ภายในกลุ่ม	195	36.23	0.18		
	รวม	199	37.80			

จากตาราง 4.7 แสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.8 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมา
พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตาม อาชีพ

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านลักษณะทาง กายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	3	0.61	0.20	1.10	0.35
	ภายในกลุ่ม	196	36.35	0.18		
	รวม	199	36.96			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	3	2.30	0.76	1.43	0.23
	ภายในกลุ่ม	196	104.99	0.53		
	รวม	199	107.29			
ด้านการให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	3	0.54	0.01	0.50	0.98
	ภายในกลุ่ม	196	67.52	0.34		
	รวม	199	67.57			
ด้านมูลค่าดูใจ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.14	0.38	1.54	0.20
	ภายในกลุ่ม	196	48.33	0.24		
	รวม	199	49.47			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3	0.58	0.19	1.02	0.38
	ภายในกลุ่ม	196	37.21	0.19		
	รวม	199	37.80			

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจของ
นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวม
ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.9 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมา พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ความพึงพอใจ	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ด้านลักษณะทางกายภาพ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.74	0.37	2.02	0.13
	ภายในกลุ่ม	197	36.22	0.18		
	รวม	199	36.96			
ด้านบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.87	0.93	1.75	0.17
	ภายในกลุ่ม	197	105.41	0.53		
	รวม	199	107.29			
ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	ระหว่างกลุ่ม	2	0.26	0.13	0.38	0.67
	ภายในกลุ่ม	197	67.31	0.34		
	รวม	199	67.57			
ด้านมูลค่าของใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.90	0.04	0.18	0.83
	ภายในกลุ่ม	197	49.38	0.25		
	รวม	199	49.47			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.13	0.06	0.35	0.70
	ภายในกลุ่ม	197	37.66	0.19		
	รวม	199	37.80			

จากตารางแสดงว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีโดยรวมไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้านจำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาและวางแผนการท่องเที่ยวของเพชรบุรี รวมทั้งปรับปรุงให้ สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จำนวน 200 ฉบับ ได้คืนมา 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนผลการวิจัย พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่การเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 20 ปี อาชีพนักเรียน/นักศึกษา และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านลักษณะทางกายภาพ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก

ด้านบุคลกร นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายช้อยพบว่าข้อเจ้าหน้าที่ให้บริการของพระรามราชนิเวศน์ มีความเป็นมิตรไมตรี เจ้าหน้าที่มีความรู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง และเจ้าหน้าที่คอยแนะนำ ความรู้กับนักท่องเที่ยวทุกจุดสำคัญของพระราชวัง นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากส่วนข้ออื่น ๆ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายช้อย พบว่า เฉพาะช้อยมีการจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างดีมีบริการห้องน้ำห้องสุขาอย่างพอเพียงและสะอาดถูกสุขลักษณะ และมีการจัดระบบการจราจรและที่จอดรถพอเพียงสะดวก นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางส่วนข้ออื่น ๆ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจด้วยอยู่ในระดับมาก

ด้านมูลเหตุจูงใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความความพึงพอใจของ นักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลกร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ ในรายด้านและในภาพรวม โดยการใช่วิธีการทดสอบค่าที (t - test) จำแนกตามเพศ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) จำแนกตาม อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมี ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 การอภิปรายผล

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากรด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านลักษณะทางกายภาพ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายช้ออยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) ได้จัดให้มีสิ่งปลูกสร้างต่างๆภายในพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) รวมถึงสถานที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในบริเวณพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) และร้านขายของฝากที่ระลึกประจำจังหวัดเพชรบุรี ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ รู้สึกชอบ สอดคล้องกับลาวัวณีย์ จักรานูวัฒน์ (2540:9) จากการศึกษาความหมายของความพึงพอใจต่าง ๆ ที่กล่าวไว้แล้วนั้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นการแสดงความรู้สึกของแต่ละบุคคลในอันที่จะพิจารณาถึง ข้อเท็จจริงต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดด้วยการพูด การเขียน โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเป็นส่วนประกอบในการพิจารณา ซึ่งความพึงพอใจนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ถ้าหากมีหลักฐานข้อเท็จจริงปรากฏ สอดคล้องกับ สุนิสา ฐานพรอนันต์ (2540 : 14) เห็นว่า ความพึงพอใจ (Satisfaction) คือ คำพูดที่แสดงออกซึ่งความเชื่อบางอย่าง ความพึงพอใจบางอย่างหรือค่านิยมบางอย่างของผู้พูด การที่ความพึงพอใจเป็นเพียงคำพูดที่แสดงออก จึงมักพบว่าเขาไม่สามารถยึดถือคำพูดที่คนแสดงออกมาได้มากนัก เนื่องจากมีเหตุผลมากมายที่คนมักไม่พูดไม่แสดงออกถึงสิ่งที่ผู้นั้นรู้สึกนึกคิดจริงๆ อยู่ในใจในเรื่องความพึงพอใจนี้ มักจะแยกแยะข้อแตกต่างระหว่างความพึงพอใจที่แสดงต่อชุมชนกับความพึงพอใจส่วนตัว ฉะนั้น เขาจึงสามารถแยกแยะข้อแตกต่างระหว่างความเชื่อและค่านิยมที่แสดงต่อชุมชนและที่เป็นส่วนตัวได้ด้วยเหตุนี้หากบุคคลอยู่ในสภาวะการณ์ที่เป็นส่วนตัวมากเท่าใด การแสดงออกของความพึงพอใจ

ทัศนคติ ค่านิยมก็จะสอดคล้องกับความเป็นจริงในส่วนลึกได้มากเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร หนูอ กษร (2548 : 90) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางไปท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะว่าพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จัดให้มีมัคคุเทศน์แนะนำสถานที่ต่างๆน้อยเกินไป รวมถึงความกระตือรือร้นในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ที่ยังไม่ดีเพียงพอ และการแต่งเครื่องแบบที่ไม่แตกต่าง ทำให้นักท่องเที่ยวแยกแยะเจ้าหน้าที่ได้ไม่ชัดเจนส่วนข้ออื่น ๆ นั้นนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจดีเพราะเห็นด้วยอยู่ ในระดับมากซึ่งความพึงพอใจเป็นการแสดงออกของคนแต่ละคนในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยประสบการณ์และพื้นฐานความรู้เดิมเข้ามาช่วยในการพิจารณา ซึ่งความพึงพอใจนี้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลนั้นประสบอยู่ สอดคล้องกับสงวน สุทธิเลิศอรุณ (2522 : 7) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นการแสดงออกซึ่งวิจารณ์ฎานที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะความพึงพอใจของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (fact) และทัศนคติ(attitude) ของบุคคลความพึงพอใจ จะเป็นการอธิบายเหตุผลที่ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ สอดคล้องกับจุมพล นิภาพร (2537 : 8) กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าความพึงพอใจเป็นการคาดการณ์ สอดคล้องกับวรพันธ์ ภูมา (2543 :7) ได้ให้คำจำกัดความของความพึงพอใจในลักษณะที่สอดคล้องกันว่าความพึงพอใจเป็นการแสดงออกทางด้านทัศนคติความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยการพูดหรือการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานทางความรู้ ข้อเท็จจริงประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาพร หนูอ กษร (2548 : 90) ได้ ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ด้านบุคลากร โดยรวมมีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางไปท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่า พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) มีการบริการข้อมูลให้

ความรู้เรื่องพระรามราชนิเวศน์ เมื่อนักท่องเที่ยวต้องการความช่วยเหลือ มีป้ายบอกทางแนะนำ สถานที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีการจัดสร้างศาลาพักผ่อนเพียงตลอดเส้นการเดินทางพระราชมัง มีการจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างดี มีบริการห้องน้ำห้องสุขา อย่างพอเพียง และสะอาดถูก สุขลักษณะ ดังที่รองรับชมรมมีปริมาณพอเพียงเหมาะสม มี การจัดระบบการจราจรและที่จอดรถ พอเพียงสะดวก สถานที่ขายของฝากของที่ระลึกมีความเป็นระเบียบ และมีสินค้าของที่ระลึกหลากหลายให้เลือกซื้อและราคาเหมาะสม ดังนั้นทำให้นักท่องเที่ยวมองเห็นว่าพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) มีการให้บริการที่ดี มีความพึงพอใจต่อการให้บริการ สอดคล้องกับมิลเลท (สุรตนา ไบเจริญ. 2540 : 33-34 ; อ้างอิงจาก Millit. 1954 : 397-400) ได้กล่าวเกี่ยวกับความพึงพอใจในงานบริการ (Satisfactory Service) หรือความสามารถที่จะพิจารณาว่าบริการนั้นเป็นที่ ความพึงพอใจหรือไม่ โดยวัดจากการให้บริการอย่างเท่าเทียม (Equitable Service) คือ การบริการที่มีความยุติธรรม ความเสมอภาคและเสมอหน้าไม่ว่าจะเป็นใคร การให้บริการที่รวดเร็ว ทันต่อเวลา (Timely Service) คือ การให้บริการตามลักษณะความจำเป็นรีบด่วน การให้บริการ อย่างเพียงพอ (Ample Service) คือ ความต้องการเพียงพอในด้านสถานที่ บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ ต่าง ๆ การให้ บริการอย่างต่อเนื่อง(Continuous Service) จนกว่าจะบรรลุผล การให้บริการ ที่มีความก้าวหน้า (Progressive Service) คือ การพัฒนางานด้านปริมาณ คุณภาพ ให้มีความ เจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ สอดคล้องกับสุรชาติ มงคลศิริโรจน์ (2545 : 7) ให้ความหมายของการ บริการว่า การให้บริการ (Services) หมายถึง การทำงานเพื่ออำนวยความสะดวกและสงเคราะห์ ช่วยเหลือหรือทำงานให้ตามความต้องการของผู้รับด้วยความสนใจ และเอาใจใส่ดูแลอย่างจริงจัง จริงใจ จนเป็นที่พอใจ ประทับใจของผู้รับบริการ ทั้งนี้การทำงานดังกล่าวจะต้องไม่ขัดต่อระเบียบ ในกิจการ ศีลธรรม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดี

ด้านมูลเหตุจูงใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายช้อยอยู่ใน ระดับมาก เป็นเพราะว่า อุทยานประวัติศาสตร์พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) ได้จัดให้มีการ บริการเกี่ยวกับศึกษาหาความรู้ มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสัมผัสธรรมชาติ มาท่องเที่ยวและเลือกซื้อ สินค้าของที่ระลึก มาท่องเที่ยวเพื่อช่วยอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูงจนเกินไป นโยบายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดมีความ ชัดเจนน่าสนใจ การเสนอข่าวสาพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) ในนิตยสารการท่องเที่ยวมีความ ดึงดูดใจ การประชาสัมพันธ์พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) น่าสนใจ มีครอบครัว/กลุ่มเพื่อน

ชักชวนให้มาท่องเที่ยว มีความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทางท่องเที่ยวและมีความประทับใจจากการเดินทางมาท่องเที่ยวและตั้งใจจะเดินทางกลับมาอีกทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเวเบเตอร์ ให้คำจำกัดความของความพึงพอใจว่า เป็นความเชื่อมั่นที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความแน่นอนหรือความรู้อันแท้จริงแต่ตั้งอยู่ที่จิตใจ ความคิดเห็นและการลงความพึงพอใจของแต่ละบุคคลที่เห็นว่าจะเป็นจริงหรือน่าจะตรงตามที่คิดไว้ สอดคล้องกับคูล โกล (Gould , Kole. 1964) ที่ให้ความจำกัดความของความพึงพอใจใน Dictionary of the Social Sciences ไว้ 3 ลักษณะ คือ

1. ความพึงพอใจ คือการพิจารณาตัดสินความเชื่อจากบุคคลอื่น ในบางประเด็นความพึงพอใจที่แสดงออกทางคำนิยม หรือชนิดของเหตุผล หรือหลักฐานที่มีอยู่ซึ่งความสำคัญของความพึงพอใจอาจจะมีมากหรือน้อยต่างกันแล้วแต่บุคคล
2. ความพึงพอใจเป็นการแสดงออกอย่างแคบและตรงจุด ทำให้ทราบถึงความในใจของบุคคลมากกว่าทัศนคติ ดังนั้นเมื่อความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กับลักษณะการเปลี่ยนแปลงภายนอก และมีความจำกัด จะมีรากฐานมาจากระบบทัศนคติของแต่ละบุคคล
3. ถ้าความพึงพอใจเป็นสิ่งมีชีวิต มันสามารถวัดได้และได้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดขึ้นมา ซึ่งโดยปกติจะมีการเก็บรวบรวมความพึงพอใจ ทัศนคติ เทคนิคการวางแผนและการสร้างแบบสอบถามสามารถนำมาใช้ในการวิจัยด้านความพึงพอใจ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรจบพร สุมันรัตนกุล (2544:บทคัดย่อ) ที่ได้ ทำการวิจัยเรื่องความพึงพอใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในจังหวัดกาญจนบุรีผลการวิจัยพบว่ามูลเหตุ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุดคือความตั้งใจเดินทางมาท่องเที่ยวส่วนในด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมาท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ด้านบรรยากาศประกอบอื่นๆ พบว่า แหล่งข้อมูลของจังหวัดกาญจนบุรี ที่นักท่องเที่ยวได้รับคือ ประสบการณ์จากที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวสินค้าที่ระลึก ของฝาก มี ความเหมาะสม ส่วนในด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ ความสนใจในระดับมาก คือ เล่นน้ำตก ด้านส่วนผสมทางการตลาดพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจเกี่ยวกับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่ นักท่องเที่ยวให้ความสนใจในระดับมาก คือ ชื่อเสียงและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ในปัจจัยการสื่อสาร 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านมูลเหตุจูงใจในรายด้านและในภาพรวม โดยการใช้สถิติการ

ทดสอบค่าที (t - test) จำแนกตาม เพศ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) จำแนกตาม อายุ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจเห็นด้วยต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิงเคยมาเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) มีความรู้สึกประทับใจ ชอบความร่มรื่น ความสวยงามและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติรวมถึงความมีคุณค่าด้าน ประวัติศาสตร์ ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปะต่าง ๆ ที่ปรากฏบนพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จึงทำให้มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ ปานทอง (2546 :78) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาด ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาด ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญลักษณ์ เกตุทัต(2546) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศที่ต่างกัน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ดทุกด้านโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุ ต่างกันมีความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวเห็นว่าพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) มีความสงบ อากาศสดชื่น เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ เจ้าหน้าที่ ให้บริการของพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) มีความเป็นมิตรไมตรี เจ้าหน้าที่คอยแนะนำความรู้กับนักท่องเที่ยวทุกจุดสำคัญของพระราชวังทำให้เกิดความประทับใจเมื่อมาท่องเที่ยวที่พระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) ดังนั้นจึงทำให้นักท่องเที่ยวที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีความพึงพอใจที่เหมือนกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงตา วงศ์สว่าง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อพฤติกรรมกรท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า นักท่องเที่ยวชายไทยที่มีอายุแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในจังหวัดราชบุรี ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภา ลากลือชัย (2546:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวตลาดน้ำท่าคา ได้แก่ อายุ ที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้มีอายุน้อยจะมี

ความพึงพอใจมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก การรับรู้ข่าวสารจากเพื่อน/เพื่อนบ้านและความคาดหวังต่อการจัดนักท่องเที่ยวตลาดน้ำท่าคำมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความพึงพอใจ

3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะไม่ว่านักท่องเที่ยวจะมีอาชีพอะไรก็ตามมีความต้องการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) เพื่อศึกษาหาความรู้เพื่อพักผ่อนสัมผัสธรรมชาติ เพื่อต้องช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)หรืออาจจะมีครอบครัว / กลุ่มเพื่อน ชักชวนให้มาท่องเที่ยว เพราะมีจุดประสงค์อันเดียวกัน และเมื่อมาท่องเที่ยวแล้วก็เกิดเกิดความภาคภูมิใจว่าประเทศไทยยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าในหลายด้านอีกแหล่งหนึ่งจึงทำให้มีความพึงพอใจที่เหมือนๆ กันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณา หัสภาค (2545: บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษารื่องปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้มาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ พบว่านักท่องเที่ยวทุกอาชีพ ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านการบริการและอัยาศัยไมตรี ทั้งสิ้น โดยไม่พบว่า มีกลุ่มอาชีพใดให้ความสำคัญในปัจจัยดังกล่าวมากนักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) นั้นเห็นว่าเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาท่องเที่ยวไม่แพง มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถอำนวยความสะดวกได้ดี เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึกก็มีราคาไม่แพงมากจึงทำให้นักท่องเที่ยวคิดว่าค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูงจนเกินไปทำให้รู้สึกพอใจและเกิดความประทับใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐกานต์ โรจนุตมะ (2542 :บทคัดย่อ) ศึกษาถึงเรื่องปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยสำคัญที่กำหนดอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร คือ รายได้ของครอบครัว นักท่องเที่ยวและรูปแบบการเดินทาง โดยรายได้ของครอบครัวนักท่องเที่ยวยังมีความสัมพันธ์ ในทิศทางบวกกับอุปสงค์การท่องเที่ยวภายในประเทศของชาวกรุงเทพมหานคร

5.3 ข้อเสนอแนะ

ก. ข้อเสนอแนะ

1. ด้านบุคลากรนั้นพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับดูแลพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีอาจต้องปรับปรุง โดยการจัดให้มีมัคคุเทศก์แนะนำสถานที่อย่างเพียงพอรวมถึงฝึกหัดหรืออบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีความรู้สำหรับให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง พัฒนาเจ้าหน้าที่ให้มีความกระตือรือร้นในการให้บริการนักท่องเที่ยว และควรมีการแต่งกายด้วยเครื่องแบบแยกได้ชัดเจนจากนักท่องเที่ยว
2. ด้านลักษณะทางกายภาพพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากแต่ผู้ที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ดูแลพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี ก็ควรมีมาตรการหรือวิธีการที่จะพัฒนาส่งเสริมเพื่อทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด
3. ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวพบว่า มีบางประเด็นที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ มีการจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย มีระบบสาธารณูปโภคสามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างดี มีห้องสุขาที่ถูกสุขลักษณะอย่างพอเพียง และมีการจัดระบบการจราจรที่จอดรถพอเพียงสะดวก ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับดูแลพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีต้องปรับปรุง โดยมีการจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัยให้เพียงพอ เพิ่มระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถอำนวยความสะดวกให้มากขึ้น จัดบริการห้องน้ำ ห้องสุขา ให้พอเพียง และสะอาดถูกสุขลักษณะ เพิ่มมากขึ้น และจัดระบบการจราจร รวมทั้งจัดที่จอดรถให้พอเพียง สะดวก เพิ่มมากขึ้น
4. ด้านมูลเหตุจูงใจพบว่า ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวชาวไทยจะมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากแต่ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับดูแลพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรีก็ควรมีมาตรการวิธีการสร้างมูลเหตุจูงใจหรือจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเดินทางมาเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) เพิ่มมากขึ้นรวมถึงการทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมากที่สุด

ข. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวไทย กับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชาวต่างประเทศ ที่เดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน) จังหวัดเพชรบุรี

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวงเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันการสื่อสาร
ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จ.เพชรบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามประกอบการวิจัยเพื่อจัดทำปริญญาโทสาขาวิชาการท่องเที่ยวและบัณฑิตวิทยาลัยเกริก เรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวงเชิงวัฒนธรรมในปัจจุบันการสื่อสารของสถานที่พระรามราชนิเวศน์ จ.เพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อประกอบการเรียน ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านร่วมตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงความเป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
---------------------------------	----------------------------------
2. อายุ

☐ 1. ต่ำกว่า 20 ปี	☐ 2. 20-29 ปี
☐ 3. 30-39 ปี	☐ 4. 40-49 ปี
☐ 5. 50 ปีขึ้นไป	
3. อาชีพ

☐ 1. นักเรียน/นักศึกษา	☐ 2. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 3. พนักงานบริษัทเอกชน	☐ 4. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
4. รายได้ต่อเดือน

☐ 1. ไม่เกิน 10,000 บาท	☐ 2. 10,001-20,000 บาท
☐ 3. มากกว่า 20,000 บาท	

ตอนที่ 2 : ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์
(วังบ้านปืน) จ.เพชรบุรี

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

- 1 หมายถึง น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง น้อย
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 4 หมายถึง มาก
- 5 หมายถึง มากที่สุด

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
	1	2	3	4	5
ด้านลักษณะทางกายภาพ					
1. พระรามราชนิเวศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก					
2. พระรามราชนิเวศน์เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์					
3. ได้รับความรู้ด้านสถาปัตยกรรมและศิลปะแขนงต่างๆ จากพระรามราชนิเวศน์					
4. สภาพธรรมชาติบริเวณโดยรอบของพระรามราชนิเวศน์มีความสวยงามร่มรื่น					
5. มีการพัฒนา ปรับปรุง ตกแต่ง อาคารต่าง ๆ รวมทั้งพระราชวังได้อย่างสวยงามและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติในทางเดินเพื่อการศึกษาหรือเที่ยวชมสถานที่					
6. สภาพเส้นทางเดินเพื่อการศึกษาหรือเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ มีความสะดวกปลอดภัย					
7. บริเวณจุดชมวิวนพระรามราชนิเวศน์สามารถมองเห็นตัวเมืองเพชรได้อย่างชัดเจน					
8. พระรามราชนิเวศน์มีความสงบ อากาศสดชื่น เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ					

**ตอนที่ 2 : ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์
(วังบ้านปืน) จ.เพชรบุรี (ต่อ)**

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
	1	2	3	4	5
ด้านบุคลากร					
1. มีมัคคุเทศก์แนะนำสถานที่ อย่างพอเพียง					
2. เจ้าหน้าที่ให้บริการของพระรามราชนิเวศน์มีความเป็นมิตรไมตรี					
3. เจ้าหน้าที่มีความรู้ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้ถูกต้อง					
4. เจ้าหน้าที่มีความกระตือรือร้นในการให้บริการ					
5. เจ้าหน้าที่แต่งเครื่องแบบแยกได้ชัดเจนจากนักท่องเที่ยว					
6. ควรมีเจ้าหน้าที่คอยแนะนำความรู้กับนักท่องเที่ยวทุกจุดสำคัญของพระราชวัง					
ด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว					
1. มีศูนย์บริการข้อมูลให้ความรู้เรื่องพระรามราชนิเวศน์เมื่อนักท่องเที่ยวต้องการความช่วยเหลือ					
มีป้ายบอกทางแนะนำสถานที่ชัดเจนเข้าใจง่าย					
2. มีการจัดสร้างศาลาพักผ่อนพอเพียงตลอดเส้นการเดินทางชมพระราชวัง					
3. มีการจัดเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย					
4. มีระบบสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างดี					
5. มีบริการห้องน้ำห้องสุขา อย่างพอเพียง และสะอาดถูกสุขลักษณะ					
6. ถังที่รองรับขยะมีปริมาณพอเพียงเหมาะสม					
7. มีการจัดระบบการจราจรและที่จอดรถพอเพียง สะดวก					
8. สถานที่ขายของฝากของที่ระลึกมีความเป็นระเบียบ					
9. มีสินค้าของฝากของที่ระลึกหลากหลายให้เลือกซื้อและราคาเหมาะสม					

ตอนที่ 2 : ข้อมูลความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของสถานที่พระรามราชนิเวศน์
(วังบ้านปืน) จ.เพชรบุรี (ต่อ)

ความพึงพอใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
	1	2	3	4	5
ด้านมูลเหตุจูงใจ					
1. มาท่องเที่ยวเพื่อศึกษาหาความรู้					
2. มาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนสัมผัสบรรยากาศ					
3. มาท่องเที่ยวและเลือกซื้อสินค้าของฝากของที่ระลึก					
4. มาท่องเที่ยวเพื่อช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม					
5. ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่สูงจนเกินไป					
6. นโยบายประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดมีความชัดเจนน่าสนใจ					
7. การเสนอข่าวสารพระรามราชนิเวศน์ในนิตยสารการท่องเที่ยวมีความดึงดูดใจ					
8. การประชาสัมพันธ์งานพระนครคีรีและพระรามราชนิเวศน์ประจำปี น่าสนใจ					
9. มีครอบครัว / กลุ่มเพื่อน ชักชวนให้มาท่องเที่ยว					
10. มีความสะดวกและรวดเร็วในการเดินทางมาท่องเที่ยว					
11. มีความประทับใจจากการเดินทางมาท่องเที่ยวและตั้งใจจะเดินทางกลับมาอีก					

ภาคผนวก ข
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์

พระรามราชนิเวศน์

พระรามราชนิเวศน์ นามเดิมที่เรียกกันทั้งราชการและประชาชนว่า พระราชวังบ้านปืน ตั้งอยู่ที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเพชร ที่บ้านปืน ตำบลบ้านหม้อ จังหวัดเพชรบุรี ในบริเวณเนื้อที่ 249 ไร่ 1 งาน 16 ตารางวา สร้างในปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแห่งราชวงศ์จักรี เมื่อ ร.ศ. 128 คือ เริ่มสร้างฐานรากเมื่อเดือนมกราคม 2453 และพระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวงได้เสด็จวางศิลาฤกษ์เมื่อ 19 สิงหาคม 2493 เวลาเช้า 9 นาฬิกา 7 นาที 11 วินาที และได้ทรงกระแสดพระบรมราชโองการเขียนบรรจุศิลาพระฤกษ์เพื่อแสดงพระราชดำริของพระองค์ไว้ดังนี้

“มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้แสดงข้อความนี้ว่า เมื่อรัตนโกสินทรศก 123 ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประพาสเมืองเพชรบุรี ทรงพระราชดำริเห็นว่า เมืองเพชรบุรีเป็นภูมิอันอุดมและบริบูรณ์ เคยเป็นที่เสด็จประพาสของพระเจ้าแผ่นดิน ในกาลก่อน ตลอดมาจนปัจจุบันนี้ เมื่อรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมชนกนาถทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระนครคีรีขึ้นเป็นที่ประทับแรมแลเสด็จพระราชดำเนินประพาสปีละหลายหน ครั้นมาในรัชกาลปัจจุบันนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้เสด็จพระราชดำเนินมาประพาสหลายคราว ทรงพระราชดำริเห็นว่า แต่ก่อนมาทางไปมาเมืองเพชรบุรีเป็นการลำบาก บัดนี้มีรถไปมารวดเร็วสะดวกกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก คงจะเสด็จพระราชดำเนินมาประพาสเนื่อง ๆ แต่พระนครคีรีตั้งอยู่บนเขา จะเสด็จประทับแรมย่อมเป็นความลำบากไม่สะดวก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์เลือกหาภูมิสถาน ซึ่งสมควรจะสร้างที่ประทับแรม เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์เลือกที่ตำบลบ้านปืน อันตั้งอยู่ริมแม่น้ำเป็นรมณีสถาน ไม่ห่างไกลจากท้องตลาดที่ประชุมชน มีระยะบ้านติดต่อตลอดมา จะเดินทางไปมาจากตลาดที่ประชุมชนก็เป็นการสะดวก สมควรจะสร้างที่ประทับแรมในที่นั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดซื้อที่ของราษฎรในตำบลบ้านปืนด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อสร้างพระรามราชนิเวศน์เป็นที่ประทับแรมในเวลาเสด็จประพาส แต่ครั้งกระนั้นมิพระราชภารกิจมาก การที่จะสร้างที่ประทับแรมจึงค้างมา”

ครั้น ณ เดือนกันยายน รัตนโกสินทร์ ศก 128 เสด็จพระราชดำเนินมาประทับแรมที่เมืองเพชรบุรีนานวัน เป็นโอกาสที่จะได้ทรงเริ่มสร้างที่ประทับแรมอันได้ทรงพระราชดำเนินไว้แต่ก่อนนั้น เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรภูมิสถาน ทรงกะการที่จะสร้างพระตำหนักและสถานที่ต่าง ๆ โปรดเกล้าฯ ให้ซื้อที่เพิ่มเติมต่อออกไปให้พอแก่การที่จะก่อสร้าง และโปรดเกล้าฯ ให้กรมโยธาตัด

ถนนหลวง กว้าง 6 วา ตั้งแต่ที่ซื้อ จะตั้งสถานที่รถไฟตรงมายังบ้านป็น เป็นระยะทาง 16 เส้น 18 วา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์วรพินิต ผู้บัญชาการกรมทหารเรือยกพระเจ้าน้องยาเธอกรมหลวงดำรงราชานุภาพ เป็นแม่กองจัดการก่อสร้างพระตำหนักแลถนนหนทางสถานต่าง ๆ ที่จังหวัดพระรามราชนิเวศน์ โปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุรินทรฤๅไชย ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีเป็นผู้จ่ายเงินแลสิ่งของทำการ และเป็นผู้ตรวจการโปรดเกล้าฯ ให้มีสเตอร์ คาลดริง นายช่างเยอรมัน เป็นผู้คิดเขียนแบบรูปพระตำหนักตามกระแสพระราชดำริ ดร.ควอดไบเยอร์ ชาตินเยอรมันเป็นนายช่างก่อสร้างพระตำหนักทำอย่างชาวยุโรป เรียกว่า มอเดินสไตส์ ปรากฏในประเทศยุโรป ประมาณคริสต์ศักราช 1900 รัตนโกสินทรศก 118 ทำเป็น 2 ชั้น มียอดสองยอด คือ ยอดพระตำหนักหลังใหญ่ 1 ยอด มุข 1 ยาวแต่มุขทิศตะวันออก ทิศตะวันตก 1 เส้น 15 วา กว้าง ทิศเหนือถึงทิศใต้ 1 เส้น 10 วา

การดำเนินการก่อสร้าง

ช่างได้ลงมือทำรากพระตำหนัก ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม ร.ศ. 128 การก่อสร้างได้แบ่งงานและงบประมาณออกเป็นส่วน ๆ คือ

1. ส่วนที่เป็นฐานราก
2. พระที่นั่งองค์ใหญ่
3. ท้องพระโรง
4. พระฉนวนต่อพระที่นั่งหลังใหญ่กับท้องพระโรง

เดิมพระราชทานให้สร้างตามงบทที่นายช่างทูลเกล้าถวาย เป็นเงิน 428,000 บาท การก่อสร้างใช้วิธีประมูลจ้างเหมาค่าแรง โดยมีมีสเตอร์คลูเซอร์เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างพระที่นั่ง ราคา 8,600 บาท (เริ่ม 15 มกราคม ร.ศ. 128 เสร็จ 30 เมษายน ร.ศ. 129) ค่ารับเหมาก่อสร้างพระที่นั่งหลังใหญ่ เป็นเงิน 85,800 บาท

สำหรับท้องพระโรง พระราชทานพระบรมราชานุญาตเงินสำหรับสร้างตามงบประมาณ 225,000 บาท มีสเตอร์คลูเซอร์รับเหมา เป็นเงิน 162,330 บาท (นอกนั้นเป็นค่าวัสดุ)

พระฉนวนงบประมาณ 56,000 บาท มีสเตอร์คลูเซอร์ รับเหมา 29,000 บาท (นอกนั้นเป็นค่าวัสดุ)

เครื่องแต่งพระที่นั่ง งบ 300,000 บาท ตั้งเครื่องไฟฟ้า งบ 242,830 บาท ตั้งถังตั้งสูบลว ท่อน้ำ งบ 43,014 บาท

รวมเป็นค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างพระที่นั่งและของต่าง ๆ ที่พระราชวังบ้านปืน เมืองเพชรบุรี 1,347,158 บาท

จากคำกราบบังคมทูลการรายงานการก่อสร้างพระราชวังบ้านปืนเพชรบุรี ของกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย ที่ 181/839/ ลงวันที่ 19 ธันวาคม ร.ศ.129 ต่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ทำให้ทราบรายละเอียดดังนี้) ว่า

1. การก่อสร้างพระราชวัง สมเด็จพระบรมชนกได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แบ่งเป็น 2 หน้าที่ คือ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์พิณิต หน้าที่หนึ่ง ข้าพระพุทธเจ้าหน้าที่ 1 สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอทรงหน้าที่เรื่องแบบอย่างพระที่นั่ง พร้อมกับนายช่างนำทูลเกล้าฯ ถวายอย่างหนึ่ง ทำสัญญาเหมาการเครื่องตกแต่งภายในพระที่นั่ง เครื่องไฟฟ้า เครื่องสูบน้ำ ใช้ในพระที่นั่งอย่างหนึ่ง ข้าพระพุทธเจ้ามีหน้าที่ที่จะจัดการก่อสร้างพระที่นั่ง และบริเวณตามที่พระราชทานพระบรมราชานุญาต และข้าพระพุทธเจ้าได้ขอไว้ พระยาศรีสุนทรเทพ เป็นผู้ช่วยข้าพระพุทธเจ้าในการตั้งปวงทางกรุงเทพฯ คนหนึ่ง ให้พระยาสุรินทรฤาไชยดูการทางการเมืองเพชรบุรีคนหนึ่ง

2. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีกองช่างกองหนึ่ง มีนายช่างในการอาคิเด็กชื่อ มิสเตอร์ ดอริง เป็นคนเยอรมันคนหนึ่ง มีช่างเอนอินเนียในการสร้างชื่อ ดอกเตอร์ไบเยอร์ยิมมาจากกระทรวงโยธาธิการคนหนึ่ง มีฝรั่งช่างเขียนผู้ช่วยอีก 3 คน มีเสมียนพนักงานคนใช้อีก 8 คน รวม 13 คน กองช่างนี้บังคับบัญชาทั้งสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอฯ และข้าพระพุทธเจ้าตามหน้าที่ที่จัดทำนั้น และกองช่างนี้ได้ตั้งต้นรับพระราชทานเงินเดือนทางพระคลังข้างที่ แต่มกราคม ร.ศ. 128 มา มีอัตราเงินเดือนและค่าใช้จ่ายสอยพระราชทานพระบรมราชานุญาตไว้แล้ว 1 ปีครึ่ง เงิน 58,314 บาท ได้ใช้ไปแล้วจนถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน ร.ศ. 129 เงิน 32,123 บาท 66 สตางค์ ยังคงเหลือเงิน 26,190 บาท 34 สตางค์.

3. การก่อสร้างในหน้าที่ของข้าพระพุทธเจ้านั้น เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม ร.ศ. 128 ได้มีพระราชดำรัสสั่งให้สร้างพระที่นั่งหลังใหญ่ 1 หลัง เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม ร.ศ. 129 โปรดเกล้าฯ ให้สร้างห้องพระโรงอีก 1 หลัง แลฉนวนต่อพระที่นั่งหลังใหญ่กับห้องพระโรงอีก 1 ฉนวน

พระที่นั่งหลังใหญ่โปรดเกล้าฯ ให้ทำการเร่งร้อน กำหนดให้แล้วเสร็จในปีครึ่ง นับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ร.ศ. 128 เป็นต้นมา และได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สร้างตามงบประมาณที่นายช่างทูลเกล้าฯ ถวายเป็นเงิน 428,000 บาท ข้าพระพุทธเจ้าได้ให้ดอกเตอร์ไบเยอร์อินเนีย เป็นผู้กำกับก่อสร้างอยู่เมืองเพชรบุรี และได้ประมูลว่าเหมาะตกลงได้แก่ มิสเตอร์คลูเซอร์เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างพระที่นั่งเป็นราคาเงิน 8,600 บาท และรับเหมาค่าแรงก่อสร้างพระที่นั่งหลังใหญ่ เงิน 85,800 บาท มิสเตอร์คลูเซอร์ได้ลงมือก่อสร้างพระที่นั่งหลังใหญ่

เมื่อวันที่ 15 มกราคม ร.ศ. 128 ก่อนแล้วเสร็จเมื่อสิ้นเดือนเมษายน ร.ศ. 129 และได้ลงมือก่อพระที่นั่ง แต่วันที่ 20 พฤศจิกายน ร.ศ. 129 จนถึงบัดนี้ ปูพื้นชั้นบนแล้วเสร็จ กำลังจะลงมือก่อผนังชั้นบนต่อไป การใช้จ่ายในพระที่นั่งหลังใหญ่นี้ สิ้นเดือนพฤศจิกายน ร.ศ. 129 ใช้เงินสิ้น 103,365 บาท 70 สตางค์ ยังเหลือเงินใช้ต่อไปอีก 324,635 บาท 30 สตางค์ หลังคาพระที่นั่งหลังใหญ่นั้นคิดด้วยเกล้าฯว่าจะใช้โครงเหล็ก นายช่างกำลังคิดเขียนแบบอยู่ แต่กระเบื้องนั้นโปรดเกล้าฯให้ใช้กระเบื้องเคลือบ ได้โปรดให้พระยาศรีวิชัยบุรินทร์ส่งจากเมืองจีนมาถึงแล้ว

4. ท้องพระโรงนั้น พระราชทานพระบรมราชานุญาตเงินสำหรับสร้างตามงบประมาณที่นายช่างนำทูลเกล้าฯ ถวายเป็นเงิน 225,000 บาท และโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพระพุทธเจ้าทำสัญญาเหมามิสเตอร์คลูเซอร์ สร้างเป็นเงิน 162,330 บาท เงินเหลือจากนั้นเป็นค่าอิฐ ปูน ทราย เหล็ก และของอื่น ๆ ที่สำหรับใช้ในการก่อสร้างนั้นมิสเตอร์คลูเซอร์ได้ลงมือก่อสร้างท้องพระโรง เมื่อวันที่ 2 กันยายน ร.ศ. 129 ได้ก่อแล้วเสร็จและได้รับเงินค่าแรงงวดต้นไปแล้วตามสัญญา เป็นเงิน 23,190 บาท ประจวบเวลาสมเด็จพระบรมชนกวรรดเสด็จสวรรคต ข้าพระพุทธเจ้าจึงขอให้มิสเตอร์คลูเซอร์หยุดการก่อสร้างท้องพระโรงไว้รอฟังพระกระแสพระดำริในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก่อน ถ้าจะยังไม่โปรดเกล้าฯให้สร้างมิสเตอร์คลูเซอร์จะยอมเลิกสัญญา ขอคิดแต่ราคารากที่ได้ทำแล้ว

5. การสร้างพระฉนวนนั้น ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต เมื่อวันที่ 1 กันยายน ร.ศ. 129 ให้สร้างตามงบประมาณ ราคา 50,000 บาท และโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพระพุทธเจ้าทำสัญญาให้มิสเตอร์คลูเซอร์ สร้างเป็นเงิน 29,000 บาท ยังเหลือเงินอีก 21,000 บาท นั้น สำหรับใช้ซื้อปูน ทราย อิฐ เหล็ก และของใช้ต่าง ๆ พระฉนวนนี้ยังหาได้ลงมือก่อสร้างไม่ และข้าพระพุทธเจ้าก็ได้พูดกับมิสเตอร์คลูเซอร์ ยอมว่า ถ้าจะไม่สร้าง ก็ยอมเลิกสัญญาได้

6. ส่วนการในหน้าที่สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนครสวรรค์วรพินิตนั้น ข้าพระพุทธเจ้าได้ทูลกราบได้ความว่า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ว่า มิสเตอร์ตันเวอร์จัดซื้อเครื่องตกแต่งภายในพระที่นั่งหลังใหญ่ ตกลงทำสัญญากันแต่วันที่ 27 เมษายน ร.ศ. 129 เป็นราคา 300,000 บาท ได้ใช้เงินไปแล้ว 100,000 บาท มิสเตอร์ตันเวอร์ได้ออกไปยุโรป จัดสั่งให้ทำทุกอย่าง แล้วมีกำหนดสั่งให้เสร็จภายในเดือนมิถุนายน ร.ศ. 130

7. เครื่องไฟฟ้านั้น สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอฯ ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ทำสัญญาลงวันที่ 28 พฤษภาคม ร.ศ. 129 เหมากับบริษัทเฮวาทเอิศกิน ตั้งเครื่องแรงไฟฟ้าวางสายไฟฟ้า เป็นเงิน 2,423,300 บาท บริษัทได้จัดส่งเครื่องไฟฟ้าเสร็จแล้ว จะเข้ามาถึงกรุงเทพฯ ในเร็ว ๆ นี้ และมีกำหนดว่าจะตั้งและติดสายไฟฟ้าให้เสร็จภายใน 1 ปี กับ 2 เดือน นับแต่วันที่ได้ทำสัญญากันนั้น และได้ทราบเกล้าฯ ว่าบริษัทได้รับเงินงวดต้นไปแล้ว 607,707 บาท 50 สตางค์ตามสัญญา

8. เรื่องตั้งสูบล้างวางสูบล้างและท่อน้ำนั้น สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอฯ ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ทำสัญญา ลงวันที่ 28 พฤษภาคม ร.ศ. 129 เหมาบริษัทเฮวาทเอคทิน ตั้งตั้งน้ำ สูบน้ำ วางท่อน้ำเป็นเงิน 43,024 บาท กำหนดให้แล้วภายใน 1 ปี 2 เดือน นับตั้งแต่วันที่ได้ลงมือทำสัญญากันนั้น และได้ทราบเกล้าว่าบริษัทได้รับเงินงวดตนไปแล้ว และลงมือก่อสร้างตั้งตั้งและสูบน้ำในสองสามวันนี้

9. การเหล่านี้ นอกจากท้องพระโรงและพระฉนวนแล้ว เป็นของที่ได้ทำสัญญาตกลงกันแล้ว และบริษัทต่าง ๆ จะได้ลงมือซื้อสิ่งและลงทุนรอนไปแล้ว เห็นด้วยเกล้าฯ จำเป็นต้องทำให้แล้วได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จะไดงดการก่อสร้างท้องพระโรงและพระฉนวน 2 รายการ นี้ไว้ จะกันเงินไว้ได้ไม่ต้องจ่ายราว 236,276 บาท

สรุปรายการก่อสร้างพระที่นั่งและของต่าง ๆ ที่บ้านปืนเมืองเพชรบุรี ปรากฏในบัญชีต่อไปนี้

	งบประมาณพระราชทาน พระบรมราชานุญาต	เงินใช้มาแล้วถึงวันนี้ 30 พ.ย. ร.ศ. 129	คงเหลือ
1. เงินเดือนและค่าใช้สอย	58,314	32,123 ⁶⁶ — 00	26,190 ³⁴ — 00
2. พระที่นั่งหลังใหญ่	42,800	103,365 ⁷⁰ — 00	324,634 ³⁰ — 00
3. ท้องพระโรง	22,500	28,440 ¹³ — 00	196,559 ⁸⁷ — 00
4. พระฉนวน	5,000		5,000
5. เครื่องแต่งพระที่นั่ง	300,000	100,000	20,000
6. ตั้งเครื่องแสงไฟฟ้า	242,830	60,707 ⁵⁰ — 00	182,122 ⁵⁰ — 00
7. ตั้งตั้งตั้งสูบล้างวางท่อ	43,014	10,756	32,258
รวม	1,347,158	335,392.99	1,011,765.01

รายละเอียดการก่อสร้างมีบัญชีแสดงไว้อย่างเรียบร้อย และมีรายละเอียดทุกชั้นทุกตอน เช่น บัญชีค่าใช้สอย จากวันที่ 22 กันยายน ร.ศ. 128-30 พฤศจิกายน ร.ศ. 129

ค่าอิฐ	16,720	บาท
ค่าปูนซีเมนต์	15,000	บาท
ค่าปูนขาว	4,060	บาท
ค่าทราย	490	บาท
ค่าเหล็กกลม	7,200	บาท
ค่าลวด	280	บาท
ฯลฯ		
ค่ากระเบื้องมุงหลังคา	3,888	บาท
	256	บาท

ในการก่อสร้างแบ่งการควบคุมเป็น 2 หน้าที่ คือ

กรมพระนครสวรรค์วรพินิจ ทำหน้าที่เกี่ยวกับแบบของพระที่นั่งติดตั้งเครื่องไฟฟ้าและเครื่องสูบน้ำใช้ในพระที่นั่ง

กรมพระยาดำรงราชานุภาพ รับผิดชอบที่จัดการก่อสร้างพระที่นั่งบริเวณ ตามแบบแปลนที่พระราชทาน มีพระยาศรีสหเทพเป็นผู้ช่วยทางกรุงเทพฯ พระยาสุนทรฤทัย เป็นผู้ช่วยทางเมืองเพชรบุรี

มีกองช่างในการก่อสร้าง ซึ่งมีมิสเตอร์ Karl Dohring ชาวเยอรมัน เป็นสถาปนิก มีดอกเตอร์ไบเยอร์ เป็นวิศวกรชาวเยอรมัน ซึ่งยืมตัวมาจากกระทรวงโยธาธิการ และมีฝรั่งช่างเขียนแบบผู้ช่วยอีก 3 คน คือ

มิสเตอร์ตันเซอร์

มิสเตอร์ซุสแมน

มิสเตอร์โปเซ

ฝรั่งช่างเขียนทั้ง 3 คน ช่วยทำการกับมิสเตอร์คอรังตลอดมา จึงถึงเดือนมิถุนายน มิสเตอร์ตันเซอร์ได้เดินทางกลับยุโรป จึงขาดช่างเขียนแบบมิสเตอร์คอรังจึงได้ขอเรียกช่างเขียนแบบจากยุโรปมาเพิ่มเติมอีก 1 คน ต้องเสียค่าจ้างเดือนละ 500 บาท ค่าเช่าบ้านเดือนละ 50 บาท ค่าเดินทางจากยุโรปมาไทยและกลับเที่ยวละ 80 ปอนด์ มีเสมียนพนักงานอีก 8 คน รวมเป็น 13 คน กองช่างนี้อยู่ในความดูแลของกรมพระนครสวรรค์วรพินิจ และกรมพระยาดำรงฯ ร่วมกัน ค่าใช้จ่ายในกองช่างนี้ เป็นระยะปีครึ่ง ตั้งแต่ ร.ศ. 128 ต้องใช้จ่ายประมาณ 58,314

จากที่กล่าวมานี้ คงจะเห็นได้ชัดแล้วว่าใครเป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง ใครรับเหมา ใครเขียนแบบ และใครเป็นวิศวกร ใครเป็นสถาปนิก สหรัฐสถาปนิก Karl Dohring นั้นเป็นชนชาติ

เยอรมัน เดิมได้เป็นเช็ทซ์อินยีเนียร์อยู่ในกรมรถไฟสายเหนือ เมื่อกรมรถไฟสายเหนือ เมื่อกรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงเป็นเสนาบดีมหาดไทย จึงขออนุญาตเลือกนายจีน ซึ่งเป็นคนไทยที่สามารถทางด้านนี้ แต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเห็นว่า ควรจะทำงานอยู่กับกรมรถไฟ แล้วให้ทางมหาดไทยหาคนใหม่จะเป็นฝรั่งเศสก็ได้ กรมพระยาดำรง จึงได้ไปติดต่อกับมิสเตอร์โฮมันวันเตอร์ไฮเด เจ้ากรมคลอง มร.โฮมัน ก็ได้ทูลและให้จ้าง มร.คอรัง ซึ่งเป็นเช็ทซ์อินยีเนียร์อยู่ในกรมรถไฟสร้างทางรถไฟสายเหนือ ซึ่งกำลังจะหยุดแล้ว และรู้ภาษาไทยด้วยจึงได้ติดต่อกับว่าจ้างทดลอง 1 ปีก่อน โดยจะให้เงินเดือน ๆ ละ 575 บาท เท่ากับที่ได้รับจากกรมรถไฟ

แต่ มร.คอรัง ยังไม่ทันได้ทำงานให้กระทรวงมหาดไทย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ จึงมีพระราชหัตถเลขาถึงกรมหลวงนครศรี (ที่ 27/059 ลงวันที่ 15 ตุลาคม ร.ศ. 128) ขอตัว มร.คอรัง ดั่งใจความตอนหนึ่งว่า

“...ในการที่จะสร้างเรือนที่เพชรบุรี ฉันได้เลือกมิสเตอร์คอรัง ช่างในกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ที่จะทำตัวอย่างดูการทั่วไป ในการที่จะให้แล้วเร็วต้องมีนายช่างอินเดียนช่วย จึงเลือกคอกเตอร์ไบเยอร์ ซึ่งอยู่ในจำนวนอินยีเนียร์รถไฟสายตะวันตกจึงอยากจะขอยืมมาเฉพาะทำการ..”

มร.คอรัง จึงได้มาทำงานการก่อสร้างที่วังบ้านปืน เมื่อทำงานได้ 1 ปี ก็ได้ต่อสัญญาอีก 3 ปี ได้เงินเดือนเพิ่มเป็น 800 บาท ในปีที่ 3 เป็น 900 บาท และได้อัตราค่าเช่าบ้านตามสัญญาเดิม ต่อมา มร.คอรัง ก็ได้ป่วยเป็นโรคเส้นประสาท ดั่งหนังสือกราบบังคมทูลต่อกรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสนาบดีกระทรวงมหาดไทยที่ 47/5771 ลงวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2456 ตอนหนึ่งว่า

“...ด้วยในการก่อสร้างพระราชวังบ้านปืนเมืองเพชรบุรี พระบาทสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง มีพระราชดำรัสให้ช่วยมิสเตอร์คอรัง ช่างอาคิเต็กจากเยอรมันจากกรมรถไฟ มารับราชการในกรมพระคลังข้างที่ ทำการก่อสร้างพระราชวังนั้น และโปรดให้ข้าพระพุทธเจ้าทำสัญญาลงวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2452 ว่าจ้างมิสเตอร์คอรังไว้รับราชการ 1 ปี ทดลองปีที่ 1 ครั้งต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำสัญญาวันที่ 10 เมษายน 2475 จ้างมิสเตอร์คอรังจึงรับราชการต่ออีก 3 ปี จนถึง เมษายน พ.ศ. 2456 เป็นสิ้นสัญญา แต่การก่อสร้างพระราชวังบ้านปืนยังหาแล้วไม่ มิสเตอร์คอรังรับราชการอยู่ต่อมาตามข้อความในสัญญาเดิม หาได้ทำสัญญาขยายใหม่ไม่จนทุกวันนี้ บัดนี้ มิสเตอร์คอรังป่วยเป็นโรคเส้นประสาทพิการ แพทย์หลวงคือ ดร.เชเฟอร์ (Schoefer) ดร.มานิด (E. Manaud) ดร.แบกส์ (J.C. Baggs) ทั้ง 3 ได้ตรวจอาการแล้วทำรายงานเสนอว่าป่วยมาก ถึงอาจเสียชีวิตได้ และได้แนะนำให้กลับไปรักษาตัวในยุโรป

การที่ มร.คอรัง ได้เสียชีวิตในทันทีเช่นนี้ เป็นที่น่าสงสารมาก และประกอบกับเป็นคนซัดสน จึงโปรดเกล้าพระราชทานเงินเป็นบำเหน็จปีละหนึ่งเดือนครั้งแก่ภรรยาเป็นเวลา 4 ปี ได้รับพระราชทานเป็นเงิน 5,400 บาท

3. บริเวณที่ก่อสร้าง โปรดเกล้าให้สร้างพระราชวังบ้านปืน พื้นที่เป็นรูป 4 เหลี่ยม อันเป็นที่ดินที่โปรดเกล้าให้ซื้อจากราษฎร ในเขตบ้านปืนสองครั้ง เป็นเงิน 22,394.49 บาท กับบริเวณที่เป็นที่เดิมของวัดสองวัด คือ วัดสิงห์ (อยู่ทางด้านใต้พระราชวัง) ได้ทำผาติกรรมด้วยเงิน 20 ชั่ง หรือ 1,600 บาท กับที่ดินบริเวณวัดร้าง คือ วัดชีปะขาว (อยู่ในเขตพระราชวังด้านเหนือ) ตัวพระตำหนัก เป็นแบบโมเดิร์นแบบยุโรป แบบเดียวกับพระราชวังหนึ่งของพระเจ้าไกเซอร์ที่ประเทศเยอรมัน โดยทำเป็นแบบ 2 ชั้น มียอดสองยอดคือ ยอดพระตำหนักและยอดมุข ตัวพระตำหนักหันหน้าไปทางทิศใต้ ขนาดกลางยาวจากเหนือจดด้านใต้ 1 เส้น 10 วา จากตะวันออกจดตะวันตก 1 เส้น 15 วา ในบริเวณเขตพระราชวังมีประตูเข้าออก ทางทิศใต้ (ออกถนนสะพานอุรุพงษ์) 1 ประตู ที่ตะวันตกเฉียงใต้ 1 ประตู ทิศตะวันตก (ออกถนนราชดำเนิน) ทิศเหนือ (ออกถนนดำรงษ์เขาดำเนินเกษม) 1 ประตู ตัวพระตำหนักห่างจากแม่น้ำด้านตะวันออก ราว 50 ม. เมื่อสร้างเสร็จแล้วสวยงามมาก หลังคาเป็นสีน้ำตาลอยู่ท่ามกลางดงตาล (ปัจจุบันไม่มีต้นตาลแล้ว) หลังคาเป็นกระเบื้องที่สั่งมาจากเมืองจีน

การก่อสร้างพระราชวังบ้านปืน ในรัชสมัยพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การก่อสร้างตัวพระตำหนักยังคงสร้างไปไม่ได้มาก พระองค์ก็เสด็จสวรรคตเมื่อเดือนตุลาคม 2453 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จครองราชย์และก็ได้โปรดให้ดำเนินการก่อสร้างต่อจนสำเร็จ เมื่อ พ.ศ. 2459 (รวมเวลาการก่อสร้างประมาณ 8 ปี) ได้พระราชทานนามว่า "ศรเพชรปราสาท" มีสำเนาพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 7 พฤษภาคม 2461 มีพระบรมราชโองการตรัสเหนือเกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้เปลี่ยนนามพระราชวังบ้านปืน ชานานามพระราชทานใหม่ว่า พระรามราชนิเวศน์ และพระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตอนหนึ่งว่า "ในปีพุทธศักราช ซึ่งต่อมาฉันได้ตั้งนามว่า "ศรเพชรปราสาท"

สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นระยะเวลาการก่อสร้างพระราชวังบ้านปืนก็ตาม พระองค์ได้ทรงสร้างพระตำหนักเครื่องไม้เป็นที่ประทับชั่วคราว ได้เสด็จมาประทับใจเขตพระราชวังปืนใน ร.ศ. 129 (พ.ศ. 2453) ในระหว่างวันที่ 8 กรกฎาคม - 14 กรกฎาคม ได้ประกอบพระราชกิจสำคัญเป็นพระบรมราชานุสรณ์ ณ พระราชวังบ้านปืน คือ

1. พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม ร.ศ. 129 คือ
 - มงกุฎสยามรัช 4 ภัทราภรณ์ แก่พระพิไชยชลสิทธิ์ (พรม)
 - มงกุฎสยามรัช 5 วิจิตรภรณ์ แก่หลวงมณีมัยเขต (ศรี)
2. การบวชนาคหลวงที่เพชรบุรี

พระราชทานโปรดเกล้าทำวัณนาค นายประทีปกับนายบันเทิง บุตรพระยาสุรินทรฤไชย ที่ท้องพระตรงพลับพลาที่ประทับบ้านปืนเมืองเพชรบุรี เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม ร.ศ. 129 โดย

โปรดให้หลวงวรรณवादวิจิตรได้ทำขวัญ ตามบทแต่งของกรมพระปรมาธิบดีชินโรส (13 กรกฎาคม) เวลา 4 โมง โปรดให้เดินขบวนแห่จากพลับพลาที่ประทับบ้านปืน ไปอุปสมบท ณ วัดมหาสมณาราม (วัดเขาวัง)

3. การก่อพระฤกษ์ พระตำหนักบ้านปืน เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม ร.ศ. 129 เวลาบ่าย ประกอบพิธีสงฆ์ มีพระพิศาลสมณกิจเป็นพระประธานสงฆ์ และวันที่ 19 สิงหาคม เวลา 9 นาฬิกา 11 นาที กับ 7 วินาที หลวงโลกที่ปล้นฆ้องไชย พราหมณ์เป่าสังข์กรมแสงในแกว่งบัณเฑาะว์ เจ้าพนักงานประโคมสังข์พิณพาทย์ พระสงฆ์สวดชัยมงคลคาถา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขึ้นทาง หลังพลับพลาประทับ ณ ที่จะวางศิลาฤกษ์ มั่นพระพักตร์สูงมงคลทิศอาคเนย์ ทรงเทปูนสอทรงวางศิลาพระฤกษ์และทรงวางอิฐทอง อิฐนาค อิฐเงิน บนหลังศิลา แล้วทรงหลั่งน้ำมหาสังข์ แลทรงเจิมศิลาพระฤกษ์ แล้วทรงเสด็จปลุกต้นไม้และพระราชทานเหรียญราชูเงินแก่กำนันผลข้าหลวงเดิม

พระราชพิธีพูนศาสนาอย่างน้อยที่เมืองเพชรบุรี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตั้งพระราชพิธีพูนศาสนาอย่างน้อย ในที่ประทับแรมที่บ้านปืนเมืองเพชรบุรี ตั้งวันที่ 2-330 สิงหาคม ร.ศ. 129 รวม 8 วัน

4. เจ้าพนักงานจัดพลับพลาอย่างน้อยสำหรับประทับทอดพระเนตรงานเป็นโรงพระราชพิธีมีราชวัตรผูกฉัตรกระดาดแลต้นกล้วยต้นอ้อย 4 ด้าน วงสายสิญจน์สูตรโดยรอบ ตั้งเกยกลางแจ้งด้านตะวันออกต่อกับพลับพลาม้าทองประดิษฐานพระคันธารราชฎ์เงินองค์เล็กและพระบัวเข็มองใหญ่ที่พระครูวัฒน์เดชาคมถวาย ตั้งเครื่องนมัสการกระบะถมแลพระแท่นทรงกรอบ ที่เกยมีรูปเขียนตามกำลังวันและดอกไม้สีประจำวัน มีเทียนใหญ่ 2 เล่ม เทียนพานมหาดเล็ก 2 เล่ม เริ่มตั้งพระราชพิธีตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม รัตนโกสินทรศก 129 เป็นต้นไปทุกวัน พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์วันละ 5 รูป พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ ทรงพระสุหร่ายแลทรงเจิมพระคันธารราชฎ์และพระบัวเข็มแล้ว พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์ ไหรบูชา เทวดา จบแล้วมีหมากพลูธูปเทียนใบชาและปัจจัยมูลบูชา รูปละหนึ่งถวายพระสงฆ์เหมือนกันทุกวัน

วันที่ 23 สิงหาคม พระพิศาลสมณกิจนำ วันที่ 24 พระครูสุวรรณมนีนำ วันที่ 25 พระครูญาณเพชรรัตนนำ วันที่ 26 พระครูวิสุทธิเมธาจารย์นำ วันที่ 27 พระญาณวิสุทธินำ วันที่ 28 ฝนตกมาก พระสงฆ์ที่สวดพระราชพิธีในวันนี้ ได้รับพระราชทานรางวัลปัจจัยมูลคารูปละ 2 บาท วันที่ 29 พระพิศาลสมณกิจนำ วันที่ 30 พระครูสุวรรณมนีนารวมพระราชพิธี 8 วัน

5. การพระราชกุศลตรงกับวันสิ้นพระชนม์ พระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอรุพงษ์รัชสมโภชสิ้นพระชนม์บรรจบครบรอบ 1 ปี ในวันที่ 9 กันยายน ร.ศ. 129 ให้เจ้าพนักงานจัดการบำเพ็ญพระราชกุศล ตั้งพระอธิมามีม้าทองตั้งประกอบ ตั้งเครื่องพระอิสริยยศ และพานพุ่มเชิงเทียน

ในวันที่ 8 กันยายน ร.ศ. 129 เวลาบ่าย 5 โมงเศษ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ไปรยทาน ใช้พาน แทนรองผลมะนาว ตั้งบนต้นกล้วยพฤกษ์ ชำราชาการแต่งตัวสวมเสื้อครุย ลำพอก 2 เกย ๆ ละ 40 บาท เสร็จแล้วทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ พระสงฆ์ สวดพระพุทธมนต์ 23 รูป โปรดให้นิมนต์ พระสงฆ์ฐานานุกรม อันดับทีสวดพระราชพิธีพืชมงคล ทั้งหมดมาสวด พระพิศาลสมณกิจเป็น ประธาน พระสงฆ์สวดศิริมานามานนทสูตร และสัตตปรกณากิธรมสังเขปมจบแล้วทรงทอดผ้าไตรสดับปกรณ์ แลพระราชทานผ้าไตรให้บรมวงศานุวงศ์ทรงทอดทุก ๆ พระองค์ พระสงฆ์ สดับปกรณ์แล้ว ทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการทรงพระธรรมพระครูญาณพิมพ์ล วัดศาลาเชื่อนถวาย พระธรรมเทศนาอรรถกถาสุตตปิฎกจบแล้ว พระทีสวดมนต์รับสัพพีที่ทรงทอดผ้าไตรแลทรงประเคน เครื่องไทยธรรมแล้ว พระสงฆ์ไปรับผ้าข้างในเสร็จแล้ว ถวายอดิเรก ถวายพระพรลา ทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ ให้เล่นการมหรสพ หนังสือ 1 หนังสือตลก 1 ละครหาตรีโรง 1 แลพระราชทานเทียน ขนวนให้จุดดอกไม้เพลิง มีดอกไม้พุ่ม เป็นต้น ครอบทุกอย่างตลอดจนพะเนียงพลุ แล้วเสร็จที่ พลับพลาท้องพระโรงประทับโต๊ะเสวย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เลี้ยงพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าทูล ละองธุลีพระบาท แล้วทอดพระเนตรละครตลกเสด็จขึ้นเวลา 2 ยาม

วันที่ 9 กันยายน เวลาเช้า 4 โมงเย็น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกยา เธอ เจ้าฟ้ากรมขุนพิษณุโลกประชานารถ เสด็จมาทรงประเคนอาหารบิณฑบาตแก่พระสงฆ์ที่สวด พระพุทธมนต์วันก่อน พระสงฆ์รับพระราชทานฉันแล้วมีพระธรรมเทศนาเป็นส่วนข้างใน 2 กัณฑ์ พระปลัดฉิมเจ้าอธิการวัดป้อมกัณฑ์ 1 เจ้าอธิการทุ่มวัดน้อยกัณฑ์ 1 แล้วมีสดับปกรณ์ 100 รูป

เวลาบ่าย 5 โมงเย็น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งทานผลกล้วยพฤกษ์อย่างวันก่อนโปรดให้เติมเงินตั้งทานเป็นต้นละซั้งหนึ่งแลโปรดเกล้าฯ ให้ นิมนต์พระสงฆ์ขึ้นไปสดับปกรณ์บนพลับพลา โปรดเกล้าฯ ให้มีประโคมพระสงฆ์ขึ้นสดับปกรณ์ ด้วย พระสงฆ์สวดมาติกาปาฐะสดับปกรณ์ผ้ากราบ มีฉลากพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้า ที่มา เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาททุกพระองค์จัดทูลเกล้าฯ ถวายพระสงฆ์สดับปกรณ์แล้วถวายอนุโมทนา ถวายอดิเรก ถวายพระพรลาแล้วโปรดให้นิมนต์พระสงฆ์ถวายเทศนาทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ ทรงธรรมพระครูญาณเพชรรัตน์ วัดยางถวายธรรมเทศนาทรงจุดเทียนเครื่องนมัสการ ทรงธรรม พระครูญาณเพชรรัตน์ วัดยางถวายธรรมเทศนามิถลักขณสูตรจบแล้วทรงทอดผ้าไตรแลสบง พระ รับสัพพี พระสงฆ์สดับปกรณ์และทรงประเคนเครื่องกัณฑ์แล้ว พระสงฆ์ไปรับผ้าข้างในเสร็จแล้ว พระพิศาลสมณกิจนำถวายอดิเรกถวายพระพรลา โปรดเกล้าฯ ให้เล่นการมหรสพแลจุดดอกไม้เพลิง อย่างวันก่อน แล้วเสด็จประทับพลับพลาท้องพระโรง ประทับโต๊ะเสวยโปรดให้มีการเลี้ยงแล ทอดพระเนตรละครตลก เสด็จขึ้นเวลา 2 ยามเศษ

อนึ่ง เมื่อก่อนงานพระเมรุพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอุรุพงษ์รัชสมโภช ข้าราชการกรมมหาดเล็กได้ออกเงินรวมกันเป็นเงิน 5,000 บาทเศษ ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอย่างใดอย่างหนึ่ง พระราชทานพระเจ้าลูกยาเธอ พระองค์เจ้าอุรุพงษ์รัชสมโภชคราวหนึ่ง เมื่อก่อนงานพระราชกุศลที่เมืองเพชรบุรีนี้ ข้าราชการในโรงเรียนมหาดเล็กและที่ออกจากโรงเรียนมหาดเล็กไปรับราชการที่อื่นได้ออกเงินรวม 2,000 บาท เศษ ทูลเกล้าฯ ถวายแลข้าราชการที่ตามเสด็จพระราชดำเนินประพาสอยู่ในเวลานี้ ที่ไม่ได้จับฉลากถวายได้ออกเงินทูลเกล้าฯ ถวายรวม 800 บาทเศษ รวมเงิน 3 รายนี้เป็นเงิน 8,000 บาทเศษ มีพระราชประสงค์ที่จะให้เงินรายนี้เป็นประโยชน์ถาวร จึงพระราชดำริถึงการพัฒนารูปแบบที่สำเร็จด้วยความเพียรในเมืองเพชรบุรี นี้มีการจักสาน เป็นต้น ได้มีมาช้านานแต่ขาดความบำรุงจึงไม่ใคร่จะมาก

ทรงพระราชดำริจะให้มิผู้แนะนำให้ราษฎรทำการที่เคยทำมาแล้วให้ดียิ่งขึ้น และให้ทำการที่ยังไม่เคยทำอันเป็นการที่อาจทำได้ให้แพร่หลายถึงปีจะโปรดให้มีรางวัล

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งเงินรายนี้ไว้เป็นทุนเก็บผลประโยชน์มาใช้เป็นรางวัลเพื่อบำรุงการงานเหล่านี้ให้เจริญยิ่งขึ้น แลเป็นพระเกียรติยศแก่พระเจ้าลูกยาเธอพระองค์เจ้าอุรุพงษ์รัชสมโภชด้วย นับว่าเป็นการส่งเสริมศิลปะอาชีพแก่ชาวเพชรบุรี

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468) ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินการสร้างพระราชวังรามราชนิเวศน์จนแล้วเสร็จ และมีพระราชพิธีขึ้นพระตำหนักใหม่ ในวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2461 ขณะทรงแปรพระราชฐานประทับ ณ ค่ายหลวงหาดเจ้าสำราญ เสด็จไปทำพระราชพิธีเฉลิมฉลองพระราชนิเวศน์ที่เมืองเพชรบุรี 1 วัน ในรัชสมัยของพระองค์ได้เสด็จไปประทับ ณ พระรามราชนิเวศน์ถึง 9 ครั้ง ตามที่เจ้ามื่นดรณรงค์ (แจ่ม สุนทรเวช) ได้กล่าวไว้ว่า

ครั้งแรก พ.ศ. 2457 เสด็จพระราชดำเนินเพราะมีพระราชประสงค์จะให้เสื่อปากองเสนาหลวงฝึกหัดการเดินทางไกลในการเสด็จออกไปซ้อมรบอย่างเคย โดยโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งจุดเดินทางไกลที่พระราชวังบ้านปืนนี้ ตั้งแต่วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2457 ในวันรุ่งขึ้นเสด็จพระราชดำเนินประพาสในตัวเมืองเพชรบุรี และทอดพระเนตรกรีกาของกองทหารราบที่ 14 วันต่อมาจากนั้นจึงเป็นกำหนดการเสด็จฯ ทางไกล นำหน้ากองเสื่อป่าเสนาหลวงรักษาพระองค์กองลูกเสื่อหลวงโรงเรียนมหาดเล็กหลวงตรงไปตำบลเขาย้อย อ้อมไปทางด้านทิศตะวันตกเป็นต้นลำธาร ซึ่งเป็นป่าสูงมีสัตว์ไวร้าย เช่น เสือ แล้วจึงเดินทางวกกลับไปอำเภอบึงและค่ายหลวงบ้านโป่ง

ครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2459 เสด็จพระราชดำเนินทางรถไฟ ไปจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในคราวเสด็จพระราชดำเนินกลับ ระหว่างวันที่ 6-10 พฤษภาคม ได้แวะประทับที่พระราชวังบ้านปืน

ครั้งที่ 3-4 ปี พ.ศ. 2460 เมื่อคราวเสด็จฯ ปักชำได้เพื่อทรงสำรวจคอคอดกระเมื่อถึงจังหวัด เพชรบุรีได้ประทับแรมที่พระที่นั่งศรเพชรที่สร้างเรียบร้อยแล้วทั้งขาไปและกลับ

ครั้งที่ 5 เมื่อประจวบพระโรครุมมาดิษฐ์ นายแพทย์ประจำพระองค์ได้กราบบังคมทูลแนะนำ ให้เสด็จประทับพักผ่อนชายทะเล ทรงพอพระราชหฤทัยเสด็จพระราชดำเนิน ตำบลบางทะเล จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งกระทรวงทหารเรือกราบบังคมทูลแนะนำและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง พระตำหนักมุงจากจนแล้วเสร็จในวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2461 มีงานพระราชพิธีขึ้นพระตำหนัก หลังจากนั้นจึงเสด็จประทับแรม ณ พระที่นั่งศรเพชรปราสาทอยู่ 6 วัน จึงเสด็จกลับไปประทับแรม ที่ตำบลบางทะเลอีกวาระหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 2 พฤษภาคม 2461 และได้พระราชทานชื่อชายหาด ณ ที่นี้ว่า "หาดเจ้าสำราญ" ในระหว่างนี้ได้พระราชทานนามพระราชวังบ้านปืนใหม่ว่า "พระรามราชนิเวศน์" เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2461

ครั้งที่ 6 เสด็จประทับแรมที่พระรามราชนิเวศน์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากทรงพักผ่อนพระ อิริยาบถอยู่ที่หาดเจ้าสำราญ ถึง 73 วัน โดยประทับอยู่อีก 6 วัน

ครั้งที่ 7 เมื่อวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2462 ได้เสด็จประทับแรมที่พระรามราชนิเวศน์ 1 คืน ก่อนเสด็จไปประทับ ณ หาดเจ้าสำราญ

ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 29 เมษายน พ.ศ. 2462 เสด็จประทับแรมเมื่อเสด็จพระราชดำเนินกลับ จากหาดเจ้าสำราญ 1 คืน ก่อนเสด็จกลับกรุงเทพฯ

ครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2465 ได้เสด็จพระราชดำเนินเป็นครั้งสุดท้าย เสด็จ พระกระยาหารกลางวันที่พระรามราชนิเวศน์ พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าอินทรศักดิศจี พระวร ราชชายา ก่อนที่จะเสด็จฯ ไปทรงพักผ่อนที่หาดเจ้าสำราญ

และทรงใช้พระราชวังพระรามราชนิเวศน์ พระราชทานเลี้ยงอัครราชทูตฝรั่งเศส และ อเมริกา ซึ่งขอเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายบังคมลา ซึ่ง ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ บันทึกลงไว้ว่า

วันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2461 ท่าน Monsieur Pierre Lefive-Pontalis อัครราชทูตฝรั่งเศส เข้าเฝ้า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินมายังพระรามราชนิเวศน์โดยรถยนต์ พระที่นั่ง, พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์สายสะพายมงกุฎสยามมหาสุวภรณ์ และพระบรม รูป แล้วพระราชทานเลี้ยงมีสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทววงศ์วโรปการ, เสนาบดี กระทรวงการต่างประเทศ และพระยามิตรธรรมพิทักษ์ (ม.ล. ตุ่ม กุญชร) จากกระทรวงการ ต่างประเทศ, พระยามนตรีสุริยวงศ์, สมุหนเทศาภิบาล, และ พ.ต.อ. พระยามนตรีวงศ์ประกอบรณ การ จากราชบุรี นอกจากนั้นก็ยังมีข้าราชการทหารและพลเรือนของจังหวัดเพชรบุรี ข้าราชการชั้น

ผู้ใหญ่ในพระราชสำนัก และราชองครักษ์ เสร็จการเลี้ยงพระราชทานแล้ว จังหวัดจัดพวกลาวโซ่ง แอ้วลาวถวาย

ฝ่ายอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา คือ Mr. George Pratt Ingerlowl นั้นเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทและรับพระราชทานเลี้ยง ในวันที่ 13 มิถุนายน ท่านอัครราชทูตมีภรรยาและบุตรมาด้วย ให้หม่อมเจ้าพิจิตราจิราภา, อาจารย์ใหญ่โรงเรียนราชินี, เสด็จมากับสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ, เรียกอย่างภาษาสามัญว่า "พ่อควงลูกสาวที่พูดภาษาฝรั่งเศสได้" ท่านเจ้าคุณ 3 ท่าน คือ พระยาบุรุษรัตนราชพัสดุ, ราชเลขาธิการในพระองค์, พระยาศรีภักดี (ม.ล. วรนาถ ภูวนธร) อธิบดีกรมพระตำราจวัง, และพลตรีพระยาสุรวงศ์วิวัฒน์ (เตี้ยม บุนนาค) ผู้ช่วยสมุหราชองครักษ์, ต่างก็มีคุณหญิงมาด้วย ผู้ที่ได้รับเชิญเป็นพิเศษคือ Dr. Eldon R. James ชาวอเมริกัน, ที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศ นอกจากนั้นก็เหมือน ๆ กับครั้งก่อน คือ มีหม่อมเจ้า 2 ได้แก่ หม่อมเจ้าปิยบุตร, ผู้ช่วยอธิบดีกรมมหาดเล็ก, และหม่อมเจ้าชัชวลิต เจ้าพระยา 2 คือ เจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดี และเจ้าพระยาอภัยราชามาหาญดิธรรมธ พระยาที่ไม่มีคุณหญิง, หรือมีแต่ไม่ได้มาด้วย, 12 ท่าน ฯลฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมรูปและแจกันลายคราม มีตี๋มพระราชทานพร และอำนวยการตามธรรมเนียมและท่านอัครราชทูตก็ชวนตี๋มถวายพระพร

ในปี พ.ศ. 2458 ได้ทรงพระราชดำริยกพระราชวังบ้านปืนเพชรบุรีพระราชทานเป็นที่ว่าการเมือง ได้มีการสรุปรายงานค่าใช้จ่ายเป็นค่าก่อสร้างคือ

ค่าก่อสร้างพระตำหนัก 559,677.09 บาท

ค่าเครื่องแต่งเครื่องประดับ 729,829.29 บาท

รวม 1,289,506.38 บาท

ค่าที่ดิน 22,394.49 บาท

รวม 1,311,900.87 บาท

เพื่อเป็นข้อมูลเงินค่าใช้จ่ายที่หอวิชาพิพัฒน์ จากรายงานของเสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ กราบบังคมทูลเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2458 ว่า "ด้วยเมื่อวันที่ 23 เมษายน เจ้าพระยาธรรมาธิกรณาธิบดีได้ดำเนินพระกระแสพระบรมราชโองการมายังข้าพระพุทธเจ้า ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกพระราชวังบ้านปืนเมืองเพชรบุรีพระราชทานเป็นที่ว่าการของเมือง แต่พระราชวังนี้พระคลังข้างที่ได้ลงทุนรอนก่อสร้างและซื้อหาไปเป็นอันมาก ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพระพุทธเจ้าพิจารณาถึงกรณีที่รัฐบาลควรคิดหาเงินใช้พระคลังข้างที่รวมทั้งค่าก่อสร้างพระตำหนักค่าตบแต่งและค่าที่ดินเป็นเงิน 1,333,900 บาท 77 สตางค์ ข้าพระพุทธเจ้าได้รับใส่เกล้าฯ พิจารณาการและสอบสวนจำนวนเงินที่รัฐบาลมีจ่ายอยู่ ณ บัดนี้เห็นด้วยเกล้าฯ

ว่า ถึงแม้รัฐบาลจะถือว่ารับซื้อพระราชวังนี้ไว้เป็นที่ว่าการเมืองเป็นส่วนพิเศษไม่ต้องเทียบเคียงราคากับที่ว่าการเมืองอื่น ๆ หรือมณฑลอื่น ซึ่งโดยปกติรัฐบาลย่อมจ่ายน้อยกว่านี้หลายเท่าก็ติดการที่จะจ่ายเงินรายนี้คืนส่งพระคลังข้างที่นั้น ยังเป็นการผิดเคืองอยู่เป็นอันมาก เพราะเหตุว่าเงินในงบประมาณนั้นก็ตั้งตัว ถึงแม้จะผ่อนจ่ายแต่ละปีละเล็กน้อยจะโอนเงินรายได้มาก็ไม่สะดวกด้วยในเวลานี้บ้านคาเงินในงบประมาณได้จำกัดตรงต่อความต้องการเสียทุกประเภทแล้ว ส่วนราชการฉุกเฉินย่อมเกิดขึ้นได้ไม่ว่าเวลาใด ดังเช่นการบำรุงสินค้าก็มีเรื่องที่ต้องอุดหนุนการปลูกฝ้าย โดยที่ต้องรับซื้อฝ้ายจากประชาชนได้เป็นต้น เพราะฉะนั้นเงินที่ตั้งไว้ในงบประมาณประเภทเมื่อเหลือเมื่อขาดก็นับว่าได้โอนไปในการฉุกเฉินเสียแล้ว ไม่มีเงินที่เหลือเลย เพราะเหตุฉะนั้นเงินแผนกนี้ก็เช่นกันไม่มีที่หวังที่จะนำมาจ่ายใช้ค่าพระราชวังบ้านปืนได้ และจากหนังสือกราบบังคมทูลของเสนาบดีกระทรวงมหาดมณฑล ที่ 2605/31 ลงวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2458 กราบบังคมทูลว่า “ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกพระราชวังบ้านปืนเป็นที่ว่าการเมืองเพชรบุรีต่อไป กระทรวงมหาดไทยขอให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติหาเงินเพิ่มจ่ายเป็นค่าก่อสร้างและซ่อมแซมให้แล้วเสร็จ คือเงินค่าก่อสร้างที่ได้ทำสัญญาไว้แล้วแต่เดิม สำหรับการ 4 อย่าง เป็นราคา เหมายเงินทั้งสิ้น 150,577 บาท 50 สตางค์ ได้จ่ายเงินทางกรมพระคลังข้างที่ไปแล้ว 115,528 บาท 25 สตางค์ ยังคงค้างจ่ายอีก 35,049 บาท 25 สตางค์ ขอให้กระทรวงพระคลังหาเงินจ่ายให้ตอนหนึ่ง อีกตอนหนึ่งเป็นเงินค่าซ่อมแซมสิ่งที่ยังชำรุด แลค่าก่อสร้างทาสี ทาปูน จนกว่าจะแล้วเสร็จใช้เป็นที่ว่าการเมืองได้เป็นเงิน 43,030 บาท รวม 2 ราย เป็นเงิน 78,079 บาท 25 สตางค์ เพราะฉะนั้น ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตโอนเงินเพื่อขาดในงบพิเศษกระทรวงพระคลังเป็นเงิน 78,079 บาท 25 สตางค์ ไปเพิ่มจ่ายในกระทรวงมหาดไทย สำหรับการก่อสร้างพระราชวังบ้านปืนให้แล้วเสร็จใช้เป็นที่ว่าการเมืองได้ตามกระแสพระบรมราชโองการ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาต

การดำเนินการในเรื่องยกพระราชวังบ้านปืนเพชรบุรีเป็นที่ว่าการเมืองเพชรบุรีดำเนินไปได้เพียงใดยังไม่ปรากฏชัดเพราะมีเอกสารขัดแย้งในเรื่องความเห็นอยู่ ดังสำเนาหนังสือของพระยาราชอังกฤฯส่งออฟฟิศหลวง โดยอ้างรับสั่งของเจ้าคุณบุรีรับสั่งว่า...ดังลายพระหัตถ์ส่งเสนาบดีคลังเริ่มด้วยพระราชปรารภว่าพระที่นั่งบ้านปืนเมืองเพชรบุรีได้สร้างมาแต่รัชกาลที่ 5 และเป็นพระที่นั่งองค์ที่สุดในรัชกาลที่ 5 นั้น พื้นที่พระราชวังก็ใหญ่โต ถ้าจะให้เป็นที่ว่าการเมืองก็ใหญ่โตมาก และจะรักษาให้ดีอยู่เหมือนพระราชวังก็คงจะไม่ได้ ทั้งเป็นที่ ๆ สมควรเป็นพระราชวังและที่ประทับได้ดีด้วย อีกประการหนึ่งเป็นของที่ทรงสร้างมาแล้วแต่ในรัชกาลที่ 5 จึงเป็นพระราชประสงค์ที่จะปฏิสังขรณ์ขึ้นไว้ด้วยอีกส่วนหนึ่ง เพราะฉะนั้นควรมอบให้พระราชสำนักรักษาพระราชวังต่อไป ให้เสนาบดีวังไปหารือกับเสนาบดีคลังในการที่จะขอเงินค่ารักษาพระราชวังต่อไป และยังมีเอกสาร

กรมพระคลังข้างที่ (พระยาประสิทธิ์ศุภการ) ที่ 1/93 ลงวันที่ 21 เมษายน พ.ศ. 2459 ตอนหนึ่งว่า "...กรมพระคลังข้างที่ที่ได้รับจดหมายพระยามหาอำมาตยาธิบดี ว่าที่หม่อมพระราชวังบ้านปืนเมืองเพชรบุรี ซึ่งโปรดเกล้าพระราชทานให้เป็นทีสำหรับใช้ราชการเมืองเพชรบุรีแล้วนั้น ยังมีอาณาเขตที่ตั้งรกร้างว่างเปล่าอยู่อีก สมควรจะขายเสียกว่าจะขายสูงกว่าเมื่อแรกซื้อไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ได้ส่งแผนที่กำหนดเขตที่คงไว้ใช้ในราชการด้วยสีแดง และที่จะขายด้วยสีเหลืองมาด้วย

จากเอกสารดังกล่าวแล้วพอจะเห็นแนวคิดในทางปฏิบัติ เกี่ยวกับพระราชวังรามราชนิเวศน์ในแง่ยกให้เป็นทีว่าการเมือง ให้รักษาเป็นพระราชวังเดิม และเห็นควรให้จำหน่ายที่ดินในขอบเขตพระราชวังเสียบางส่วน ซึ่งถือว่ามีมากมาย ยังหาหลักฐานไม่พบว่าได้ปฏิบัติการในรูปใด ทั้งสมลักษณะเป็นเหตุให้ภายหลังทำให้พระราชวังรามราชนิเวศน์ถูกทอดทิ้งและทรุดโทรมขาดคนดูแลไปในระยะหนึ่ง โดยมีได้ดำเนินการในรูปแบบใด

ในด้านงบประมาณดูแลรักษา ปรากฏจากเอกสารของศาลารัฐบาลมณฑลภาคตะวันตก ลงวันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2460 แสดงไว้ว่า "งบประมาณเงินเดือนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการรักษาพระราชวังครเพชรปราสาท พ.ศ. 2460

1. พนักงาน 1	เงินเดือน 40 บาท	ปีละ 480 บาท
2. ผู้ช่วย 1	เงินเดือน 30 บาท	ปีละ 360 บาท
3. ช่างไม้ 1	เงินเดือน 30 บาท	ปีละ 360 บาท
4. พนักงานต้นไม้ 1	เงินเดือน 30 บาท	ปีละ 360 บาท
5. หัวหน้าคนงาน 1	เงินเดือน 25 บาท	ปีละ 300 บาท
6. คนงาน 1 เดือนละ 20 บาท 20 คน	400 บาท	ปีละ 4800 บาท
รวม 25 คน เงินเดือน ๗ ละ 555 บาท		ปีละ 6,660 บาท

ค่าใช้จ่าย

เลขที่	ประเภท	ปีละ
1	ค่าซ่อมแซม	800 บาท
2	ค่าคอมไฟ	100 บาท
3	ค่าซ่อมแซมของครุภัณฑ์	200 บาท
4	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	200 บาท

รวม 1,300 บาท รวมทั้งสิ้น 7,960 บาท

สรุปค่าใช้จ่ายรักษาพระราชวังรามราชนิเวศน์ตกประมาณปีละ 7,960 บาท ประมาณ 2 เท่าของพระนครคีรีบนเขาวิ้ง

ในสมัย ร.7 พระราชวังรามราชนิเวศน์ได้เปลี่ยนสภาพจากการปล่อยรกร้างว่างเปล่ามาใช้เพื่อการศึกษาของพระนครศิรินนเจ้าวัง

1. เปิด โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนวังพระรามราชนิเวศน์โดยมีนายเมี้ยน แจ่มกระจาย เป็นครูใหญ่ ต่อมาสถานศึกษาแห่งนี้ได้ย้ายเป็นโรงเรียนวัดดอนไก่เตี้ย
2. โรงเรียนฝึกหัดครูฝึกกรรมประกาศนียบัตรมณฑลราชบุรี โดยยุบมาเปิดใหม่ที่พระราชวังรามราชนิเวศน์ ราว พ.ศ. 2469 ต่อมา พ.ศ. 2480 ก็ย้ายมาอยู่ที่วัดเกษซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม
3. โรงเรียนอบรมฝึกหัดผู้กำกับลูกเสือในพระบรมราชูปถัมภ์ พ.ศ. 2474
4. โรงเรียนประถมวิสามัญหญิง พ.ศ. 2477 ต่อมาได้ย้ายไปเป็นโรงเรียนการช่างสตรี ปัจจุบันคือวิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี

หลังจากนี้สภาพพระราชวังรามราชนิเวศน์ก็คงรกร้างว่างเปล่าอย่างเดิม

รัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ในสมัยรัชกาลที่ 8 ได้ทรงเสด็จมาประทับชั่วคราวในการแปรพระราชฐานประทับที่พระราชวังไกลกังวลก่อนเสด็จเข้ากรุงเทพฯ ในปี พ.ศ. 2488 ต่อมาในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ใช้ในราชการทหาร โดยกระทรวงกลาโหมขอพระราชทานใช้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดในพระราชวังรามราชนิเวศน์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2484 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2485 จำนวนที่ดินพระราชทานครั้งแรก 194 ไร่ งาน 52 ตารางวา ตามหนังสือของกรมเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีที่ 4 7105/2485 ลงวันที่ 29 กันยายน 2485 กระทรวงกลาโหมได้ขอพระราชทานครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2485 จำนวน 154 ไร่ 3 งาน 64 ตารางวา แล้วหน่วยทหารมณฑลทหารบกที่ 5 ก็เข้ามาตั้งและกองพันที่ 45 กรมทหารราบที่ 15 เข้ามาตั้งและมีหน่วยทหารอื่นมาอยู่อีกมาก ปัจจุบันเป็นที่ตั้งจังหวัดทหารบกเพชรบุรี

สมัยรัชกาลปัจจุบัน พระราชวังรามราชนิเวศน์ยังคงใช้ในราชการทหารได้มีการปรับปรุงทั้งบริเวณ ทำรั้วรอบ ตลอดทั้งอาคาร ที่พักทหาร สำนักงานต่าง ๆ มากมาย กรณีภารกิจที่สำคัญในราชการปัจจุบันได้ประกอบพระราชพิธีที่สำคัญด้วย

1. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ภายหลังที่เสด็จกลับจากประเทศอิหร่าน ได้ทรงเสด็จปฏิบัติพระราชกิจแทนพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และทรงนมัสการพระรูปรัชกาลที่ 5 และพระราชทานพระราโชวาทแก่ทหารจังหวัดทหารบกเพชรบุรี ทหารกองพันที่ 3 กรมทหารราบที่ 11 รักษาพระองค์ พร้อมทั้งเยี่ยพสกนิกรอันประกอบด้วยข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ลูกเสือชาวบ้าน เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2519

2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ เสด็จจากพระราชวังไกลกังวล

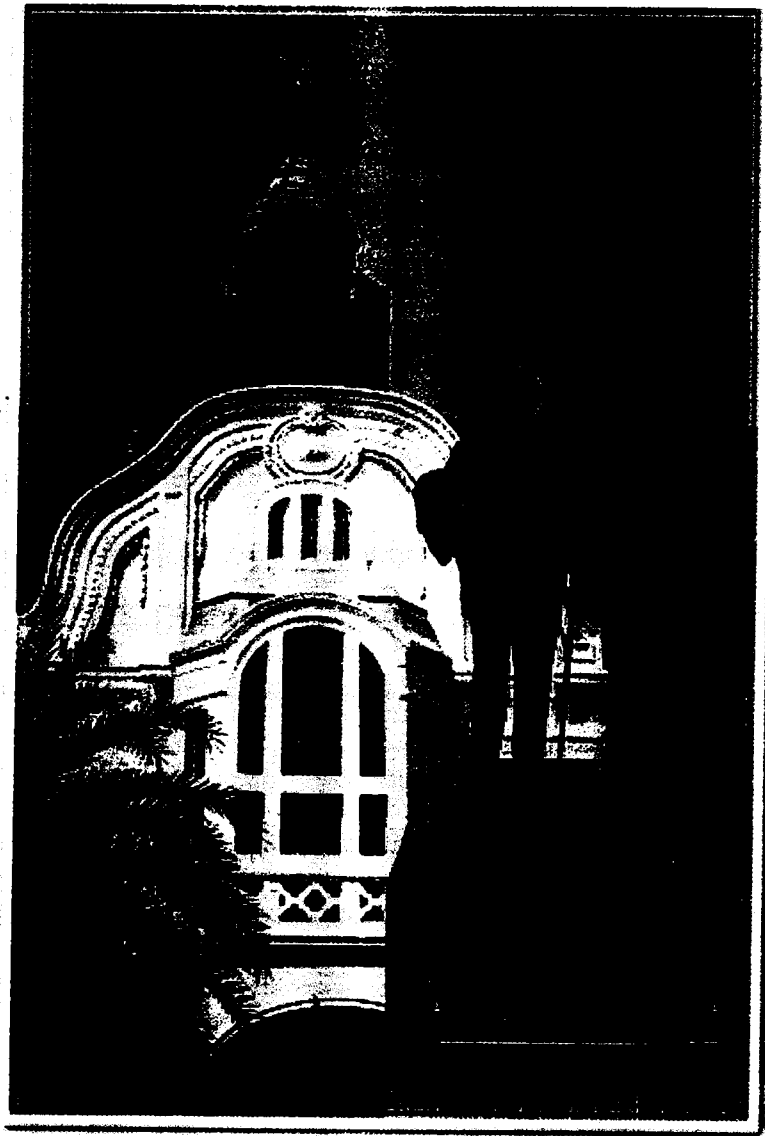
พระราชทานธงลูกเสือชาวบ้านของจังหวัดเพชรบุรีจำนวน 62 รุ่น เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ 12 มิถุนายน 2520 เวลา 16.30 น. มีประชาชนเข้ารับเสด็จประมาณสี่หมื่นคนเศษ

ปัจจุบันนี้จะชมพระราชวังรามราชนิเวศน์ได้ในความงามทางสถาปัตยกรรม ศิลปกรรม และสิ่งแตกต่างภายใน ภาพแกะสลักรูปปั้น ภาพสีน้ำมัน กระจกเงา โคมไฟ ฯลฯ และสิ่งที่จะลืมมิได้คือปืนใหญ่ 4 กระบอก ขนาดปากลำกล้อง 6 นิ้ว ยาว 1 1/2 หล่อด้วยสัมฤทธิ์มีลวดลายสวยงาม และมีชื่อจารึกไว้คือ รามสุรย์ขว้างขวาน ยมพบาลจับสัตว์ ลอยชายเข้าวัง กำลังเพชรหึง

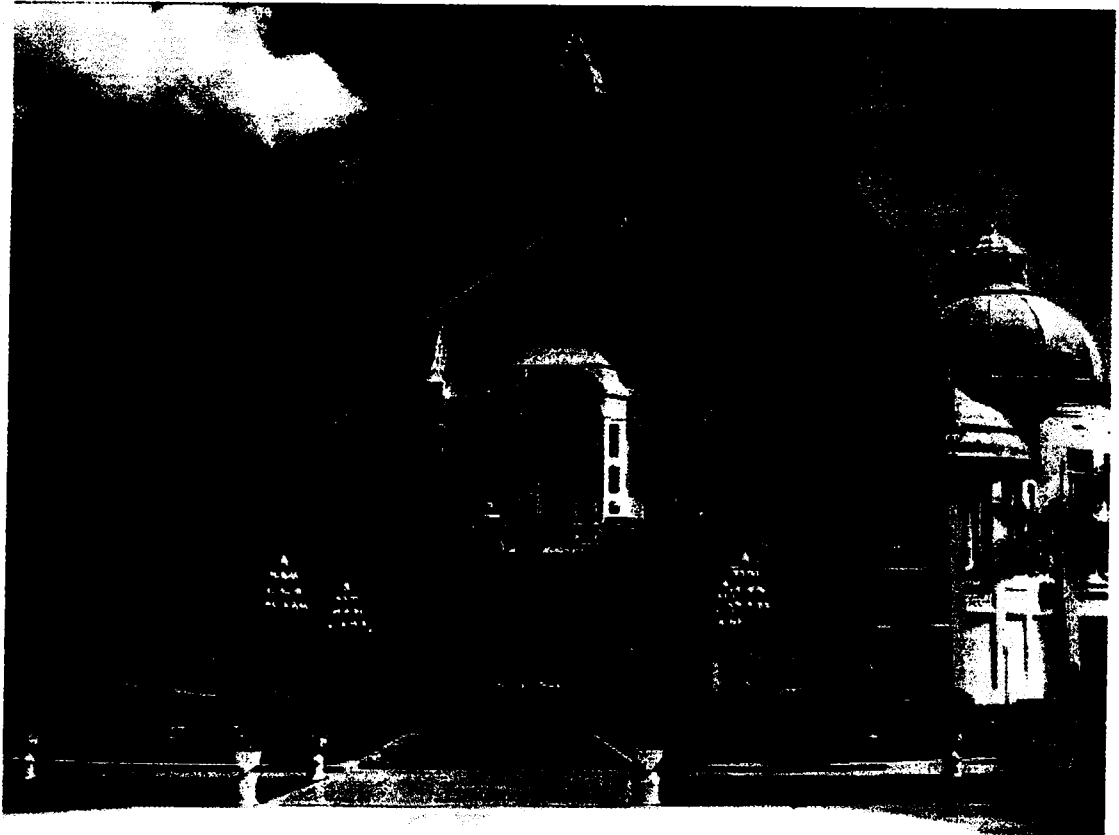
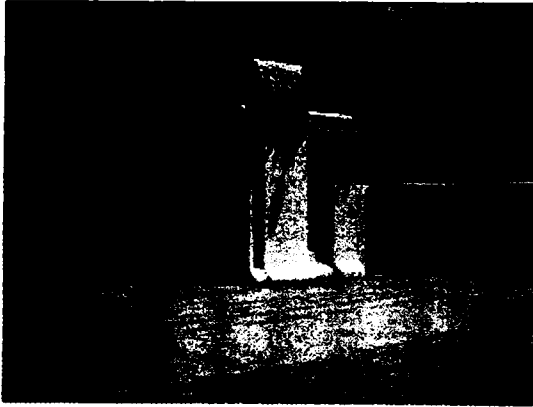
พระอนุสรณ์แห่งพระราชวังรามราชนิเวศน์ได้ก่อผลให้เกิดอนุสรณ์ต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรีอีกมากมาย เช่น ถนนราชดำเนิน ถนนดำรงรักษ์ ถนนราชวิถี, ต้นมะฮอกกานี, สะพานอรุพงษ์, ถนนหาดเจ้าสำราญ, รถไฟสายหาดเจ้าสำราญ ค่ายหลวงหาดเจ้าสำราญ ทุนศิลปะอาชีพ 8,000 บาท สิ่งเหล่านี้ได้ก่อให้เกิดผลสร้างนิสัยชาวเพชรบุรีรักการก่อสร้าง, รักความประณีตสวยงาม รักความเจริญของงาม เข้มแข็งทรหดอดทนและมีน้ำใจงาม สมควรที่ชนชาวเพชรบุรีรุ่นหลังจะได้สืบต่อและรักษามรดกอันล้ำค่าที่ได้ทรงพระราชทานไว้ให้คงอยู่ไม่สิ้นสุด

ภาคผนวก ค
รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์

รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับพระรามราชนิเวศน์

อนุสาวรีย์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านหน้าพระรามราชนิเวศน์

บริเวณด้านหน้าทางเข้าพระรามราชนิเวศน์

ประชาชนที่เดินทางมาพระรามราชนิเวศน์
สภาระอนุสาวรีย์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้านหน้าทางเข้า

ปิ่นใหญ่บริเวณด้านหน้าพระรามราชนิเวศน์
เป็นที่มาของชื่อ วังบ้านปิ่น

สวนหย่อมขนาดใหญ่ ด้านข้างของพระรามราชนิเวศน์

พระรามราชนิเวศน์

PHRA RAMRAJNIVIT PALACE

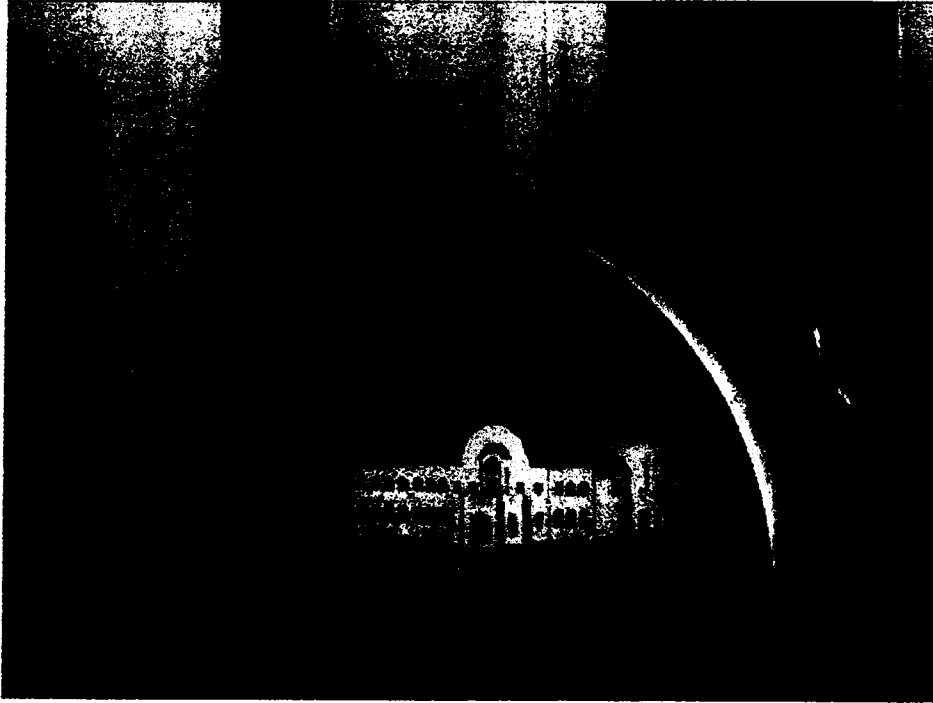
พระรามราชนิเวศน์หรือที่รู้จักกันทั่วไปในนามที่สวนหลวงพระนคร
ได้เริ่มก่อสร้างขึ้นโดยเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เพื่อเป็นที่ประทับ
ของพระองค์ท่านและครอบครัว โดยได้รับพระราชทานที่ดินจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
บริเวณทุ่งบางเขน กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ดำเนินการก่อสร้างขึ้นตามแบบที่ทรงออกแบบไว้
โดยมีลักษณะเป็นสวนหลวงที่ร่มรื่นและสวยงาม มีอาคารที่ประทับและ
สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทันสมัยในสมัยนั้น และยังคงอนุรักษ์
ไว้เป็นอย่างดีในปัจจุบัน พระรามราชนิเวศน์เป็นสถานที่ที่
มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศไทย
และเป็นสถานที่ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมและศึกษาเรียนรู้

พระรามราชนิเวศน์หรือที่รู้จักกันทั่วไปในนามที่สวนหลวงพระนคร
ได้เริ่มก่อสร้างขึ้นโดยเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เพื่อเป็นที่ประทับ
ของพระองค์ท่านและครอบครัว โดยได้รับพระราชทานที่ดินจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
บริเวณทุ่งบางเขน กรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ดำเนินการก่อสร้างขึ้นตามแบบที่ทรงออกแบบไว้
โดยมีลักษณะเป็นสวนหลวงที่ร่มรื่นและสวยงาม มีอาคารที่ประทับและ
สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ทันสมัยในสมัยนั้น และยังคงอนุรักษ์
ไว้เป็นอย่างดีในปัจจุบัน พระรามราชนิเวศน์เป็นสถานที่ที่
มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของประเทศไทย
และเป็นสถานที่ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมและศึกษาเรียนรู้

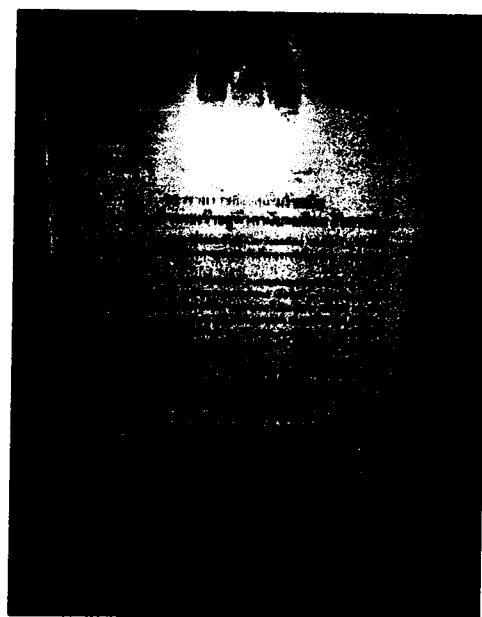
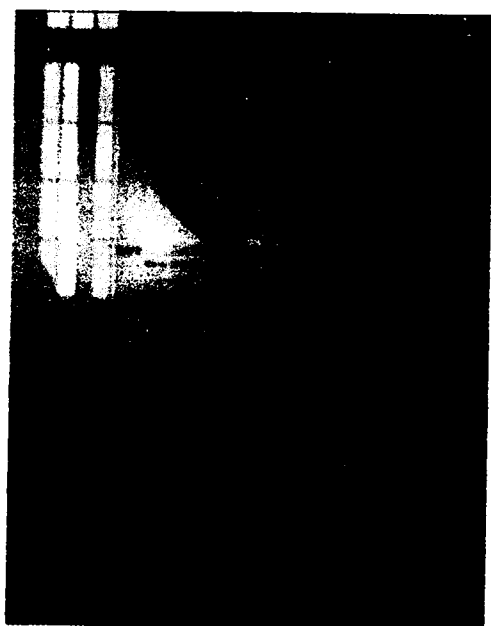
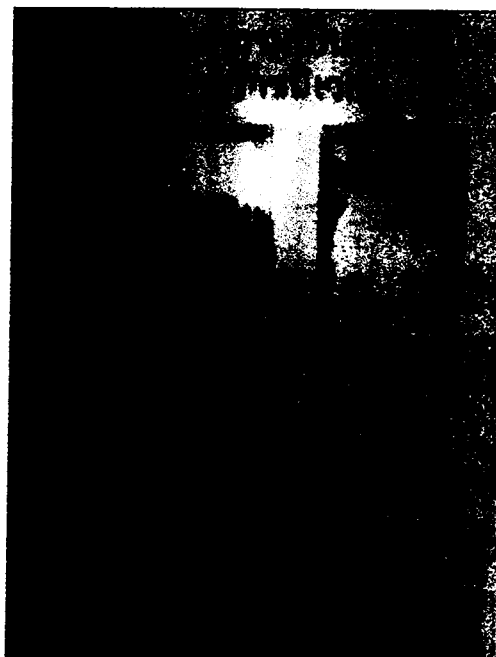
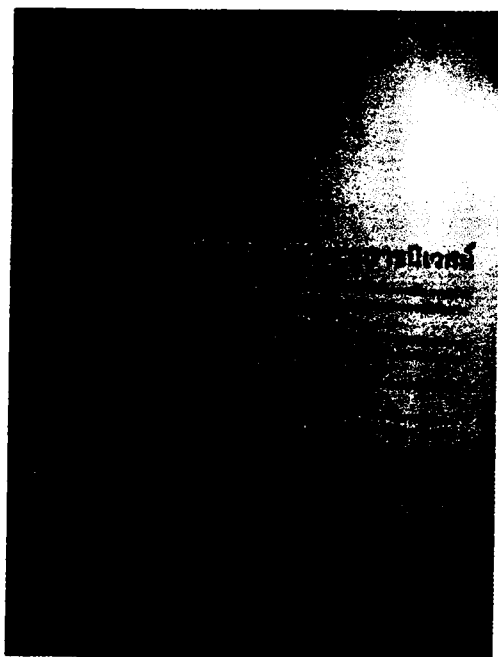
ป้ายบอกรายละเอียดของพระรามราชนิเวศน์โดยสังเขป
ด้านหน้าประตูทางเข้า

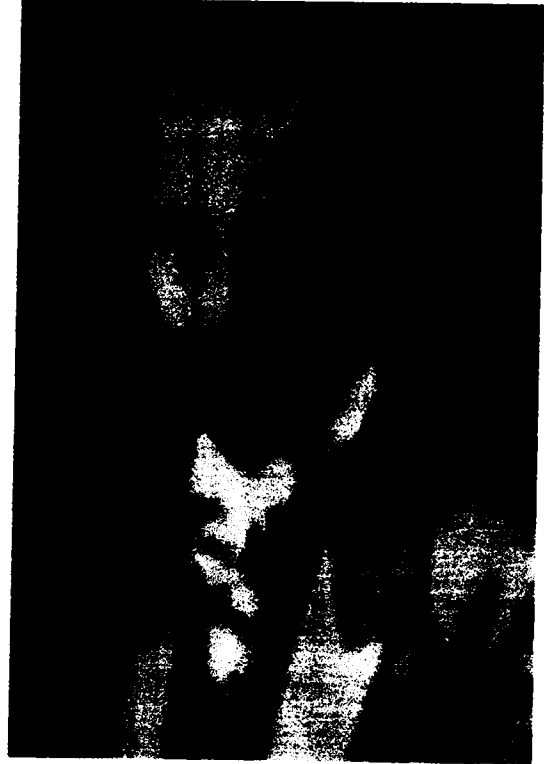
ประตูด้านหน้าทางเข้าพระรามราชนิเวศน์

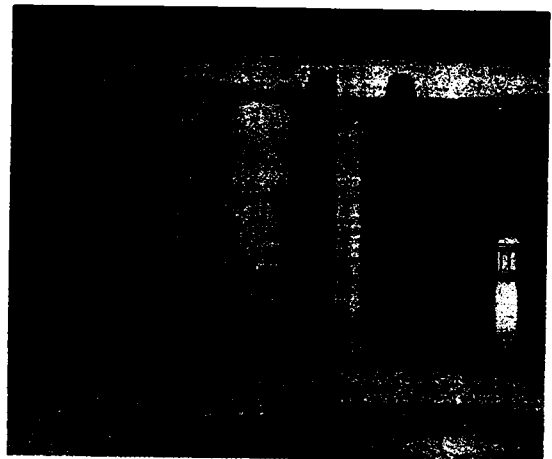
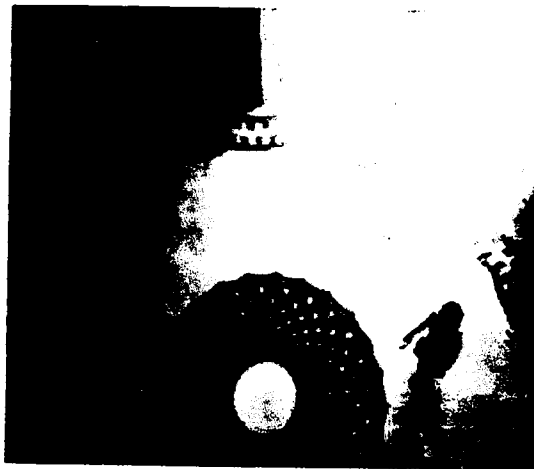
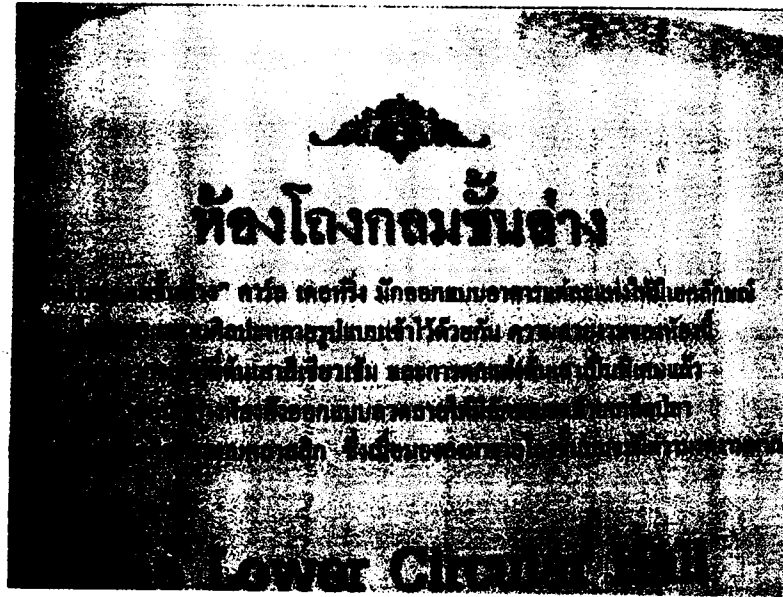
โมเดลจำลองและภาพเขียนแบบของพระรามราชนิเวศน์

ป้ายบอกประวัติและความเป็นมาของพระรามราชนิเวศน์ในราชการต่างๆ

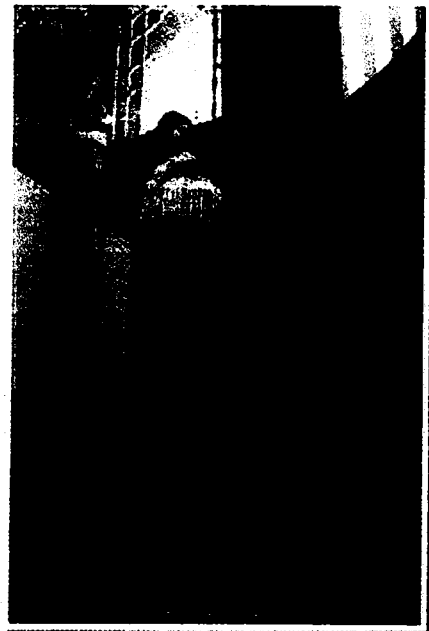
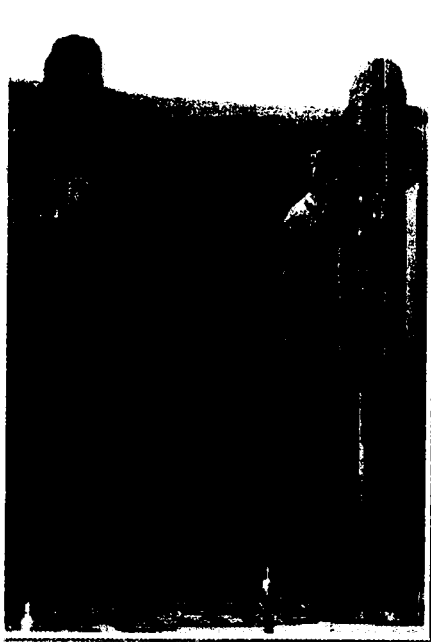
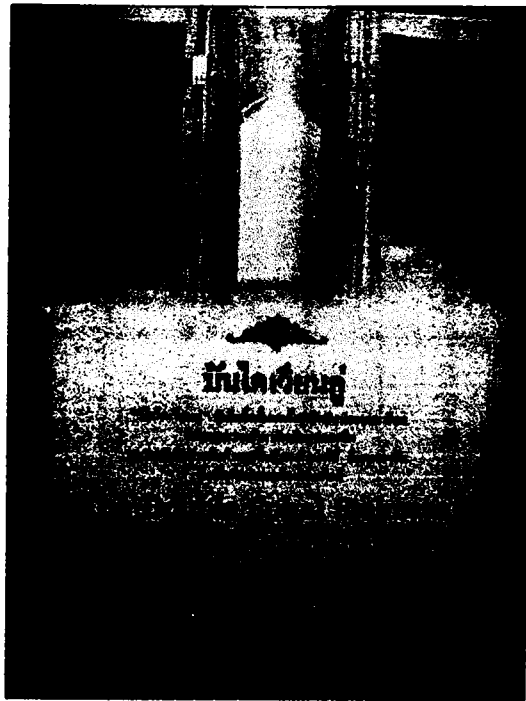
นายคาร์ล เดอริง สถาปนิกชาวเยอรมัน

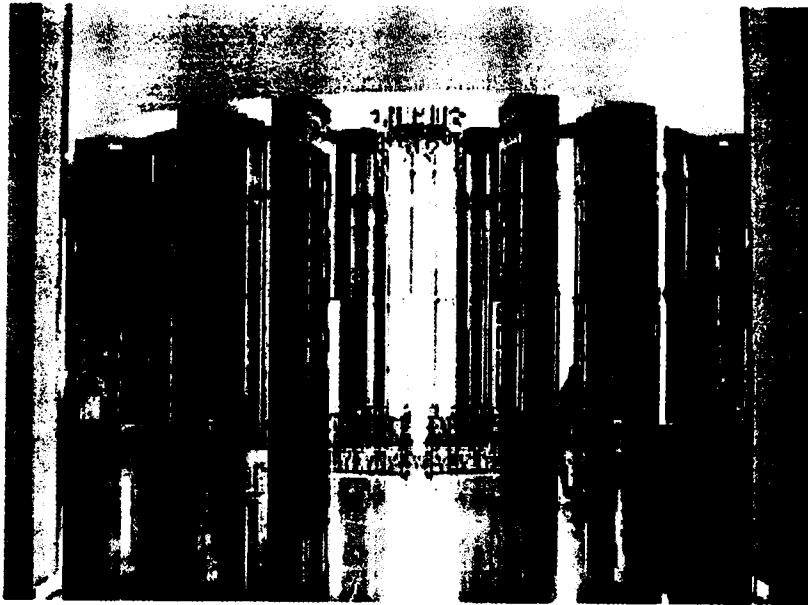
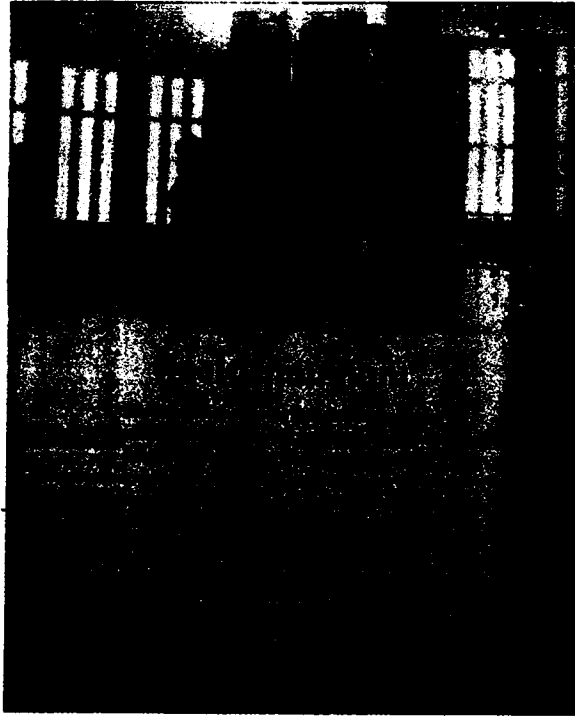
ห้องโถงกลมชั้นล่างพระรามราชนิเวศน์

ห้องโถงกลมชั้นล่างพระรามราชนิเวศน์

บ้าน ไคเวียนคู่

ภาพกว้างพระโถงชั้นบน

ตุ๊กตาที่ประดับบันไดพระ โถงชั้นบน

โพไซดอน

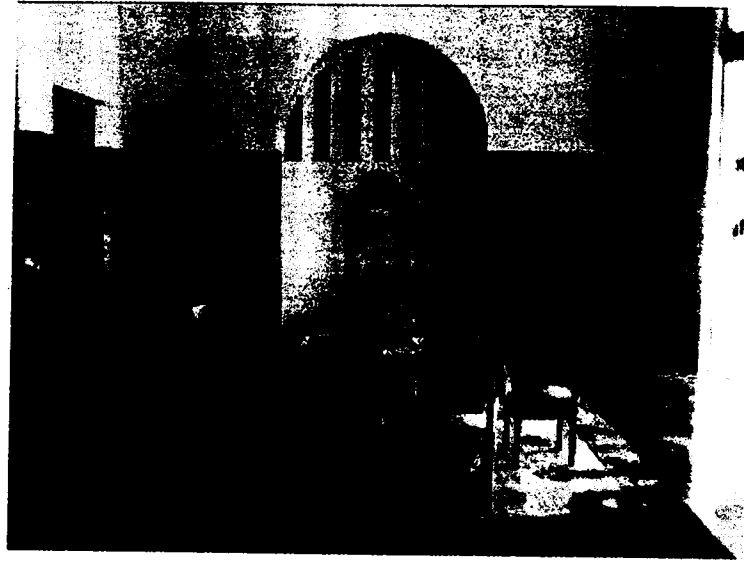
โพไซดอน เทพเจ้าแห่งท้องทะเลและมหาสมุทร เป็นผู้ปกครองดินแดนแห่งท้องทะเล ได้รับสมญาว่า "ผู้เขย่าโลก" เมื่อโกรธมีฤทธิ์ทำให้โลกสั่นสะเทือนและทำให้เกิดคลื่นลูกใหญ่เท่าภูเขาและเกิดพายุคลื่นน้ำกวนปั่นป่วนจนเรือแตกออกไป ทำให้ทะเลสงบและทรงยกแผ่นดินใหม่ขึ้นจากน้ำ เป็นนิมิตประจักษ์ตามศาสตร์

Poseidon

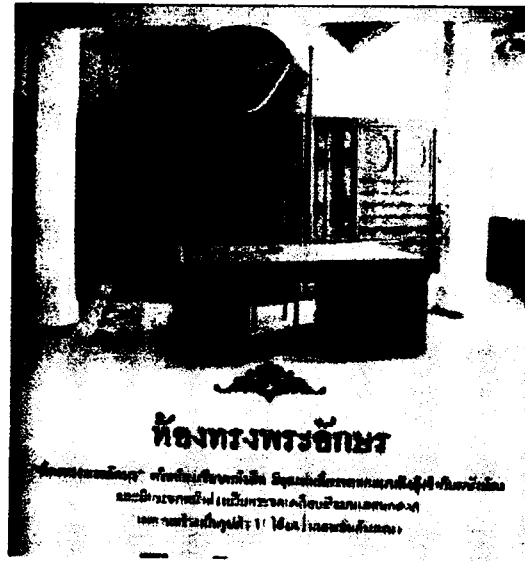
also called the earth-shaker. 1900-1910

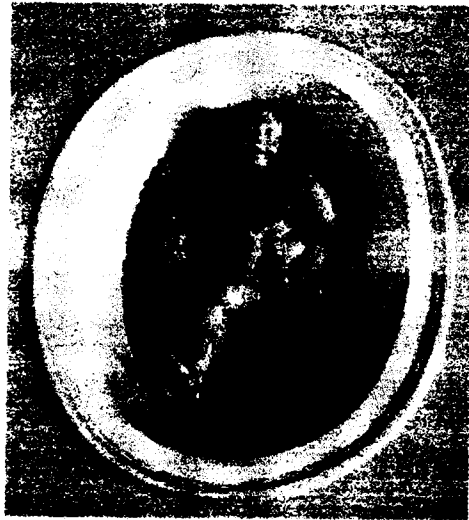
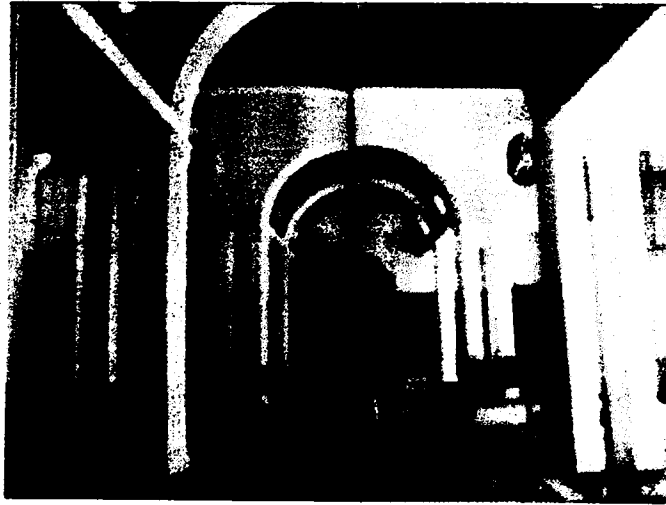
เทพเจ้าโพไซดอนตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าห้องทรงอักษร

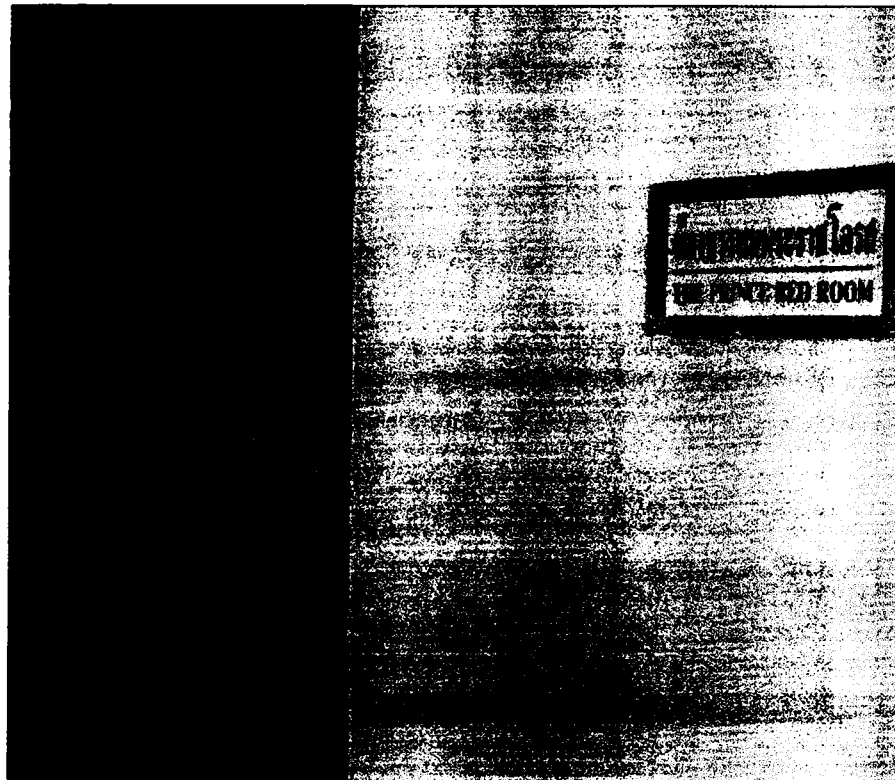
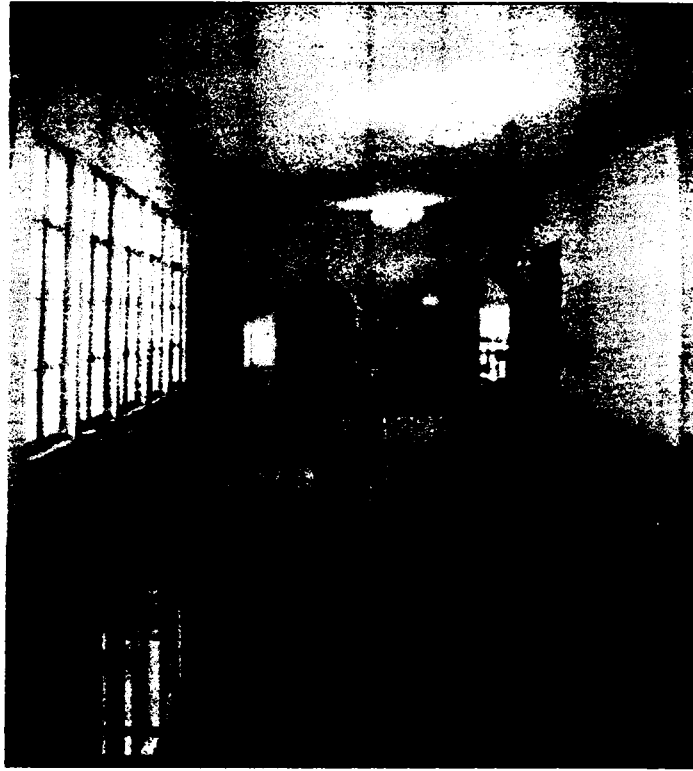
ห้องเสวยชั้นล่างของพระรามราชนิเวศน์

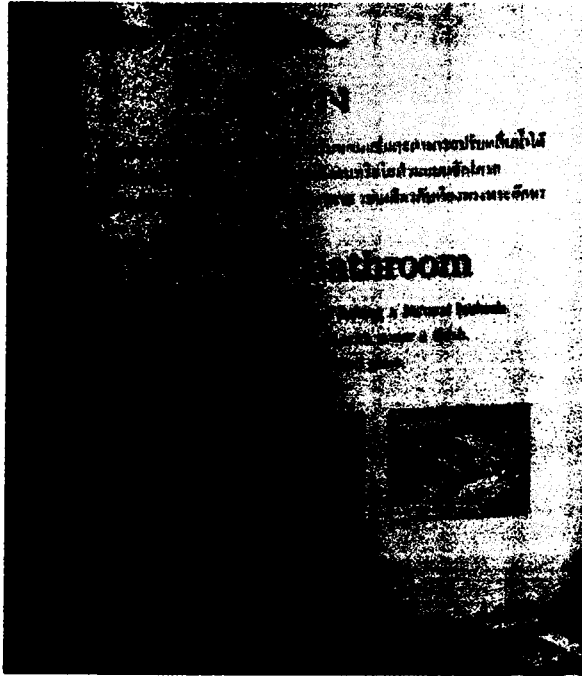
ห้องทรงพระอักษร

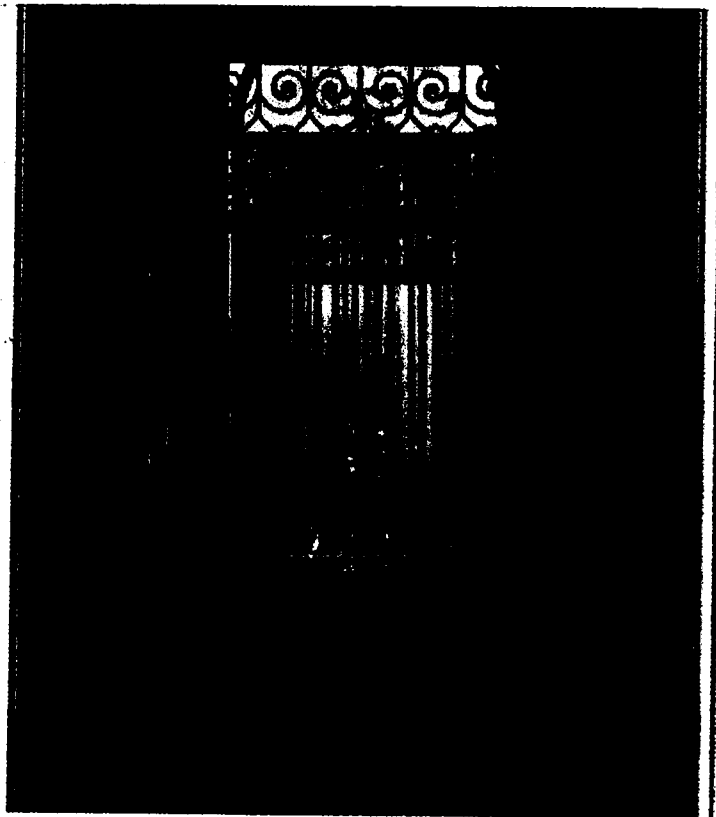
ห้องทรงพระอักษร
ชั้นบน พระรามราชนิเวศน์

บริเวณเขตหวงห้าม ห้องห้องพระบรมโกศ

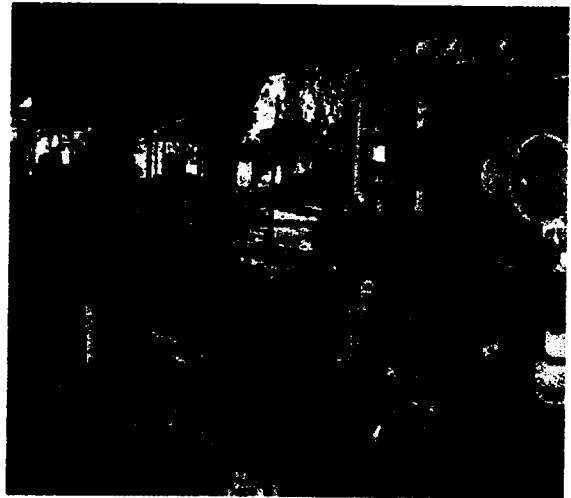
ห้องทรง

พระบรมรูปรัชกาลที่ 5 และ รัชกาลที่ 6

สนามเบดมินตันแห่งแรกในประเทศไทย
ปัจจุบันกลายเป็นสวนน้ำพุ

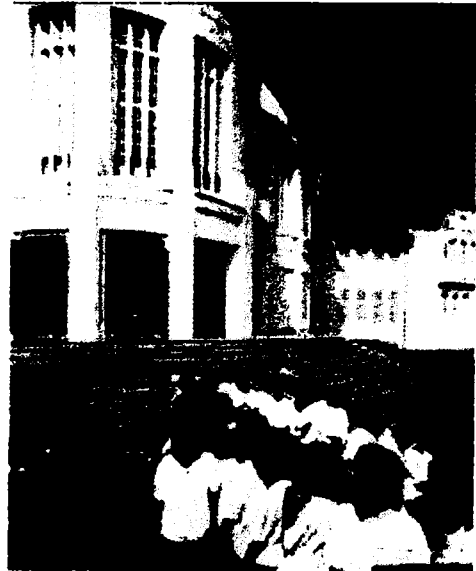
จุดซื้อของที่ระลึก

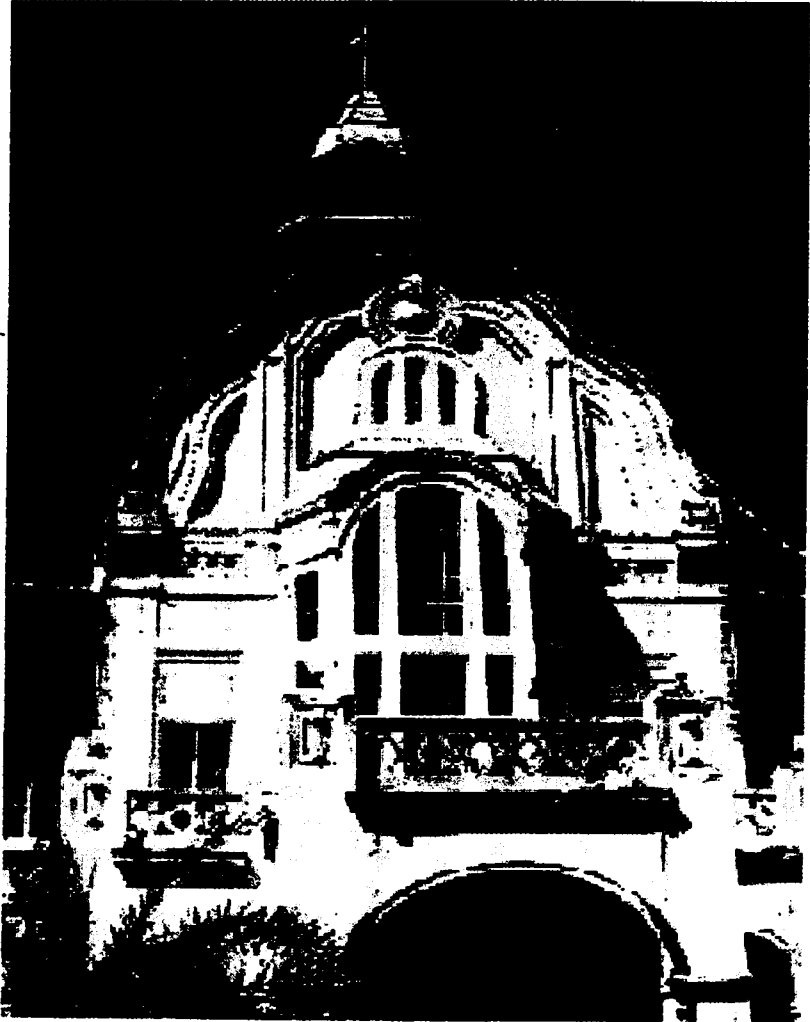
ภายนอกพระรามราชนิเวศน์

จุดประชาสัมพันธ์

ด้านต่างๆของพระบรมราชินีเวสน์

จุดชมวิว ด้านหน้าห้องพระอักษร

ภาพถ่ายทางอากาศ พระรามราชนิเวศน์

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ**พันตรี วรวัฒน์ ชัยนัฐภาพ****ผู้ดูแลพระรามราชนิเวศน์ (วังบ้านปืน)****คุณศิลาชัย สุธำย****ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานภาคกลาง เขต 2 จังหวัดเพชรบุรี**

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

กาญจนา ศรีวงศา. เพชรบุรีของเรา. กรุงเทพมหานคร : สามเจริญพาณิชย์, 2539.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. การวางแผนการท่องเที่ยว. จุลสารการท่องเที่ยว, 2546.

กัลยา วานิชย์บัญชา. การวิเคราะห์สถิติ : สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย. 2545.

ภาควิชาสถิติคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : ซีเคแอนด์โฟโต้สตูดิโอ, 2546.

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดเพชรบุรี. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

เอกสารอื่น ๆ

กัลยา สมมาตย์. "ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวชายทะเลในเขตจังหวัดเพชรบุรี". วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2541.

เกศศิริ เจริญวิศาลและจุฑามาศ จันทร์ตน์. "ความเข้าใจแรงจูงใจในการท่องเที่ยว : เพื่อส่งเสริมให้ "ไทยเที่ยวไทย" ". มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2542.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เทพนิมิต, 2544.

นิภาพร หนูอักษร. "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต. ปรินญาณีพันธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ)". บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.

ณัฐรินทร์ ชันระทิม. "ความคิดเห็นของพนักงานรัฐวิสาหกิจที่มีต่อการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)". วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.

เนาวรัตน์ พลายน้อยและคณะ. "พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย". มหาวิทยาลัยมหิดล, 2538.

- นฤมล จุลหนองใหญ่. "ปัจจัยด้านการสื่อสารการตลาดแบบครบวงจร (IMC) ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการซื้อบริการนำเที่ยวต่างประเทศจากบริษัทท่องเที่ยวของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- บรรจบพร สุนทรรัตนกุล. "ความพึงพอใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี". วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2544.
- พัชรภา ลากลือชัย. "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตลาดน้ำท่าคา จังหวัดสมุทรสงคราม". วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- พัฒน์พงษ์ พงษ์ทองเจริญ. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา". การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง(บริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2541.
- พิษณุ วัลย์วุฒิ. "ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับของนักท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศไทย". กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2542.
- ไพฑูรณี ปานทอง. "ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดชะอำ จังหวัดเพชรบุรี". สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2546.
- วาสนา จัตุพร. "แผนการพัฒนากองท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีแบบยั่งยืนเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน". ปริญญาานิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548.
- วิธินี วรรณสกล. "การเปิดรับข่าวสารการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวสถานะวิกฤติเศรษฐกิจ". จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- วิภา รัตนพงศ์ชาติ. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี". การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง (บริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2542.
- สมชาติ สกฤตยานันท์. "ความสำคัญของการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย". มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2533.

พรรณนา หัศภาค. "ปัจจัยที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศให้มาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่".
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,
2545.

สุนิสา ฐานพรอนันต์. "ความพึงพอใจของเจ้าอาวาสที่มีต่อการส่งเสริมให้วัดในพุทธศาสนาในเขต
อำเภอเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยว". วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

Books

Botha, B.P. (1981). Park and Recreation Administration for Municipalities of South
Africa : A Student of a Group municipal Authorities. Dissertation Abstracts
International. 42 : 783 – 784 A.

Cronbach, Lee J. (1970). Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York :
Harper & Row.

Handee, J.C. ; & Other. (1984) Wilderness Users in the Pacific Northwest : Their
Characteristics, Values and Management References. Washington, D.C. :
USDA Forest Service Research Paper PNW : 61 – 64 A.

Jedrzejczak, Marcin ; et al. (2004). Bridging biodiversity and tourism towards
sustainable development of sandy beaches. Retrieved September 5, 2005,
from <http://www.abstracts.co.allenpress.com>

Krejcie, Robert V. ; & Daryl W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research
Activities. Educational and Psychological Measurement. 30 (3) : 607-610 A.

Lascurain, Calballos. (1998). opinions of Entrepreneur to Ecotourism at Rokz Bay
Sydney. Dissertation Abstracts International. 15 : 111 – 112 A.

Ministry of tourism, Republic of Maldives. (2004). Tourism Attitude Survey 2004.

แหล่งข้อมูลทาง Website

<http://www.tat.or.th> (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

<http://gold.rajabhat.edu/rloca> (ฐานข้อมูลท้องถิ่น จ.เพชรบุรี และ จ.ประจวบคีรีขันธ์)

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ สกุล	นางสาว เขมรัตน์ พูลเกิด
วัน เดือน ปี เกิด	10 พฤษภาคม 2525
สถานที่ทำงาน	บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) เจ้าหน้าที่ฝ่ายสื่อสารการตลาด
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2548 ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขา นาฏศิลป์และการละคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม